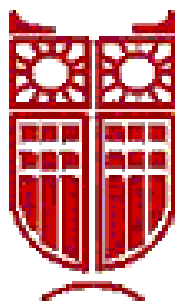

**ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**

Π.Μ.Σ " ΝΟΜΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ "

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ**

(Α.Μ) 7109Μ020 ΝΟΥΣΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Θ Ε Μ Α :

**«ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ».**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ-ΣΚΑΛΤΣΑ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ

**Α Θ Η Ν Α
ΙΟΥΝΙΟΣ 2012**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8
1. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 2472/97	8
Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	12
2. Η ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.....	12
2.1 ΣΥΣΤΑΣΗ.....	12
2.2 ΑΠΟΣΤΟΛΗ.....	14
3. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	17
3.1 ΈΝΝΟΙΕΣ.....	17
3.2 ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	21
3.3 ΑΛΛΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	23
Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	25
4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	25
4.1 ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ.....	25
4.2 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΛΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	28
4.3 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	30
4.4 ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ Ν.2472/97.....	37
4.5 ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	378
Ε΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	41
5. ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	41
ΣΤ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	45
6. ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	45
6.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	46
6.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ	47
6.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΤΙΡΡΗΣΗΣ	49
6.4 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	51
Ζ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	52
7. Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	52
Η΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	58
8. ΤΟ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΟ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ	58
8.1 ΕΝΝΟΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ	59
8.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΟΥ	60
8.3 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	65
8.4 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΑΜΕΣΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	68
8.5 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑΡΧΗΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ. ΟΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ	69
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	73
.....	75
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	76
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	79
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	80

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	75
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 58 / 2005.....	82
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 5 / 2006.....	91
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 16 / 2006.....	95
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 3 / 2007.....	94
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 4 / 2007.....	108
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 92 / 2001.....	111
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 40 / 2003.....	116
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 86 / 2002.....	121
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΑΡ. 15 / 2001.....	130
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 24 / 2005.....	135

Στην οικογένειά μου...

Ευχαριστίες

Θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου κ. Μαρκαντωνάτου – Σκαλτσά Ανδρομάχη για τη στήριξη και τη βοήθεια που μου παρείχε στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας αλλά και για τη συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια...

Επίσης όλους τους καθηγητες μου στο Μεταπτυχιακό προγραμμα για τις πολυτιμες γνωσεις που μου προσεφεραν.....

**Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την συγγραφή της παρούσας εργασίας δηλώνονται επακριβώς με σαφήνεια στις παραπομπές του βιβλιογραφικού καταλόγου*

Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 9^Α του συντάγματος

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ο νόμος παρέχει ορισμένα δικαιώματα στα φυσικά πρόσωπα (τα υποκείμενα των δεδομένων) και θέτει συγκεκριμένες υποχρεώσεις σε όσους τηρούν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα (τους υπευθύνους επεξεργασίας).

Από την ιστοσελίδα της Αρχής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία προσπαθεί να προσεγγίσει τον τρόπο με τον οποίο εξασφαλίζεται η προστασία του ατόμου και παράλληλα η προστασία των συναλλαγών και της κοινωνικής συμβίωσης, από την επεξεργασία και διακίνηση «δεδομένων» προσωπικού ή γενικού χαρακτήρα σε ψηφιακή μορφή, καθώς η εισαγωγή της πληροφορικής και της ψηφιακής τεχνολογίας σ' όλους τους τομείς της ιδιωτικής και δημόσιας ζωής, έχει επιφέρει εκτός από τη ριζική αλλαγή στον τρόπο αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με το περιβάλλον του, πολλούς κινδύνους.

Με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές μπορεί να γίνεται συλλογή πολλών προσωπικών πληροφοριών για διάφορους σκοπούς, άρα πρέπει να τεθεί και ένα όριο προστασίας. Διότι οι δυνατότητες αυτές εγκυμονούν κινδύνους για τα συνταγματικά προστατευόμενα δικαιώματα και συγκεκριμένα για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και το απόρρητο των επικοινωνιών¹.

Πρέπει από τη μία πλευρά να εξασφαλίζεται η προστασία του ατόμου και από την άλλη η προστασία των συναλλαγών και της κοινωνικής συμβίωσης.

Ο ουσιαστικός ρόλος της πληροφορικής στην οικονομική και κοινωνική ζωή και οι απεριόριστες δυνατότητες συσσώρευσης και συσχετισμού πληροφοριών, επιτάσσουν την ανάγκη νομικής προστασίας του ατόμου και των ελευθεριών του, από τη μη ορθή για τα δικαιώματα του, χρησιμοποίηση των τεράστιων δυνατοτήτων της πληροφορικής στο τομέα της συλλογής και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, ανάγεται σε θεμελιώδες, συνταγματικού επιπέδου, ζήτημα. Τα παραδοσιακά θεσμικά πρότυπα και οι κλασικές

¹ Ι. Καλαντζής, Η προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ΝοΒ 44 σελ. 314, Mitrom Das griechische Dalenschutzgesetz als Beispiel einer Problemlosen Umsetzung dear EC-Datenschulzruchtlinie RDV 1998 σελ. 56, Σπ. Σημίτης, Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και Νομική Παιδεία. Προϋποθέσεις, επιπτώσεις προοπτικές, πληροφορίες και δίκαιο, Έκδ. της Ελληνικής Εταιρείας Νομικής Πληροφόρησης, Θεσ/νίκη 1987.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
διατάξεις, για την προστασία της προσωπικότητας, δεν επαρκούν για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, ιδίως ενόψει και της συνταγματικής επιταγής για την προστασία του ιδιωτικού βίου. Για το λόγο αυτόν, κρίθηκε απαραίτητη η εισαγωγή νέων, εκσυγχρονισμένων ρυθμίσεων, ικανών να υποδεχτούν κατάλληλα το φαινόμενο, αλλά και να διασφαλίσουν το φιλελεύθερο και δικαιοκρατικό χαρακτήρα της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος να καταστεί ο πολίτης αντικείμενο ηλεκτρονικής χειραγώγησης.

Όπως όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι και η Ελλάδα συμμορφώθηκε προς αντίστοιχη Κοινοτική Οδηγία² την **95/46** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 «Για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών», ψήφισε το Ν. 2472/1997 «**Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**» (Φ.Ε.Κ. 50/10 -4-1997, τ. Α'), διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, δημιουργώντας το νομικό πλαίσιο που προστατεύει τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ιδίως της ιδιωτικής ζωής, από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, κατοχυρώνοντάς και συνταγματικά την ανάπτυξη της ελεύθερης προσωπικότητας του ατόμου και την προστασία της ιδιωτικής ζωής του, από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 9Α του Συντάγματος.

² Με την οδηγία επιδιώκεται η προσέγγιση και εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών - μελών ώστε να διασφαλίζεται αφ' ενός η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου και αφ' ετέρου η δυνατότητα ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τον σκοπό της εγκαθίδρυσης και λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς κατά την έννοια του αρθ. 7Α της συνθήκης. Οι διατάξεις της οδηγίας αποσκοπούν στην κατοχύρωση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρέχοντας ταυτόχρονα στα κράτη - μέλη ευρύ περιθώριο πρωτοβουλιών ενόψει των εθνικών ιδιαιτεροτήτων. Γ. Λουκέρης. Εναρμόνιση του δικαίου της προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ΝοΒ 45 σελ. 547. Β. Τουντόπουλος, Το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων ΔΕΕ 1999 σελ. 576, του ίδιου, το δικαίωμα αντίρρησης του υποκειμένου των δεδομένων, το Σ. 1999 σελ. 21. Dammarm-Simitis, EG -Datenschutzrichtlinie, Kommentar 1997 σελ. 61 επ

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 2472/97

Ο Ν.2472/97, όπως και η Κοινοτική Οδηγία 95/46 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, περιέχει κοινές ρυθμίσεις για την επεξεργασία δεδομένων τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα και δεν διαφοροποιεί τους κανόνες για τα δικαιώματα των προσώπων, εξάλλου ο νομοθέτης γνωρίζει ότι «**στις σύγχρονες κοινωνίες η ηλεκτρονική επεξεργασία διεξάγεται με διαρκώς εντεινόμενους ρυθμούς από ιδιωτικές επιχειρήσεις για εμπορικούς και διαφημιστικούς σκοπούς και στηρίζεται στην πεποίθηση ότι στα αυτά κατ' αρχήν ζητήματα αρμόζουν ενιαίες λύσεις**».

Παράλληλα η χρήση της πληροφορικής τεχνολογίας στον ιδιωτικό τομέα και η ιδιωτικοποίηση ενός μεγάλου μέρους των δημοσίων επιχειρήσεων και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, καθιστά δυσδιάκριτα τα όρια μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Αντικείμενο ρύθμισης αποτελούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως προαναφέρθηκε συνεπώς εκτός πεδίου εφαρμογής του Ν. 2472/97 τίθενται οι πληροφορίες που δεν αναφέρονται σε πρόσωπα. Τα νομικά πρόσωπα δεν εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν.2472/97, σύμφωνα με την ασαφή διατύπωση της ότι η ρύθμιση της επεξεργασίας δεδομένων που τα αφορούν πρέπει να γίνεται με βάση εντελώς διαφορετικές αρχές και κριτήρια. Αντιθέτως εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα οι διατάξεις για την προστασία δεδομένων στις τηλεπικοινωνίες.

Η έννοια της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσε να περιλαμβάνει κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πραγματοποιείται από το δημόσιο ή νπδδ ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση
προσώπων ή φυσικό πρόσωπο. Κατά το νομοθέτη κάθε είδους επεξεργασία
συνιστά επέμβαση σε θεμελιώδη δικαιώματα και η παρέμβαση του έχει την
έννοια της οριοθέτησης αυτής της επέμβασης. **Οι μορφές επεξεργασίας
καθορίζονται ενδεικτικά στο Ν. 2472/97 (αρθ. 2 εδ. δ), όπως η συλλογή, η
καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση, η αποθήκευση, η τροποποίηση,
όπως και η διασύνδεση αρχείων**³. Η επεξεργασία είναι νόμιμη και κατά
συνέπεια επιτρεπτή μόνον εφόσον θεμελιώνεται στις περιπτώσεις που ο νόμος
ορίζει δεσμευτικά και περιοριστικά τις βάσεις νομιμότητας της.

Κανόνα अपαράβατο αποτελεί η παροχή της συγκατάθεσης του υποκειμένου
του δεδομένου. Η συγκατάθεση πρέπει να είναι ελεύθερη, σαφής, ειδική και να
παρέχεται ύστερα από εκτενή πληροφόρηση. Η συγκατάθεση θεωρείται
αποδεκτή εφόσον δεν έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή στα
χρηστά ήθη καθώς επίσης και όταν το άτομο είχε πραγματικά τη δυνατότητα να
αποφασίσει εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα
δεδομένα που τον αφορούν.⁴

Επιπλέον ρυθμίζεται η επεξεργασία δεδομένων τόσο με ηλεκτρονικά όσο
και με συμβατικά μέσα, δηλ. η μη αυτοματοποιημένη, δια χειρός επεξεργασία
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 3 §1). Στην ίδια διάταξη,
προβλέπεται ακόμη ότι τα προσωπικά δεδομένα περιλαμβάνονται ή πρόκειται να
περιληφθούν σε αρχείο. Η προϋπόθεση αυτή αφορά μόνο τη μη
αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων. Το γεγονός αυτό προκύπτει από την
ερμηνεία του κειμένου του νόμου, καθ' όσον στην αντίστοιχη διάταξη της οδηγίας

³ Ο ελληνικός νόμος σε αντίθεση με την κοινοτική οδηγία ή το γερμανικό νόμο, που θεωρούν τη διασύνδεση ως συνήθη μορφή επεξεργασίας δεδομένων, ασχολείται με τη διασύνδεση αρχείων. Ως διασύνδεση αρχείων ορίζεται η δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με τα δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό. Η διασύνδεση αρχείων ως μορφή επεξεργασίας δεν αναφέρεται στην κοινοτική οδηγία άμεσα. Στο ελληνικό κείμενο της οδηγίας αναφέρονται μόνο οι όροι εναρμόνιση και συνδυασμός. Πάντως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η διασύνδεση αρχείων αποτελεί μορφή επεξεργασίας. Dammann – Simitis EG – Datenschutzrichtlinie, σελ. 113

⁴ Βλ. Ανδρομαχη Μαρκαντωνάτου – Σκαλτσά, «Οι Ελληνικές Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές», Αθήνα 2000, σελ.96

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
(άρθρο 3 §1) αναφέρεται σαφώς ότι μόνο στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων πρέπει τα δεδομένα να περιλαμβάνονται ή να πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Στη διάταξη του άρθρου 2 περ.ε΄ Ν.2472/1997 στην έννοια του αρχείου, δεν περιλαμβάνεται ως προϋπόθεση να είναι διαρθρωμένο το αρχείο σε αντίθεση με τις διατάξεις της κοινοτικής οδηγίας. Ενώ στην αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων δεν ενδιαφέρει η οργάνωση των δεδομένων, γεγονός που σημαίνει ότι αυτή περιλαμβάνει τόσο αρχεία βάσεων δεδομένων όσο και μη διαρθρωμένα σύνολα δεδομένων, όπως αρχεία κειμένου, αρχεία ήχου και εικόνων, αλλά και στην ειδικότερη περίπτωση της διασύνδεσης, κατά το άρθρο 8 του Ν.2472/1997.

Βασικό χαρακτηριστικό του Ν. 2472/1997, είναι ότι η βάση του συστήματος της προστασίας δεδομένων μετατίθεται από το *αρχείο* στην *επεξεργασία δεδομένων*, όπως προκύπτει ιδίως από τη διάταξη του άρθρου 3 §1 Ν.2472/1997. Επίσης κεντρική θέση στο σύστημα του νόμου έχει ο *υπεύθυνος της επεξεργασίας*, ο οποίος είναι ο αποδέκτης των επιταγών του νόμου και όχι πλέον ο υπεύθυνος του αρχείου.

Επισημαίνεται ότι ο εισαγωγικός⁵ αυτός νόμος (Ν. 2472/1997) γνωρίζει δύο σαρωτικές επισημάνσεις, οι οποίες επηρεάζουν τα δέκα από τα εικοσιέξι άρθρα του και περιορίζουν δραστικά το πεδίο εφαρμογής του. Η πρώτη ευρεία τροποποίηση επήλθε με τον **Ν. 3471/2006** και ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής και της αρμοδιότητας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με το **Ν. 3625/2007**. Ο Ν.3471/2006 εναρμόνισε, με το πρώτο μέρος του, το εσωτερικό δίκαιο με την **Οδηγία 2002/58** για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, καταργώντας τον προγενέστερο **Ν. 2774/1999**, με τον οποίο είχε ενσωματωθεί η προϋπάρχουσα **Οδηγία 97/66**. Στο δεύτερο μέρος του

⁵ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, 2005, σελ. VII, VIII, X

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

N. 3471/2006 ενσωματώνονται τροποποιήσεις, τις οποίες εισηγήθηκε κατά κύριο λόγο η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και αποτελούν, κατ' αυτό το μέτρο, καταστάλαγμα της εμπειρίας των πρώτων ετών λειτουργίας αυτού του νεοσύστατου θεσμικού φορέα.

Οι τροποποιήσεις του 2006 μπορούν να υπαχθούν σε μερικότερες κατηγορίες: (α) εναρμονιστικές προς το ευρωπαϊκό δίκαιο, (β) βελτιωτικές ως προς τα νομοτεχνικά σφάλματα του παρελθόντος και (γ) τυποποιητικές της νομολογίας της Αρχής, καθώς ανάγουν ορισμένες πρακτικές λύσεις σε κανόνες δικαίου (λ.χ. κύρωση « επιστροφής» των δεδομένων στο υποκείμενο στο οποίο αναφέρονται).

Στο πλαίσιο αυτό θεσμοθετήθηκε ειδική κανονιστική αρμοδιότητα της **ΑΠΔΠΧ (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα)** ως προς τους κανόνες ασφαλείας, βάσει των οποίων θα πρέπει να φυλάσσονται τα προσωπικά δεδομένα, μολοντί είχαν προηγηθεί σχετικοί κανονισμοί ασφαλείας της **ΑΔΑΕ (Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών)** στον τομέα των δικτύων και των επικοινωνιών.

Η δεύτερη τροπολογία που προστέθηκε στον Ν. 3625/2007 εξαίρεσε από το πεδίο εφαρμογής του Ν. 2472/1997 ένα ευρύτατο πεδίο επεξεργασιών προσωπικών δεδομένων που εκτελείται από την δικαιοσύνη και την αστυνομία στο πλαίσιο της πρόληψης του εγκλήματος. Η πιο ευαίσθητη για τα ατομικά δικαιώματα περιοχή της κρατικής δράσης, τυπικά, βρίσκεται ήδη εκτός του πεδίου εφαρμογής του Ν. 2472/1997, ο οποίος όμως εδράζεται συνταγματικά στο **άρθρο 9Α του Συντάγματος**, ενώ απηχεί και τις, ανώτερης τυπικής ισχύος, διατάξεις της **Σύμβασης 108** του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (**N. 2068/1992**). Οι διατάξεις της Σύμβασης έχουν εξειδικευθεί με τη **Σύσταση R (87) 15** της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη, για τη ρύθμιση της χρήσης των προσωπικών δεδομένων στον αστυνομικό τομέα.

Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

2. Η ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

2.1 ΣΥΣΤΑΣΗ

Η συλλογή και η αρχειοθέτηση των πληροφοριών ελέγχεται ή δίνεται η δυνατότητα ελέγχου τους πριν από την τυχόν κακή τους χρήση. Έτσι ο Ν. 2472/97 ιδρύει «**Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**» για τον έλεγχο της επεξεργασίας των δεδομένων και καθιερώνει τρία συστήματα προληπτικού ελέγχου:

- Σύστημα προηγούμενης έγγραφης γνωστοποίησης στην Αρχή της συλλογής αρχειοθέτησης και εν γένει επεξεργασία των δεδομένων από όλους τους κατόχους τους.
- Σύστημα προηγούμενης άδειας από την Αρχή για τη συλλογή και επεξεργασία εκείνων των δεδομένων που θεωρούνται ευαίσθητα (αρθ. 2).
- Σύστημα προηγούμενης ενημέρωσης του υποκειμένου δηλ. πριν από οποιαδήποτε επεξεργασία των δεδομένων του.

Η ίδρυση και η λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ο οποία από πολλές απόψεις θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από τις εγγύτερες στον « **ιδεότυπο** » της ανεξάρτητης αρχής, δεν συνιστά απλώς ένα θεσμικό πονημ, το οποίο πρέπει να ενταχθεί και να συλλειτουργήσει στο πλαίσιο των συντεταγμένων κλασικών εξουσιών και αρμοδιοτήτων.⁶ Λόγω του ρόλου και της έκτασης των εξουσιών παρέμβασης της Αρχής, αυτή αποτελεί **εγγενές** και όχι εξωτερικό στοιχείο του συστήματος προστασίας δεδομένων. Η νομολογία που αφορά τη φύση και τις αρμοδιότητες της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων επενεργεί, συνεπώς καθοριστικά στη διαμόρφωση και στα όρια, όχι

⁶ Βλ.Λ.Μήτρου, Τόμος Τιμητικός του Συμβουλίου Της Επικρατείας για τα 75 Χρόνια, 2004, σελ. 356

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
μόνο της Αρχής, αλλά και αυτού του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών
δεδομένων.

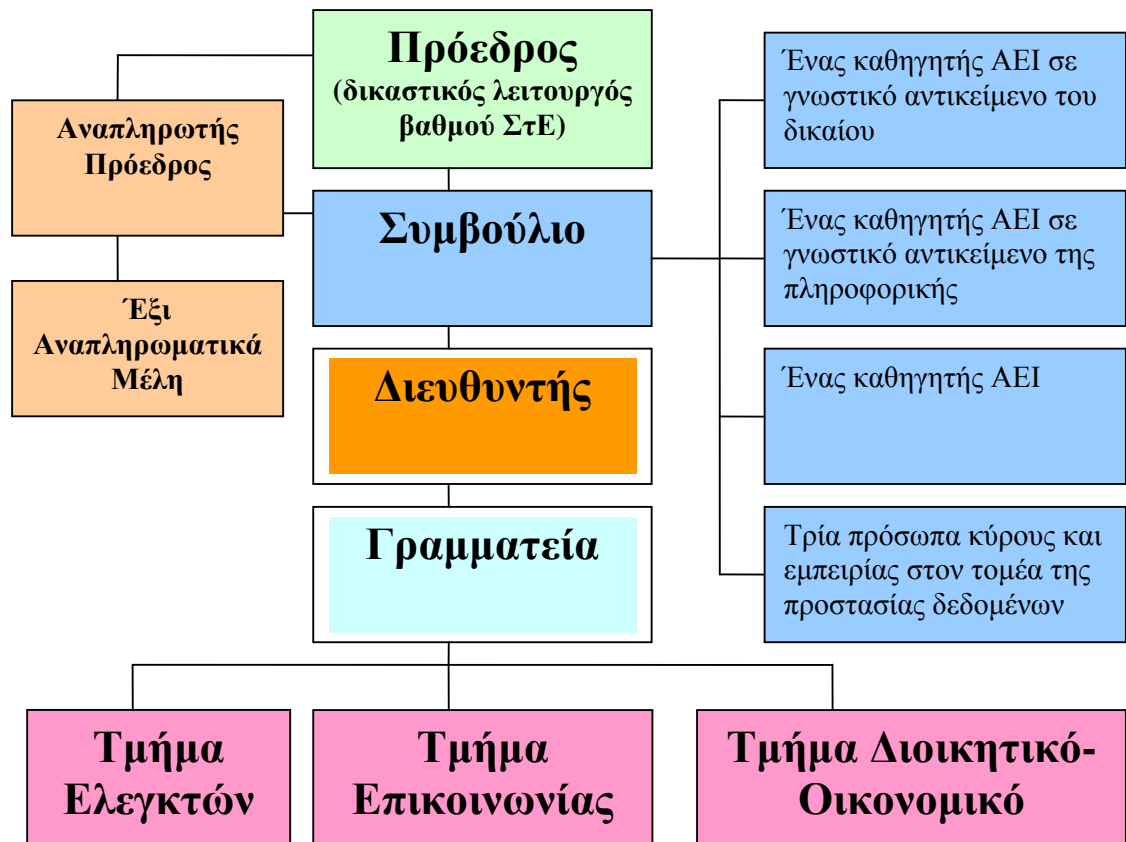
Το συλλογικό και ανεξάρτητο αυτό όργανο έχει ως αντικείμενο την
εποπτεία και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας στον τομέα της προστασίας
των προσωπικών δεδομένων. Ο κεντρικός αυτός φορέας, ονομάζεται Αρχή
Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή), και αποτελεί
ανεξάρτητη διοικητική αρχή, κατά το πρότυπο της αντίστοιχης γαλλικής αρχής
της CNIL.⁷ Η Αρχή είναι το θεμέλιο του ελληνικού συστήματος προστασίας
προσωπικών δεδομένων στη βάση του οποίου δομείται το σύστημα ελέγχου και
ο μηχανισμός της εφαρμογής, της τήρησης και της εξέλιξης των ρυθμίσεων του
νόμου (άρθρο 15 § 1) .

**Η Αρχή απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκειται σε
έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές (άρθρο 2 § 1 Ν.
3051/2002), ενώ τα μέλη της απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής
ανεξαρτησίας (άρθρο 101^Α Συντ., άρθρο 15 §2 Ν.2472/97). Η ανεξαρτησία της
Αρχής θεμελιώνεται και από τη συμμετοχή του κοινοβουλίου κατά τη διαδικασία
της επιλογής των μελών της (άρθρα 16 Ν.2472/97 και 101^Α § 2 εδαφ. γ' Συντ.)
Επίσης, όπως και οι άλλες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, υπόκειται σε
κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 2 § 1
εδαφ.β' Ν.3051/2002).**

⁷ Βλ.Λ.Μήτρου,Ο θεσμικός έλεγχος της προστασίας προσωπικών πληροφοριών–Εξέλιξη και προβλήματα,
ΕΠΥ (συλλογή) Ασφάλεια Πληροφοριών,σελ.341 επ., Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών 1995.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Η συγκρότηση της Αρχής φαίνεται στο παρακάτω σχήμα:

2.2 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η Αρχή είναι αρμόδια για την διεξαγωγή διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν παραγγελίας, προς τούτο δε, έχει δικαίωμα πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα και συλλογής κάθε πληροφορίας (άρθρο 19 § 1 περ. η' Ν.2472/97) , όπως και δικαίωμα επιβολής κυρώσεων (άρθρο 21). Επίσης, έχει αρμοδιότητα έκδοσης κανονιστικών πράξεων και γνωμοδοτήσεων, όπως και έκδοσης οδηγιών και συστάσεων (άρθρο 19 § 1). Ακόμα, ανακοινώνει στη Βουλή παραβάσεις των ρυθμίσεων της προστασίας προσωπικών δεδομένων, συντάσσει και υποβάλλει ετήσια έκθεση στον Πρωθυπουργό και τον

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
Πρόεδρο της Βουλής, εκδίδει άδειες όπου αυτό προβλέπεται, τηρεί μητρώο
αρχείων και επεξεργασιών κ.ο.κ.

Στην ουσία λοιπόν η Αρχή καλείται να εφαρμόσει το δίκαιο στην τεχνολογία. Με τη συνεργασία νομικών και τεχνικών πληροφορικής γίνεται προσπάθεια «**παρακολούθησης της τεχνολογίας**» και συγχρόνως έγκαιρης ρυθμιστικής υπαγωγής της σε κανόνες δικαίου. Χωρίς την ύπαρξη θεσμικού, ελεγκτικού οργάνου, το οποίο διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία, το νομικό προστατευτικό πλαίσιο που (επιτέλους) διαθέτει η Ελλάδα, θα κινδύνευε να καταστεί γράμμα κενό περιεχομένου.⁸ Επίσης σημαντικές και χαρακτηριστικές δυνατότητες της Αρχής είναι:

- Η τεχνική δυνατότητα του ελέγχου της ασφάλειας των συστημάτων που «**φιλοξενούν**» προσωπικά δεδομένα καθότι η διάσταση μεταξύ των γνώσεων και των δυνατοτήτων του απλού πολίτη και αυτών του τεχνικού είναι καταφανώς μεγάλη.
- Η παραγωγή δικαίου, μέσω των γνωμοδοτήσεων και αποφάσεων⁹, πού προσέδωσε σημαντική ώθηση και στον εκσυγχρονισμό του ελληνικού νομικού πολιτισμού και μάλιστα στον σημαντικότερο τομέα του. Δηλαδή την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, στην κατεύθυνση του κοινού ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού.
- Ο συμβουλευτικός– ενημερωτικός χαρακτήρας που προσδίδεται στην επαφή του (δημοσίευση ανακοινώσεων, διαδικασία ελέγχων κ.λ.π.) με τον πολίτη, επιχειρηματία, δημόσιο λειτουργό.
- Η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για θέματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων όπως π.χ στο θέμα των ταυτοτήτων.

⁸ Βλ.Π.Δόνος, Η επαυξημένη προστασία της αξίας του ανθρώπου, σε Γ.Παπαδημητρίου (συλλογή) Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων & η επαύξηση της προστασίας των δικαιωμάτων,σελ.13 επ., Εκδόσεις Σάκκουλα 2002.

⁹ Αρκετές αποφάσεις της Αρχής δημοσιεύονται στο Διαδίκτυο, στη διεύθυνση www.dpa.gr

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεργάζεται, σε διάφορα επίπεδα, με τις αντίστοιχες Αρχές των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επί θεμάτων, που αφορούν στα δικαιώματα του πολίτη, στον τομέα προστασίας της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής. Η συνεργασία αυτή εντάσσεται, κυρίως, στη συμμετοχή της Αρχής, στην Κοινή Εποπτική Αρχή Ελέγχου Σένγκεν, (Ν. 2514/1997), την Κοινή Εποπτική Αρχή EUROPOL, την Κοινή Εποπτική Αρχή Τελωνείων, ως και την Επιτροπή Προσφυγών, που λειτουργεί στο πλαίσιο της Κοινοτικής Εποπτικής Αρχής EUROPOL.

Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

3.1 ΈΝΝΟΙΕΣ

Κατά την αντίληψη του νομοθέτη, δεν μπορεί να νοηθεί καταγραφή ενός μεμονωμένου στοιχείου της προσωπικότητας («**προσωπικό δεδομένο**»), γιατί έτσι παρακάμπτεται «**χειρουργικά**» και «**λογιστικά**» η φύση της ύπαρξης και της ανθρωπίνης αξίας ως σύνολο συνιστωσών και δυνατοτήτων, δηλαδή η ίδια η δυναμική της προσωπικότητας. Κάθε μεμονωμένο δεδομένο, καθίσταται προσωπικό, όταν συνδέεται προς ένα στοιχείο προσδιορισμού του προσώπου στο οποίο αναφέρεται, π.χ. μία διεύθυνση κατοικίας καθίσταται προσωπικό δεδομένο όταν συνδεθεί με το ονοματεπώνυμο του κατοίκου. Γι' αυτό δεν νοείται χρήση του όρου «**προσωπικά δεδομένα**» στον ενικό, αφού απαραίτητα κάθε φορά είναι τουλάχιστον **δύο** στοιχεία: **δεδομένο αναφοράς** (πληροφορία) και **δεδομένο προσδιορισμού** του υποκειμένου (εξατομίκευση).

Στο νόμο εισάγεται ο όρος των των *δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα*, όρος που χρησιμοποιείται (από τη θεωρία και την επίσημη ερμηνεία στην οποία προβαίνει η **Αρχή**¹⁰ με τις αποφάσεις της) από κοινού με τους όρους προσωπικά¹¹ (ή ατομικά¹²) δεδομένα και προσωπικά στοιχεία.

Η ετυμολογική προσέγγιση του όρου, η προέλευση του είναι απευθείας από την ορολογία της πληροφορικής¹³, στην οποία γίνεται ευρύτατη χρήση του όρου

¹⁰ Η Αρχή στις αποφάσεις της χρησιμοποιεί αντί για τον όρο «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» και τον όρο «πληροφορία»

¹¹ Ο οποίος υιοθετείται από το Σύνταγμα, στο άρθρο 9^Α.

¹² Άρθρο 8 Ν.3144/2003 « Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α'111/8.5.2003

¹³ Οι ενστάσεις για τη λογιστική ψυχρότητα του όρου που διατύπωσε ο Μ. Σταθόπουλος, Νο Β 48, Η χρήση προσωπικών δεδομένων και η διαπάλη μεταξύ ελευθεριών των κατόχων τους και ελευθεριών των υποκειμένων τους, σελ. 3επ., οι οποίες επαναλαμβάνονται από τον Α. Γέροντα. Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - «data», «**δεδομένα**». Δεν είναι τυχαία η ουσιαστικοποιημένη χρήση της μετοχής παρακειμένου, ούτε κενή κανονιστικής σημασίας.

Ο όρος «**προσωπικά δεδομένα**» επανανοηματοδοτείται, καθώς για την στοιχειοθέτηση της καταγραφής δεν είναι απαραίτητη η καταχώρηση σε αρχείο υπολογιστή, αλλά αρκεί η, με κάθε αναγνώσιμη μορφή, αποτύπωση σε έναν υλικό φορέα ενσωμάτωσης (π.χ. χαρτί, μαγνητοταινία, δίσκος ακτίνας) ή, διευρύνοντας ακόμη περισσότερο το εννοιολογικό εύρος, και η δυνατότητα καταγραφής, αλλά και, γενικότερα, η επεξεργασία χωρίς καταγραφή, όπως συμβαίνει π.χ. και με την αναμετάδοση μιας εικόνας σε απευθείας σύνδεση μέσω ενός κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, χωρίς να υπάρχει αποθήκευση σε υλικό φορέα ενσωμάτωσης¹⁴. Στο σημείο αυτό διαπιστώνεται απαγκίστρωση της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από την στενή έννοια της προστασίας έναντι της ηλεκτρονικής επεξεργασίας. Έτσι, προσωπικό δεδομένο, είναι ένα «**άτομο πληροφορίας**¹⁵», το ελάχιστο νοητό απόσπασμα αποτύπωσης πτυχής προσωπικότητας.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι οι πτυχές της προσωπικότητας φυσικού προσώπου, το οποίο μπορεί να προσδιοριστεί ατομικά, που υφίστανται ή πρόκειται να υποστούν επεξεργασία¹⁶. Ως εκ τούτου, ο όρος δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συμπροσδιορίζεται από την έννοια του «**υποκειμένου των δεδομένων**» και της «**επεξεργασίας**».

Ζήτημα τίθεται με το κατά πόσον υπάρχουν πληροφορίες που αναφέρονται

δεδομένων, σελ. 179, φαίνεται ότι έχουν ξεπεραστεί από την πλήρη αποδοχή του όρου «προσωπικά δεδομένα» όχι μόνο από τη νομική κοινότητα, αλλά και από τα μέσα ενημέρωσης και την κοινωνία.

¹⁴ Εσφαλμένη και αντίθετη η ΑΠΔΠΧ 132/2001, ορθή η Οδηγία 1122/2000

¹⁵ Druey J. – N., Information als Gegenstand des Rechts, Zurίχη 1995

¹⁶ « Στον όρο προσωπικά δεδομένα περιλαμβάνονται και αυτά τα οποία χρησιμοποιούνται συνήθως για τον προσδιορισμό της ταυτότητας του προσώπου. Με το σύνθετο προσδιοριστικό της ταυτότητας ενός προσώπου, το όνομα, μπορούν να εξομοιωθούν ο αριθμός της κοινωνικής ασφάλισης, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας, ο αριθμός πελάτη και άλλα στοιχεία. Ως στοιχεία που δηλώνουν την ταυτότητα ενός προσώπου έχουν γίνει αποδεκτά και νομιμοποιητικά στοιχεία που αποδίδονται σε πρόσωπα ή επιλέγονται από αυτά (κωδικός αναγνώρισης ή πρόσβασης, PIN, κ.α.)», Λ. Μήτρου, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων, σε: Σ. Κάτσικα/ Δ. Γκρίτζαλη/ Σ. Γκρίτζαλη (Επιστ. Επιμ.), Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα, 2004, σελ. 452

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
σε ένα πρόσωπο, χωρίς αυτές να μπορούν να θεωρηθούν «**προσωπικές**»¹⁷.

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως «**Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα**» νοείται, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.

Εκτός από τις έννοιες του παρόντος νόμου, όπως λ.χ. ευαίσθητα δεδομένα, υπεύθυνος επεξεργασίας κ.λ.π., για τα οποία γίνεται λόγος στα παρακάτω κεφάλαια, αναφέρονται και οι εξής ορισμοί:

- «**Υποκείμενο των δεδομένων**», το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός η περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόσταση του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.
- «**Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**» («**αρχείο**»), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια.
- «**Διασύνδεση**», μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στην δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.
- «**Εκτελών την επεξεργασία**», οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδο-

¹⁷ Τα πρακτικά και οι αποφάσεις των Συμβουλίων Κρίσεων της ΕΑΑΣ αποτελούν προσωπικά δεδομένα του κρινόμενου προσώπου, σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α του Ν. 2472/97, ΑΠΔΠΧ 3/2002. Στοιχεία που περιέχονται σε αποφάσεις του ΣΤΕ αποτελούν προσωπικά δεδομένα, ΑΠΔΠΧ 1319/25.10.2000.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - μένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια Αρχή ή Υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.
- «**Τρίτος**», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.
- «**Αποδέκτης**», το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι.
- «**Συγκατάθεση**», του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή, και εν πλήρη επίγνωση και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε
- χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

3.2 ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Μια ιδιαίτερη κατηγορία προσωπικών δεδομένων είναι τα «**ευαίσθητα δεδομένα**», στα οποία συμπεριλαμβάνονται όσα αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες (περ.β'). Ο ορισμός αυτός συμπληρώνεται, όπως είδαμε, και από άλλες διατάξεις νόμων.

Με το άρθρο 18 του Ν. 3471/2006 μεταβλήθηκε εν μέρει ο κατάλογος των ευαίσθητων δεδομένων του Ν. 2472/1997. Η μεταβολή αφορά **τον απο-χαρακτηρισμό** της πληροφορίας «**συμμετοχή σε ένωση και σωματείο**», αυτής καθαυτής, ως «**ευαίσθητου δεδομένου**». Η αφαίρεση αυτής της κατηγορίας πληροφοριών από τον κατάλογο των ευαίσθητων δεδομένων συνοδεύτηκε από μία εξισορροπητική ρήτρα, βάσει της οποίας καθίσταται ευαίσθητη η πληροφορία της «**συμμετοχής σε ένωση προσώπων**», εφόσον παρουσιάζει το στοιχείο της συνάφειας προς τα υπόλοιπα ευαίσθητα δεδομένα.

Με την αντισταθμιστική προσθήκη, η ίδια η πληροφορία της συμμετοχής σε ένωση προσώπων όταν συνεπάγεται για τα μέλη της αποκάλυψη χαρακτηριστικών που αφορούν φυλετική ή εθνική προέλευση, πολιτικά φρονήματα, φιλοσοφικές πεποιθήσεις, συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, υγεία, κοινωνική πρόνοια, ερωτική ζωή, ποινικές διώξεις ή καταδίκες, εντάσσεται αυτοτελώς στα ευαίσθητα δεδομένα. Δεν χρειάζεται, δηλαδή, να ερευνάται κάθε φορά κατά πόσον η συμμετοχή σε μια τέτοια ένωση προσώπων μπορεί να αποκαλύπτει εμμέσως άλλα ευαίσθητα δεδομένα, αφού και μόνη η πληροφορία της συμμετοχής καθίσταται εξ ορισμού ευαίσθητη.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Εκτοπίζοντας ο νομοθέτης την -πολλές φορές «άχρωμη»- πληροφορία της «συμμετοχής σε ένωση ή σωματείο» από τα ευαίσθητα δεδομένα και υιοθετώντας την συνδεόμενη προς τα άλλα ευαίσθητα δεδομένα συμμετοχή.

«Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στη κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του Ν. 2472/1997, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Ν. 3625/2007 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων.¹⁸

Η αναγκαιότητα της ευρύτερης δημοσιότητας των ποινικών καταδικών ανέκυψε ύστερα από την αποκάλυψη της ελεύθερης κυκλοφορίας ενός ατόμου το οποίο είχε καταδικαστεί για βιασμό ανηλίκου και υποτροπίασε. Ο υπουργός Δικαιοσύνης, υλοποιώντας – όπως μεταδόθηκε από τα Μ.Μ.Ε. – σχετικό αίτημα του πρωθυπουργού για αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου, εισηγήθηκε τη συγκεκριμένη τροποποίηση, προκειμένου όπως είπε να «βγουν οι μάσκες»¹⁹ των εγκληματούντων εις βάρος των παιδιών και άλλων κακοποιών.

¹⁸ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, 2005, σελ. 1

¹⁹ Πρακτικά Βουλής, Συνεδρίαση ΝΓ'- 14 Δεκεμβρίου 2007, σελ. 2579. Τις δηλώσεις αυτές ο υπουργός Δικαιοσύνης επανέλαβε και σε χαιρετισμό του στη Γ.Σ. της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων.

3.3 ΑΠΛΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι οι πτυχές της προσωπικότητας φυσικού προσώπου, το οποίο μπορεί να προσδιοριστεί ατομικά, που υφίστανται ή πρόκειται να υποστούν επεξεργασία²⁰. Ως εκ τούτου, ο όρος δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συμπροσδιορίζεται από την έννοια του «**υποκειμένου των δεδομένων**» και της «**επεξεργασίας**».

Ζήτημα τίθεται με το κατά πόσον υπάρχουν πληροφορίες που αναφέ-ρονται σε ένα πρόσωπο, χωρίς αυτές να μπορούν να θεωρηθούν «**προσωπικές**»²¹. Η πρόσβαση στη δημόσια πληροφορία ρυθμίζεται από το **N. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας»** και το σχετικό ζήτημα, με τα θέματα συρροής των δύο νόμων.

Εκτός από τα «**ευαίσθητα δεδομένα**» προσωπικού χαρακτήρα αντικείμενο επεξεργασίας, αποτελούν και τα « **απλά δεδομένα**».

Παραδείγματα κατηγοριών (κοινών/ «απλών») προσωπικών δεδομένων²²:

- **Στοιχεία Αναγνώρισης**

Προσωπικά στοιχεία., επίσημα στοιχεία ληξιαρχείου, καταγωγή²³ στοιχεία ταυτότητας (π.χ. υπηκοότητα.), λοιπά στοιχεία αναγνώρισης.

²⁰ « Στον όρο προσωπικά δεδομένα περιλαμβάνονται και αυτά τα οποία χρησιμοποιούνται συνήθως για τον προσδιορισμό της ταυτότητας του προσώπου. Με το σύνηθες προσδιοριστικό της ταυτότητας ενός προσώπου, το όνομα, μπορούν να εξομοιωθούν ο αριθμός της κοινωνικής ασφάλισης, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας, ο αριθμός πελάτη και ά/Λα στοιχεία. Ως στοιχεία που δηλώνουν την ταυτότητα ενός προσώπου έχουν γίνει αποδεκτά και νομιμοποιητικά στοιχεία που αποδίδονται σε πρόσωπα ή επιύχγονται από αυτά (κωδικός αναγνώρισης ή πρόσβασης, PIN, κ.α.)», Λ. Μήτρου, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων, σε: Σ. Κάτσικα/Δ.Γκριτζαλη/Σ. Γκριτζαλη (Επιστ. Επιμ.), Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα, 2004, σελ. 452.

²¹ Τα πρακτικά και οι αποφάσεις των Συμβουλίων Κρίσεων της ΕΛ.ΑΣ. αποτελούν προσωπικά δεδομένα του κρινόμενου προσώπου, σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α του Ν. 2472/97, ΑΠΔΠΧ 3/2002. Στοιχεία που περιέχονται σε αποφάσεις του ΣτΕ αποτελούν προσωπικά δεδομένα, ΑΠΔΠΧ 1319/25.10.2000.

²² Τα παραδείγματα κατηγοριών απλών («μη ευαίσθητων») δεδομένων που παρατίθενται είναι από τη σελίδα 4 του Εντύπου 2.0 της Αρχής (ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, Πηγή: www.dpa.gr).

²³ Όχι όμως και η εθνική/φυλετική προέλευση, η οποία εντάσσεται στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

- **Προσωπικά Χαρακτηριστικά**

Φυσικά χαρακτηριστικά,, ενδιαφέροντα, συνήθειες, μετακινήσεις-ταξίδια, στοιχεία προσωπικότητας, λοιπά στοιχεία προσωπικών χαρακτηριστικών.

- **Οικογενειακές συνθήκες**

Έγγαμος βίος, οικογενειακή κατάσταση, κοινωνικές επαφές, λοιπά στοιχεία οικογενειακών συνθηκών.

- **Εκπαίδευση**

Δεδομένα ακαδημαϊκής δραστηριότητας, τομείς ειδίκευσης και πιστοποιητικά, Σπουδαστικό/Μαθητικό αρχείο, εγγραφή σε επιτροπές²⁴, επαγγελματική ειδίκευση.

- **Οικονομική κατάσταση**

Έσοδα, περιουσιακά στοιχεία, επενδύσεις, απολογισμός εξόδων, δάνεια, υποθήκες, πιστώσεις, επιδόματα, εργασιακά προνόμια, επιχορηγήσεις, δεδομένα ασφάλισης, σύνταξη γήρατος²⁵, αγαθό, και υπηρεσίες που προσφέρονται στο άτομο ή που προσφέρει το άτομο, τραπεζικοί λογαριασμοί, πιστωτικές κάρτες, κληρονομιά, αποζημίωση.

- **Εργασία**

Παρούσα εργασία, δεδομένα πρόσληψης, δεδομένο, λύσης εργασιακής σχέσης, ιστορικό εργασίας, εργασιακή συμπεριφορά, περιγραφή εργασίας, αξιολόγηση εργασίας, εκπαιδευτικό αρχείο, δεδομένα ασφάλειας, αμοιβές και κρατήσεις, εργασιακές παροχές.

²⁴ Όχι όμως και συμμετοχή σε ένωση-σωματείο, πληροφορία που υπάγεται στα ευαίσθητα δεδομένα

²⁵ Όχι όμως όσα σχετίζονται με την κοινωνική πρόνοια, καθόσον αυτά υπάγονται στα ευαίσθητα δεδομένα

Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Σαν επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ορίζεται η:

«Κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο, η από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση, η αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή».²⁶

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία διεξαγόμενη με ηλεκτρονικές μεθόδους, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη (χειρόγραφη) επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Και τούτο ενόψει του ότι σημαντικός αριθμός αρχείων στη χώρα μας, ιδίως στο δημόσιο τομέα, εξακολουθεί να τηρείται με παραδοσιακές μεθόδους.

Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (απλών ή ευαίσθητων), επιτρέπεται μόνο αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Ο νομοθέτης ξεκινά από την παραδοχή ότι κάθε επεξεργασία συνιστά επέμβαση σε

²⁶ Βλ. άρθρο 2, (περ.δ) Ν.2472/97

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα και με τη νομική ρύθμιση επιτρέπει αυτή την επέμβαση υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ο νόμος θέτοντας τις νόμιμες αυτές προϋποθέσεις, δεν διακρίνει τα δημόσια από τα ιδιωτικά αρχεία. Η ενιαία αυτή ρύθμιση κάθε είδους επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οποιoσδήποτε και αν την πραγματοποιεί, λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι στις σύγχρονες κοινωνίες η ηλεκτρονική επεξεργασία διεξάγεται με διαρκώς εντεινόμενους ρυθμούς από ιδιωτικές επιχειρήσεις για εμπορικούς και διαφημιστικούς σκοπούς και στηρίζεται στην πεποίθηση ότι στα όμοια κατ' αρχήν ζητήματα αρμοζουν ενιαίες λύσεις. Δεν είναι συνεπώς μόνο το κράτος και οι υπηρεσίες του, όπως παλαιότερα, που τηρούν αρχεία με προσωπικά δεδομένα, αλλά και οι ιδιώτες, για ένα διαρκώς διευρυνόμενο φάσμα σκοπών (εμπορικών, διαφημιστικών κ.ά.).

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία πραγματοποιείται:

(α) από **φυσικό πρόσωπο** για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών.

(β) από τις **δικαστικές - εισαγγελικές αρχές** και τις υπηρεσίες που ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία τους στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους με σκοπό τη βεβαίωση εγκλημάτων, που τιμωρούνται ως κακουργήματα ή πλημμελήματα με δόλο και ιδίως εγκλημάτων κατά της ζωής, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων, παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, επιβουλής της δημόσιας τάξης, ως και τελουμένων σε βάρος ανηλίκων θυμάτων.

Ως προς τα ανωτέρω εφαρμόζονται οι ισχύουσες ουσιαστικές και δικονομικές ποινικές διατάξεις.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Στις περιπτώσεις άσκησης από τους πολίτες **του δικαιώματος του συνέρχεσθαι** κατά το άρθρο **11** του **Συντάγματος** επιτρέπεται η απλή λειτουργία συσκευών καταγραφής ήχου ή εικόνας ή άλλων ειδικών τεχνικών μέσων με σκοπό την καταγραφή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επόμενου εδαφίου.

Η καταγραφή ήχου ή εικόνας με οποιασδήποτε τεχνικής μορφής συσκευές με σκοπό τη βεβαίωση τέλεσης των παραπάνω εγκλημάτων γίνεται μόνον κατόπιν εντολής εκπροσώπου της εισαγγελικής αρχής και εφόσον επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Σκοπός της καταγραφής αυτής είναι μόνον η χρησιμοποίηση του βεβαιούντος την τέλεση των εγκλημάτων υλικού ως αποδεικτικού στοιχείου ενώπιον οποιασδήποτε ανακριτικής, εισαγγελικής αρχής και δικαστηρίου.

Η επεξεργασία κάθε άλλου υλικού που δεν είναι αναγκαίο προς εξυπηρέτηση του παραπάνω σκοπού για τη βεβαίωση των εγκλημάτων απαγορεύεται, το δε σχετικό υλικό καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα.²⁷

Η σχετική εντολή θα πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία που να καθιστούν αναγκαία της επεξεργασία. Ως εκ τούτου, η αιτιολόγηση της σχετικής εντολής θα πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία που να καθιστούν αναγκαία την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων συναθροιζομένων. Αυτό σημαίνει ότι δεν αρκεί η επανάληψη μιας γενικόλογης ανάλυσης του νομοθετικού πλαισίου, όπως έγινε με την γνωμοδότηση **14/07** του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου²⁸, αλλά επιπλέον επιβάλλεται η μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που να συνιστούν επαρκείς ενδείξεις επικείμενου κινδύνου για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια και, οπωσδήποτε, δεν αρκεί απλή εκτίμηση περί του ενδεχομένου αυτού από τα αστυνομικά

²⁷ Βλ. Παράγραφος 2 του Ν. 2472/1997, όπως αντικαταστάθηκε με παράγραφο 1 του άρθρου 8 του Ν.3625/2007

²⁸ Βλ. Παράρτημα Γνωμοδότηση ΕισΑΠ 14/07 (κ. Σανιδά).

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
όργανα.²⁹ Απαιτείται, δηλαδή, η ύπαρξη «**συγκεκριμένου**» κινδύνου, ο οποίος
μπορεί να εκδηλώνεται στην περίπτωση για παράδειγμα διάπραξης αυτόφωρων
εγκλημάτων³⁰

Ο παρών νόμος (2472/97) εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων
προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή εκτελείται:

α) Από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία, ε-
γκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου βάσει του δημοσίου
διεθνούς δικαίου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο.

β) Από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην
επικράτεια Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους του
Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αλλά τρίτης χώρας και για τους σκοπούς της
επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα,
αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στην Ελληνική Επικράτεια, εκτός εάν τα
μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από αυτήν.³¹

Ως «**Υπεύθυνος επεξεργασίας**» νοείται, οποιοσδήποτε καθορίζει τον
σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ό-
πως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε
άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται
με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο
υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή
του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.³²

4.2 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΛΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η νόμιμη επεξεργασία των απλών δεδομένων πραγματοποιείται όταν:

²⁹ Βλ.Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμN2472/1997, 2005, σελ.57

³⁰ Όπως ορθά επισημαίνει ο Χ. Ανθόπουλος. Βλ. Παράρτημα Γνωμοδότηση ΕισΑΠ 14/07 (κ. Σανιδά).

³¹ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμN2472/1997, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005, σελ.29

³² Βλ. Ν.2472/97 άρθρο 2 παρ. 7 εδαφ β', όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 19 παρ. 2 του Ν.3471/06

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
- Η συλλογή τους γίνεται με τρόπο θεμιτό και νόμιμο, για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς (π.χ. διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων μιας εταιρείας), πραγματοποιώντας θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών.
- Είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας (αρχή της αναλογικότητας)
- Είναι ακριβή και εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση.
- Διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και της επεξεργασίας τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Αρχή μπορεί να επιτρέψει τη διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ιστορικούς, επιστημονικούς ή στατιστικούς σκοπούς, εφόσον κρίνει ότι δεν θίγονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τα δικαιώματα των υποκειμένων τους ή και τρίτων.
- **«Η τήρηση των διατάξεων βαρύνει, τον υπεύθυνο επεξεργασίας.** Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεγεί ή υφίστανται επεξεργασία, κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου, καταστρέφονται με ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας³³».
- Η Αρχή, εάν εξακριβώσει αυτεπάγγελτα ή μετά από σχετική καταγγελία παράβαση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλει τη διακοπή της συλλογής ή της επεξεργασίας και την καταστροφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που έχουν ήδη συλλεγεί ή τύχει επεξεργασίας.

³³ Το πρώτο εδαφίο της παρ. 2 του Ν. 2472/97 ως τροποποιήθηκε από το άρθρο 20 του Ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133, τ. Α')

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
- Είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης
- Είναι αναγκαία για την εκπλήρωση εκ του νόμου υποχρέωσης του υπευθύνου επεξεργασίας
- Είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος (π.χ. φορολογικός έλεγχος)
- Είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου της επεξεργασίας ή τρίτου, στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα, και το συμφέρον αυτό υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων του υποκειμένου:
 - Συλλογή προσωπικών δεδομένων από δημόσια προσβάσιμους καταλόγους για διαφημιστικούς σκοπούς, πρόσβαση σε στοιχεία συνυποψηφίων, πρόσβαση σε φακέλους της πολεοδομίας, πρόσβαση θετών τέκνων σε στοιχεία μαιευτηρίων για την ανεύρεση των φυσικών γονέων, κοινοποίηση προσωπικών δεδομένων για δικαστική χρήση

4.3 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων³⁴.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεση του εκτός εάν η

³⁴ Βλ. Άρθρο 7 του Ν. 2472/97

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση.
- Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπόμενου από το νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεση του.
- Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου.
- Η επεξεργασία αφορά θέματα υγείας και εκτελείται από πρόσωπο που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας ή σε συναφείς κώδικες δεοντολογίας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας.
- Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) **για λόγους εθνικής "ασφάλειας** είτε ββ) **για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής** και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε γγ) **για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας** είτε δδ) **για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών.**
- Η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται.
- Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση
συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση
του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται
μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση
του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος
καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται
καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της
ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

Ο υπευθυνος επεξεργασίας απαλλάσσεται³⁵ από την υποχρέωση
γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή στις ακόλουθες
περιπτώσεις:

- Όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται αποκλειστικά για σκοπούς που
συνδέονται άμεσα με τη σχέση εργασίας ή έργου ή με παροχή
υπηρεσιών στο δημόσιο τομέα και είναι αναγκαία για την εκπλήρωση
υποχρέωσης που επιβάλλει ο νόμος ή για την εκτέλεση των
υποχρεώσεων από τις παραπάνω σχέσεις και το υποκείμενο έχει
προηγουμένως ενημερωθεί.³⁶
- Όταν η επεξεργασία αφορά πελάτες ή προμηθευτές, εφόσον τα
δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους. Για την
εφαρμογή της παρούσας διάταξης τα δικαστήρια και οι δημόσιες αρχές
δεν λογίζονται ως τρίτοι, εφόσον τη διαβίβαση ή κοινοποίηση επιβάλλει
νόμος ή δικαστική απόφαση. Δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση
γνωστοποίησης οι ασφαλιστικές εταιρίες για όλους τους κλάδους
ασφάλισης, οι φαρμακευτικές εταιρίες, οι εταιρίες εμπορίας
πληροφοριών και τα χρηματοπιστωτικά νομικά πρόσωπα, όπως οι
τράπεζες και οι εταιρίες έκδοσης πιστωτικών καρτών.

³⁵ Βλ. άρθρο 7^Α του Ν. 2472/97

³⁶ Η περ αυτή αντικατ. Από το άρθρο 34 § 3 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ 109 τ. Α')

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
- Όταν η επεξεργασία γίνεται από σωματεία, εταιρείες, ενώσεις προσώπων και πολιτικά κόμματα και αφορά δεδομένα των μελών η εταιρειών τους, εφόσον αυτοί έχουν δώσει τη συγκατάθεση τους, και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους. Δε λογίζονται τρίτοι τα μέλη ή εταίροι, εφόσον η διαβίβαση γίνεται προς αυτούς για τους σκοπούς των ως άνω νομικών προσώπων ή ενώσεων, ούτε τα δικαστήρια και οι δημόσιες αρχές, εφόσον τη διαβίβαση επιβάλλει νόμος ή δικαστική απόφαση.
- «Όταν η επεξεργασία αφορά ιατρικά δεδομένα υγείας και γίνεται από ιατρούς ή άλλα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες υγείας, εφόσον ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεσμεύεται από το ιατρικό απόρρητο ή άλλο απόρρητο που προβλέπει νόμος ή κώδικας δεοντολογίας και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους».³⁷

Δεν εμπίπτουν στην απαλλαγή της παρούσας διάταξης τα νομικά πρόσωπα ή οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες υγείας, όπως κλινικές, νοσοκομεία, κέντρα υγείας, κέντρα αποθεραπείας και αποτοξίνωσης, ασφαλιστικά ταμεία και ασφαλιστικές εταιρείες, καθώς και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν η επεξεργασία διεξάγεται στο πλαίσιο προγραμμάτων τηλεϊατρικής ή παροχής ιατρικών υπηρεσιών μέσω δικτύου.

- Όταν η επεξεργασία γίνεται από δικηγόρους, συμβολαιογράφους, άμισθους υποθηκοφύλακες και δικαστικούς επιμελητές ή εταιρείες των προσώπων αυτών και αφορά στην παροχή νομικών υπηρεσιών προς πελάτες τους, εφόσον ο υπεύθυνος επεξεργασίας και τα μέλη των εταιρειών δεσμεύονται από υποχρέωση απορρήτου που προβλέπει νόμος, και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται, ούτε κοινοποιούνται σε

³⁷ Η περίπτωση αυτή τροποποιήθηκε από το άρθρο 23 § 1 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ 133 τ. Α')

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τρίτους, εκτός από τις περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο και
συνδέεται άμεσα με την εκπλήρωση εντολής του πελάτη».
- «Όταν η επεξεργασία γίνεται από δικαστικές αρχές ή υπηρεσίες, εκτός
απο τις λοιπές αρχές του εδαφίου β΄ της παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν.
2472/1997, στο πλαίσιο απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπη-
ρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους».

Σε όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπόκειται σε όλες τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος και υποχρεούται να συμμορφώνεται με ειδικούς κανόνες επεξεργασίας που η Αρχή εκδίδει, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου.³⁸

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του Ν. 2472/1997 αφορά συγκεκριμένες περιπτώσεις ποινικών αδικημάτων, δηλαδή τα κακουργήματα και τα πλημμελήματα που τελούνται με δόλο. Ως εκ τούτου, η εξαίρεση δεν αφορά τα πταίσματα και τα πλημμελήματα που τελούνται εξ αμελείας.

Περαιτέρω, η γραμματική διατύπωση αναφέρει ότι η εξαίρεση αφορά «**ιδίως**» ορισμένες κατηγορίες ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, παραθέτοντας μια ενδεικτική λίστα κεφαλαίων του ποινικού κώδικα. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η διάταξη έχει τεθεί με σκοπό την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων των εισαγγελέων και ιδίως των εισαγγελέων πρωτοδικών, για τις περιπτώσεις «**εγκληματικών συμπεριφορών**». Η αιτιολογική έκθεση χαρακτηρίζει ως εγκληματικές συμπεριφορές τα κακουργήματα και πλημμελήματα που τελούνται

³⁸ Βλ. Ν.2472/97 άρθρο 7Α όπως τροποποιήθηκε στο Ν.3471/06

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
με δόλο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη απρόσκοπτης άσκησης των
καθηκόντων των εισαγγελέων για τη βεβαίωση αδικημάτων που προσβάλλουν
«**αγαθά ευπαθών κοινωνικών ομάδων**», στις οποίες ομάδες εντάσσει τους
ανήλικους και τους ηλικιωμένους. Στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται επίσης ότι
ενδιαφέρει ιδιαιτέρως η δίωξη των αδικημάτων για τα οποία «**ευαισθητοποιείται
και συγκινείται η κοινή γνώμη από την τέλεση τους**».

Προκύπτει λοιπόν το ζήτημα, αν η εξαίρεση αφορά το σύνολο των
κακουργημάτων και πλημμελημάτων που τελούνται με δόλο ή αν η ενδεικτική
κατά την έννοια ότι αφορά εγκλήματα που τελούνται μόνον με θύματα ευπαθείς
κοινωνικές ομάδες^{38α}. Αν και θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι από την
γραμματική διατύπωση, η διάταξη αφορά όλα τα κακουργήματα και με δόλο
τελούμενα πλημμελήματα των ποινικών νόμων, ανεξάρτητα από αν στρέφονται
κατά ευπαθών κοινωνικών ομάδων, εντούτοις, μια τέτοια άποψη θα έθετε
σοβαρά ζητήματα αντισυνταγματικότητας της εξαίρεσης. Η άποψη ότι η εξαίρεση
αφορά όλες τις κατηγορίες εγκληματικής συμπεριφοράς και το σύνολο των
κοινωνικών ομάδων προσκρούει στο άρθρο **9Α** του **Συντάγματος**, αλλά και στην
Ευρωπαϊκή Σύμβαση 108, η οποία επιδέχεται συγκεκριμένους μόνον
περιορισμούς για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης και όχι συνολικό
εκτοπισμό του πεδίου εφαρμογής της από τον τομέα του ποινικού δικαίου.
Ερμηνεία που θα λάμβανε υπόψη μόνον τη γραμματική διατύπωση της διάταξης
θα μετέτρεπε μια εξαίρεση σε κανόνα, πράγμα το οποίο θα αποτελούσε
ανεπίτρεπτο περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Επίσης δεν χρειάζεται συγκατάθεση του υποκειμένου ούτε για τη χρήση
ευαίσθητων δεδομένων, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων δημοσίων
προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημόσιου λειτουργήματος
και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού
επαγγέλματος, και εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης. «Και δεν παραβιάζεται με
οποιοδήποτε τρόπο το δικαίωμα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής».
Προβλέπεται³⁹ απαλλαγή από την υποχρέωση ενημέρωσης, όταν η συλλογή των
δεδομένων γίνεται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς και αφορά
δημόσια πρόσωπα. Για το δικαίωμα λοιπόν «**ενεργητικής πληροφόρησης**»
αίρεται η υποχρέωση ενημέρωσης.

Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται ως ατομικό δικαίωμα στο Σύνταγμα με
σχετική διάταξη⁴⁰ όπου διασφαλίζεται η ελευθερίας της έκφρασης, αλλά και ως
στοιχείο της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου σύμφωνα με
το αρθ. 5 παρ. 1 Συντάγματος⁴¹.

Η ελευθερία της γνώμης και του Τύπου αποβαίνει στοιχείο του
δημοκρατικού πολιτεύματος, όπως επίσης η ελευθερία κυκλοφορίας των κάθε
είδους εντύπων εφόσον το Σύνταγμα (αρθ. 14 παρ. 1) προστατεύει το δικαίωμα
όχι μόνο στην έκφραση, αλλά και για διάδοση των στοχασμών. Το δικαίωμα της
έκφρασης γνώμης συνοδεύεται με το δικαίωμα της πληροφόρησης.

Βέβαια η ελεύθερη διάδοση πληροφοριών και ειδικότερα η ελεύθερη άσκηση
ελέγχου και κριτικής σε δημόσια πρόσωπα μέσα από το δημοσιογραφικό
λειτουργήμα δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την πρόσβαση στη βασική πηγή
πληροφοριών χωρίς όμως το δικαίωμα αυτό της πρόσβασης του τύπου στη
βασική πηγή πληροφόρησης να έρθει σε σύγκρουση με το συνταγματικώς
κατοχυρωμένο ατομικό δικαίωμα του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής (αρθ.9
§1).⁴²

Το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής πρέπει να μείνει **άθικτο** στον πυρήνα του,
γι' αυτό η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται μέχρι εκεί που
δεν παραβιάζει ουσιαδώς το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

³⁹ Βλ. Άρθρο 11 § 5 του Ν.2472/1997

⁴⁰ Βλ. Άρθρο 14 § 1 του Συντάγματος

⁴¹ «Έκαστος δικαιούται να εκφράζει και να διαδίδει προφορικώς, εγγράφως και δια του τύπου τους
στοχασμούς του, τηρών τους νόμους του κράτους». Η ελεύθερη έκφραση και διαδοχή στοχασμών εν
γένει απόψεων, ιδίων πεποιθήσεων και πληροφοριών αποτελεί ειδικότερη μορφή της ελευθερίας των
πνευματικών εκδηλώσεων του ατόμου και της πνευματικής κίνησης. Π. Δαγτόγλου: Ατομικά δικαιώματα
τομ. Α, 2004, σελ. 457.

⁴² Π. Δατόγλου, Ατομικά δικαιώματα τομ.Α, 2004, σελ. 514, Γ. Μιχαηλίδης – Νουάρος, το απαραβίαστο του
ιδιωτικού βίου και η ελευθερία του τύπου, Το Σ 1993 σελ. 369

4.4 ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ Ν.2472/97

- Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι **απόρρητη**. Διεξάγεται αποκλειστικά και μόνο από πρόσωπα που τελούν υπό τον έλεγχο του υπεύθυνου επεξεργασίας⁴³ ή του εκτελούντος την επεξεργασία και μόνον κατ' εντολή του.
- Για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου.
- Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας. *Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων, η Αρχή παρέχει οδηγίες ή εκδίδει κανονιστικές πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ.1 ι' για τη ρύθμιση θεμάτων σχετικά με το βαθμό ασφαλείας των δεδομένων και των υπολογιστικών και επικοινωνιακών υποδομών, τα μέτρα ασφαλείας που είναι αναγκαίο να λαμβάνονται για κάθε κατηγορία και επεξεργασία δεδομένων, καθώς και για τη χρήση τεχνολογιών ενίσχυσης της ιδιωτικότητας.*
- Αν η επεξεργασία διεξάγεται για λογαριασμό του υπεύθυνου από

⁴³ Βλ. Άρθρο 2 του Ν. του Ν.2472/1997

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά
εγγράφως. Η ανάθεση προβλέπει υποχρεωτικά ότι ο ενεργών την επεξεργασία την διεξάγει μόνο κατ' εντολή του υπεύθυνου και ότι οι λοιπές υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου βαρύνουν αναλόγως και αυτόν.⁴⁴

Η υποχρέωση για λήψη μέτρων ασφάλειας της επεξεργασίας συνδέεται στενά και με την **αρχή της αποφυγής** και την **αρχή της οικονομίας της επεξεργασίας** δεδομένων. Οι αρχές αυτές αναφέρονται στη δομή των συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων, τα οποία πρέπει να είναι έτσι κατασκευασμένα, ώστε να λαμβάνει χώρα κατά το δυνατόν ελάχιστη ή καθόλου επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και στο βαθμό που είναι δυνατό, να γίνεται χρήση τεχνικών με τις οποίες καθίστανται ανώνυμα τα προσωπικά δεδομένα ή να χρησιμοποιούνται ψευδώνυμα (λ.χ. με τη χρήση τεχνικών φιλικών με την προστασία της ιδιωτικής ζωής – Privacy - Enhancing Technologies).

Ανάλογη πρόβλεψη στο πλαίσιο της ελληνικής νομοθεσίας υπάρχει στο Ν.2774/99, ο οποίος αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων στις **τηλεπικοινωνίες**. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 4 § 5 του Ν.2774/99, ορίζεται ότι ο σχεδιασμός για την παροχή διαθέσιμων στο κοινό τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών πρέπει να γίνεται με κριτήριο και σκοπό την επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενώ στο άρθρο 4 § 6 του ίδιου νόμου προβλέπεται η δυνατότητα χρήσης και πληρωμής των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ανωνύμως ή με ψευδώνυμο, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό.

4.5 ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

Μία διαφορετική μορφή αρχείου που αποθηκεύει προσωπικά δεδομένα, αποτελεί η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ.

Η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ ιδρύθηκε το 1997 αποτελεί μία υπηρεσία οικονομικών

⁴⁴ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005, σελ.109

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πληροφοριών και έχει ως σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας των τραπεζικών συναλλαγών και την προστασία της εμπορικής πίστης. Το Αρχείο Δεδομένων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, περιέχει πληροφορίες για τις καταγγελίες των καταναλωτικών δανείων, τις ακάλυπτες επιταγές που σφραγίστηκαν και δεν πληρώθηκαν κατά την εμφάνιση προς πληρωμή στην τράπεζα, τις συναλλαγματικές που δεν πληρώθηκαν κατά την λήξη τους, τις αιτήσεις πτωχεύσεως, τις διαταγές πληρωμής, τους επισπευδόμενους πλειστηριασμούς και τα προγράμματα αυτών, τις κατασχέσεις και επιταγές, τις υποθήκες και τις προσημειώσεις υποθηκών, καθώς και τις εξαλείψεις τους και διοικητικές κυρώσεις για τις παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας^{44α}.

Η Αρχή Προστασίας δεδομένων έκρινε την επεξεργασία βάσει των κανόνων κατηγοριοποίησης της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ απολύτως αναγκαία προς την εξυπηρέτηση του σκοπού της ελαχιστοποίησης των κινδύνων από την σύναψη πιστωτικών συμβάσεων με αφερέγγυα πρόσωπα. Η επεξεργασία των δεδομένων επιτρέπεται μάλιστα και χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου, εφόσον αυτό ενημερωθεί (αρ. 11 παρ 1 και 24 παρ 3 του Ν. 2472/1997), σύμφωνα με τις αρχές της προσφορότητας και της αναλογικότητας^{44β}.

Όμως, αποδέκτες των δεδομένων αυτών δικαιολογούνται να είναι μόνο τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες διαχείρισης πιστωτικών καρτών, πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και χρηματοδοτικής μίσθωσης,

^{44α} Βουτσará Άννα «Διατραπεζικό Σύστημα Τειρεσίας – Εγγραφή και διαγραφή από την μαύρη λίστα» *Συνήγορος Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2002* σ 360 επ

^{44β} Παπαϊωάννου Γεωργίου Ν. «Νομικά ζητήματα προστασίας του καταναλωτή από την χρήση των τραπεζικών καρτών» *Χρ/Δ 2002* σ 103 επ

καθώς και φορείς του δημοσίου τομέα^{44γ}. Μάλιστα τέθηκαν και οι όροι για την νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τη διαπίστωση πιστοληπτικής ικανότητας.

Έτσι, η επεξεργασία είναι νόμιμη, εφόσον υπάρχει συγκατάθεση, κατ' εξαίρεση δε και χωρίς συγκατάθεση όταν η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του νόμιμου συμφέροντος, το οποίο υπερέχει προφανώς του συμφέροντος του υποκειμένου, δεδομένου ότι δεν θίγεται ουσιωδώς, σε βαθμό που να δικαιολογείται απαγόρευση της επεξεργασίας και μόνο όταν δεν προσβάλλονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες του υποκειμένου^{44δ}.

Η διαγραφή από το αρχείο της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ για χρέος από πιστωτική κάρτα που δεν έχει πληρωθεί και έχει καταγγελθεί η σύμβαση από την εκδότρια της κάρτας τράπεζα, επιτυγχάνεται εφόσον γίνει συμπλήρωση της καταγγελίας με την έκδοση «τακτοποιήθηκε» υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο υπόχρεος εξόφλησε το χρέος του και η τράπεζα προτείνει στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ την διαγραφή του κατόχου της κάρτας από το αρχείο της μετά από αίτησή του στην τράπεζα. Όταν λάβει χώρα η διαγραφή για τον ίδιο τον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας, τότε διαγράφεται και το όνομα του εγγυητή του^{44ε}.

«ζητήματα προστασίας του καταναλωτή από την χρήση των τραπεζικών καρτών» *Χρ/Δ 2002* σ 103 επ, πρβ. www.dpa.gr

^{44δ} Απόφαση 050/20-1-2000 της Αρχής εις Παπαϊωάννου Γεωργίου Ν. «Νομικά ζητήματα προστασίας του καταναλωτή από την χρήση των τραπεζικών καρτών» *Χρ/Δ 2002* σ 103 επ, πρβ. www.dpa.gr

^{44ε} Βουτσαρά Άννα «Διατραπεζικό Σύστημα Τειρεσίας – Εγγραφή και διαγραφή από την μαύρη λίστα» *Συνήγορος Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2002* σ 360 επ

Ε΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

5. ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο Ν.2472/97 (άρθρο 6), προβλέπει ορισμένη διαδικασία εποπτείας και ελέγχου της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, όπως και οι περισσότερες αλλοδαπές νομοθεσίες. Η διαδικασία αυτή βασίζεται στη γνωστοποίηση της επεξεργασίας ως τυπικής προϋπόθεσης της επεξεργασίας. **Ο έλεγχος αυτός δεν είναι προληπτικός.** Ειδικότερα:

- Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.
- Με τη γνωστοποίηση της προηγούμενης παραγράφου ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει απαραίτητως να δηλώνει:

α) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία ή τον τίτλο του, και τη διεύθυνση του. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα ή σε τόπο που εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο, θα πρέπει επιπροσθέτως να δηλώνεται το ανοματεπώνυμο ή η επωνυμία ή ο τίτλος και η διεύθυνση του εκπροσώπου του στην Ελλάδα.

β) Τη διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο ή ο κύριος εξοπλισμός που υποστηρίζει την επεξεργασία.

γ) Την περιγραφή του σκοπού της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται ή πρόκειται να περιληφθούν στο αρχείο.

δ) Το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται ή

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πρόκειται να υποστούν επεξεργασία ή περιέχονται ή πρόκειται να περι-
ληφθούν στο αρχείο.
 - ε) Το χρονικό διάστημα για το οποίο προτίθεται να εκτελεί την επεξεργασία
ή να διατηρήσει το αρχείο.
 - στ) Τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους ανακοινώνει
ή ενδέχεται να ανακοινώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
 - ζ) Τις ενδεχόμενες διαβιβάσεις και το σκοπό της διαβίβασης δεδομένων
προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες.
 - η) Τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος και των μέτρων ασφαλείας του
αρχείου ή της επεξεργασίας.
- Τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου καταχωρίζονται στο
Μητρώο Αρχείων και Επεξεργασιών που τηρεί η Αρχή.
 - Κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην ανωτέρω παράγραφο
πρέπει να γνωστοποιείται εγγράφως και χωρίς καθυστέρηση από τον
υπεύθυνο στην Αρχή.

Με το άρθρο 21 του Ν. 3471/2006 καταργήθηκε το δεύτερο εδάφιο του
στοιχείου α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 2472/1997. Αυτό αποτέλεσε
λογική συνέπεια της κατάργησης του στοιχείου β' της παρ. 3 του άρθρου 3
του Νόμου, καθώς δεν υφίσταται πλέον υποχρέωση γνωστοποίησης, εφόσον
το πεδίο εφαρμογής του νόμου δεν καλύπτει τους υπεύθυνους επεξεργασίας
που δεν είναι εγκατεστημένοι στη χώρα ούτε χρησιμοποιούν μέσα εγκατεστημένα
σε αυτήν.

Ως εκ τούτου, η Αρχή θα πρέπει να τροποποιήσει πλέον το έντυπο
γνωστοποίησης επεξεργασιών και αρχείων.⁴⁵

⁴⁵ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005, σελ.

Εκτός όμως από τη γνωστοποίηση της επεξεργασίας απαιτείται και η χορηγία άδειας από την Αρχή. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εφ' όσον η Αρχή διαπιστώσει ότι πραγματοποιείται επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η γνωστοποίηση αρχείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, επέχει θέση αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας. **Η Αρχή μπορεί να επιβάλλει όρους και προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία του δικαιώματος ιδιωτικής ζωής των υποκειμένων ή τρίτων.**

- Η άδεια εκδίδεται για ορισμένο χρόνο, ανάλογα με τον σκοπό της επεξεργασίας. Μπορεί να ανανεωθεί ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας.
- Η άδεια περιέχει απαραίτητως:
 - α) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία ή τον τίτλο καθώς και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του.
 - β) Τη διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο.
 - γ) Το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επιτρέπεται να περιληφθούν στο αρχείο.
 - δ) Το χρονικό διάστημα για το οποίο χορηγείται η άδεια.
 - ε) Τους τυχόν όρους και προϋποθέσεις που έχει επιβάλει η Αρχή για την ίδρυση και λειτουργία του αρχείου.
 - στ) Την υποχρέωση γνωστοποίησης του ή των αποδεκτών ευθύς ως εξατομικευτούν.
- Αντίγραφο της άδειας καταχωρίζεται στο **Μητρώο Αδειών** που διατηρεί η Αρχή.
- Κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην ανωτέρω παράγραφο

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
γνωστοποιείται χωρίς καθυστέρηση στην Αρχή. Κάθε άλλη μεταβολή,
πλην της διεύθυνσης του υπευθύνου ή του εκπροσώπου του, συνεπάγεται
την έκδοση νέας άδειας, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Με το άρθρο 22 §1 του Ν. 3471/2006 τροποποιήθηκε το στοιχείο β' της
παρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 2472/1997. Με την τροποποίηση προστέθηκε στον
δεύτερο προβλεπόμενο από το Νόμο λόγο νόμιμης επεξεργασίας ευαίσθητων
δεδομένων (διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου των δεδομένων)
η δυνατότητα επεξεργασίας για τη διαφύλαξη προβλεπόμενου από το νόμο
συμφέροντος τρίτου. Σημειωτέον ότι και σε αυτήν την περίπτωση -της
διαφύλαξης, δηλαδή, έννομου συμφέροντος τρίτου- το υποκείμενο των
δεδομένων τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεση του.

Η ισχύουσα διάταξη θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί απόπειρα
καλύτερης προσαρμογής προς το άρθρο 8 §2 στοιχείο γ' της Οδηγίας 95/46:

**Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ζωτικού συμφέροντος
του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ή άλλου προσώπου,
αν ο ενδιαφερόμενος τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη
συγκατάθεση του.⁴⁶**

⁴⁶ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005, σελ.71

ΣΤ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

6. ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Με το νόμο 2472/1997 δημιουργείται ευρύ πλέγμα έννομης προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων, δηλ. του φυσικού προσώπου, του οποίου τα προσωπικά δεδομένα υφίστανται επεξεργασία και τηρούνται σε αρχείο. Έτσι θεσμοθετούνται τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων και θεσπίζονται υπέρ αυτού σημαντικές εγγυήσεις για την προάσπιση τους. Και τούτο όχι μόνο προς το συμφέρον του κάθε θιγομένου, αλλά και για να εξασφαλίζεται ο πληρέστερος έλεγχος, η διαφάνεια και το σύννομο της επεξεργασίας που πραγματοποιείται. Δεν πρόκειται, συνεπώς, μόνο για καθιέρωση δικαιωμάτων, αλλά και για εισαγωγή αντίστοιχων θεσμικών εγγυήσεων. Σημειώνεται ωστόσο ότι, υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις του νόμου, τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων είναι δυνατόν να περιορίζονται στις εξαιρετικές περιπτώσεις που η επεξεργασία γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Συγκεκριμένα, τα δικαιώματα που προβλέπει ο Ν.2472/97 είναι τα δικαιώματα: **ενημέρωσης, πρόσβασης, αντίρρησης και προσωρινής δικαστικής προστασίας.**

6.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Το δικαίωμα που προτάσσεται πρώτο είναι αυτό της ενημέρωσης, καθ' όσον αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των λοιπών δικαιωμάτων που προβλέπει ο νόμος⁴⁷. Το δικαίωμα ενημέρωσης έχει ως αποδέκτη τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, ο οποίος οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής των δεδομένων, να ενημερώνει κατά τρόπο **πρόσφορο** και **σαφή** το υποκείμενο για τα βασικά στοιχεία της επεξεργασίας, όπως:

- την ταυτότητα του (ονοματεπώνυμο, ακριβής διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου) και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του,
- το σκοπό της επεξεργασίας, κατά τρόπο εύληπτο,
- τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, κατά τρόπο αποκλειστικό και όχι ενδεικτικό,
- την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης και
- του δικαιώματος αντίρρησης για τα δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο όταν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους (άρθρο 11 §3).

Εάν τα δεδομένα πρόκειται να ανακοινωθούν σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς, καθώς και για το ποιοί συγκεκριμένα είναι οι αποδέκτες αυτοί.

Όπως έχει προαναφερθεί, η υποχρέωση ενημέρωσης μπορεί να αρθεί με απόφαση της Αρχής, εφόσον η επεξεργασία των δεδομένων γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Επίσης η υποχρέωση ενημέρωσης δεν υφίσταται όταν η συλλογή γίνεται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς και αφορά δημόσια πρόσωπα.

⁴⁷ Βλ. Άρθρο 11 του Ν.2492/1997

6.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Το δικαίωμα πρόσβασης είναι **το δικαίωμα του υποκειμένου να γνωρίζει εάν δεδομένα που το αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας** (άρθρο 12 §1). Ειδικότερα, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να πληροφορείται με αίτηση του σχετικά με:

- Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους.
- Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες και τις κατηγορίες αποδεκτών.
- την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικό διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρηση του.
- Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας (άρθρο 12 §2).

Τα παραπάνω δικαιώματα μπορούν να περιοριστούν, εφόσον η επεξεργασία γίνεται για λόγους εθνικής ασφαλείας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων (άρθρα 11 §4, 12 §5 Ν.2472/97 και 19 Συντ.). Οι εξαιρέσεις αυτές είναι περιορισμένες σε σχέση με τις προβλεπόμενες στη διάταξη του άρθρου 13 της οδηγίας, καθόσον ο έλληνας νομοθέτης δεν έκανε ευρεία χρήση της δυνατότητας εισαγωγής εξαιρέσεων που του παρέχεται από τη διάταξη αυτή.

Άλλωστε καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.

Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά
τρόπο εύληπτο και σαφή, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευση τους.
- β) Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών.
- γ) Την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικό διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρηση του.
- δ) Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας.
- ε) Κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή τη δέσμευση (κλείδωμα) των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων.
- στ) Την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διάρθρωσης, διαγραφής ή δέσμευσης (κλειδώματος) που διενεργείται σύμφωνα με την περίπτωση ε', εφόσον τούτο δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.

Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκείται από το υποκείμενο των δεδομένων και με τη συνδρομή ειδικού.

Το δικαίωμα της προηγούμενης παραγράφου και τα δικαιώματα του άρθρου 13 ασκούνται με την υποβολή της σχετικής αίτησης στον υπεύθυνο της επεξεργασίας και ταυτόχρονη καταβολή χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου, ο τρόπος καταβολής του και κάθε άλλο συναφές ζήτημα ρυθμίζονται με απόφαση της Αρχής. Το ποσό αυτό επιστρέφεται στον αιτούντα εάν το αίτημα διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων κριθεί βάσιμο είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας είτε από την Αρχή, σε περίπτωση προσφυγής του σ' αυτήν. Ο υπεύθυνος έχει υποχρέωση στην περίπτωση αυτή να χορηγήσει στον

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
αιτούνται, χωρίς καθυστέρηση δωρεάν και σε γλώσσα κατανοητή, αντίγραφο του
διορθωμένου μέρους της επεξεργασίας που τον αφορά.

Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15)
ημερών ή εάν η απάντηση του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των
δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Στην περίπτωση κατά
την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα
του ενδιαφερόμενου, κοινοποιεί την απάντηση του στην Αρχή και ενημερώνει τον
ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.

Με απόφαση της Αρχής, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας,
η υποχρέωση πληροφόρησης, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του παρόντος
άρθρου, μπορεί να αρθεί, εν όλω ή εν μέρει, εφ' όσον η επεξεργασία δεδομένων
προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη
διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος
της Αρχής ή ο αναπληρωτής του προβαίνει σε όλες τις
αναγκαίες ενέργειες και έχει ελεύθερη πρόσβαση στο αρχείο.

Δεδομένα που αφορούν την υγεία γνωστοποιούνται στο υποκείμενο μέσω
ιατρού.⁴⁸

6.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΤΙΡΡΗΣΗΣ

Ο Ν.2472/97 προβλέπει ακόμα ⁴⁹ , **το δικαίωμα αντίρρησης**,
συγκεκριμένα **το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει**
οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το
αφορούν. Οι αντιρρήσεις απευθύνονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας
και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση,

⁴⁸ Βλ. Π. Αρμαμέντος / Β. Σωτηρόπουλος, Προσωπικά Δεδομένα ΕρμΝ2472/1997, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005, σελ.123,124

⁴⁹ Βλ. Άρθρο 13 του Ν.2472/97

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως επί των αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Στην απάντηση του οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή, ενδεχομένως, για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή.

Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή η απάντηση του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή και να ζητήσει την εξέταση των αντιρρήσεών του. Εάν η Αρχή πιθανολογήσει ότι οι αντιρρήσεις είναι εύλογες και ότι συντρέχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης του υποκειμένου από τη συνέχιση της επεξεργασίας, μπορεί να επιβάλλει την άμεση αναστολή της επεξεργασίας έως ότου εκδοθεί οριστική απόφαση επί των αντιρρήσεων.

Καθένας έχει δικαίωμα να δηλώσει στην Αρχή ότι δεδομένα που τον αφορούν δεν επιθυμεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από οποιονδήποτε, για λόγους προώθησης πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εξ' απόστασεως. Η Αρχή τηρεί μητρώο με τα στοιχεία ταυτότητας των ανωτέρω. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας των σχετικών αρχείων έχουν την υποχρέωση να συμβουλευονται πριν από κάθε επεξεργασία το εν λόγω μητρώο και να διαγράφουν από το αρχείο τους τα πρόσωπα της παραγράφου αυτής.

Προϋπόθεση, βεβαίως, για να γίνει δεκτό το αίτημα του ενδιαφερόμενου προσώπου, είναι να είναι βάσιμοι οι λόγοι, οι οποίοι θεμελιώνουν το συγκεκριμένο αίτημα. Στην περίπτωση μη εμπρόθεσμης απάντησης ή μη ικανοποίησης του δικαιώματος του υποκειμένου, παρεμβαίνει η Αρχή, η οποία εάν πιθανολογεί ότι οι αντιρρήσεις του είναι εύλογες, μπορεί να επιβάλλει

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προσωρινή αναστολή της επεξεργασίας μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης
επί των αντιρρήσεων⁵⁰.

6.4 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Τέλος, το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας, το οποίο θεωρείται ως εξειδίκευση του δικαιώματος αντίρρησης⁵¹. Με βάση αυτό, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ζητήσει από το αρμόδιο κάθε φορά δικαστήριο την άμεση αναστολή ή μη εφαρμογή πράξης ή απόφασης που το θίγει, η οποία έχει ληφθεί αποκλειστικά με αυτοματοποιημένη επεξεργασία στοιχείων, εφόσον αυτή αποβλέπει στην αξιολόγηση της προσωπικότητάς του και ιδίως της αποδοτικότητάς του στην εργασία, της οικονομικής του φερεγγυότητάς του, της αξιοπιστίας του και της εν γένει συμπεριφοράς του. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ικανοποιηθεί και όταν δεν συντρέχουν οι λοιπές ουσιαστικές προϋποθέσεις της προσωρινής δικαστικής προστασίας, όπως προβλέπονται κάθε φορά⁵² όπως λχ., να μη συντρέχει λόγος κατεπείγοντος για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κ.ο.κ.

Το δικαίωμα αυτό δεν περιορίζεται στην προσωρινή προστασία, αφού με την αναστολή ή τη μη εφαρμογή της πράξης, στην οποία αναφέρεται η διάταξη, ικανοποιείται το δικαίωμα του ενδιαφερόμενου προσώπου.

⁵⁰ Άρθρο 13 § 2 του Ν.2472/97

⁵¹ Βλ. Άρθρο 14 § 1 του Ν.2472/97

⁵² Βλ. Άρθρο 14 § 2 του Ν.2472/97

Ζ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

7. Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Πριν από την πρόσφατη συνταγματική αναθεώρηση η συνταγματική προστασία του ατόμου από τις νέες τεχνολογίες ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Ο συνδυασμός των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος⁵³ και επικουρικά του άρθρου 9 §1 εδ.β', θεωρήθηκε ότι διασφάλιζε και οργάνωνε ένα συνεκτικό πλαίσιο διαμόρφωσης των δικαιωμάτων της ιδιωτικής ζωής και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας. Την 6 Απριλίου 2001 αναθεωρήθηκε το Σύνταγμα και προστέθηκαν άρθρα⁵⁴ και ερμηνευτικές δηλώσεις που πλέον επισφραγίζουν την θεσμική πορεία της ελληνικής έννομης τάξης και **παρέχουν ευθεία, συνταγματική επιταγή προστασίας του ατόμου από τις νέες τεχνολογίες.**

Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 9^A του Συντάγματος κατοχυρώνει το ατομικό δικαίωμα προστασίας απέναντι στη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, με συμβατικό ή ηλεκτρονικό τρόπο των προσωπικών δεδομένων. Η νέα αυτή διάταξη δεν αναφέρεται στο έννομο αγαθό, το οποίο αποτελεί αντικείμενο προστασίας, ερμηνευτικά όμως προκύπτει, εφόσον με τη διάταξη πραγματοποιείται η συνταγματική επισφράγιση των θεσμικών βημάτων που έχει κάνει η ελληνική έννομη τάξη, ότι αντικείμενο προστασίας είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα και το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Η διάταξη αυτή, όπως και η διάταξη του άρθρου 9 §1 Συντ., περιλαμβάνεται στις διατάξεις που εξειδικεύουν το περιεχόμενο της §1 του άρθρου 5 Συντ., το οποίο παρέχει γενική προστασία στην προσωπικότητα και την ελευθερία δράσεως σε όλους τους βιοτικούς τομείς. «Είναι αυτονόητο, ότι η διάταξη κατοχυρώνει όχι μόνο την ελευθερία δράσεως αλλά και την ελευθερία απραξίας του ατόμου». Η ελευθερία αυτή δηλαδή, είναι το

⁵³ Βλ. Άρθρα 5§1, 2§1 και 19 του Συντάγματος

⁵⁴ Βλ. άρθρα 5^A και 9^A του Συντάγματος

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
δικαίωμα κάθε ατόμου να προγραμματίζει και διαμορφώνει τη ζωή του σύμφωνα με τις
κλίσεις, τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τις κοσμοθεωρητικές αντιλήψεις αυτού.⁵⁵

Η ρυθμιστική εμβέλεια του άρθρου 9Α καταλαμβάνει βέβαια «ιδίως» την
καταχώρηση και χρήση των προσωπικών δεδομένων μέσω ηλεκτρονικών
υπολογιστών (και την τυχόν δημοσιοποίηση τους στο διαδίκτυο), αλλά εκτείνεται
και πέρα από αυτή, π.χ. στη δημοσιοποίηση προσωπικών πληροφοριών μέσω
τηλεοπτικών προγραμμάτων.

Ενδεχομένως η προστασία των προσωπικών δεδομένων σε συγκεκριμένες
περιπτώσεις να συγκρούεται με το δικαίωμα στην πληροφόρηση, που
κατοχυρώνεται πλέον ρητά και αυτό, στο νέο άρθρο 5Α Συντ. Στις περιπτώσεις
αυτές δεν μπορεί να γίνει λόγος για υπερίσχυση του ενός ή του άλλου
δικαιώματος **in abstracto**, αλλά πρέπει να γίνει στάθμιση **in concreto** με βάση
τα εκάστοτε πραγματικά δεδομένα και με επιδίωξη την πρακτική εναρμόνιση της
άσκησης των συγκρουόμενων δικαιωμάτων⁵⁶.

Έτσι π.χ. στο παρελθόν (πριν από την αναθεώρηση του 2001) κρίθηκε
εύστοχα⁵⁷ ότι η αυτούσια τηλεοπτική προβολή ερωτικών σκηνών και η αυτούσια
ανάγνωση σελίδων προσωπικού ημερολογίου υπερβαίνει τα όρια της άσκησης
του δικαιώματος για ενημέρωση του κοινού, έστω και αν από τα στοιχεία αυτά
προκύπτει ενδεχομένου η τέλεση ποινικών αδικημάτων. Και τούτο διότι η
κοινοποίηση ευαίσθητων δεδομένων της ερωτικής ζωής με τον τρόπο αυτό
καταλήγει σε δημόσια διαπόμπευση που υπερβαίνει τις προβλεπόμενες από την
έννομη τάξη, ποινές και δεν γίνεται ανεκτή από αυτή.

Σε ταυτόσημο συμπέρασμα θα μπορούσε να οδηγηθεί κανείς και με βάση

⁵⁵ Βλ. Αθ.Ράϊκου, σελ.99, «...εκτός από την ενεργητική διαμόρφωση της ζωής από τον ίδιο τον φορέα του
θεμελιώδους δικαιώματος ... προϋποθέτει ακριβώς την ελευθερία από αδικαιολόγητες – συνεπώς και
από αντίθετες με το Κράτος Δικαίου – επεμβάσεις της κρατικής εξουσίας.»

⁵⁶ Πρβλ. Χ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, Προστασία προσωπικών δεδομένων και ελευθερία της πληροφόρησης, ΔτΑ
2004, 519 επ.

⁵⁷ Απόφαση 100/2/26.1.2000 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Το Σ 2000, 415
Αίτηση ακύρωσης κατά της παραπάνω απόφασης απορρίφθηκε, ΣτΕ 3545/2002, ΔτΑ 2004, 569, με
κριτικές παρατ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗ, 555 επ.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τα νέα συνταγματικά δεδομένα, μετά την αναθεώρηση του 2001. Από την άλλη
πλευρά πάντως εύστοχα επισημαίνεται στη θεωρία ότι η δυνατότητα πρόσβασης
στην πληροφορία αποτελεί προϋπόθεση άσκησης της **πληροφοριακής
αυτοδιάθεσης** και άρα η σχέση των δικαιωμάτων των άρθρων 5Α και 9Α Συντ.
δεν είναι μόνο **συγκρουσιακή**, αλλά και **συμπληρωματική**⁵⁸.

Η κατά το εδ. α' του άρθρου 9Α Συντ. **προστασία** των προσωπικών δε-
δομένων δεν σημαίνει ότι απαγορεύεται γενικά η συλλογή, επεξεργασία και
χρήση τους, ούτε δίνει τη δυνατότητα στον κοινό νομοθέτη να καθιερώσει τέτοια
απόλυτη απαγόρευση, αφού τούτο θα ερχόταν άλλωστε σε αντίθεση προς
συνταγματική ρύθμιση.

Η συνταγματική προστασία των προσωπικών δεδομένων υποχρεώνει
όμως τον κοινό νομοθέτη να διαμορφώσει ένα περιοριστικό θεσμικό πλαίσιο,
μέσα στο οποίο και μόνο καθίσταται θεμιτή η συλλογή, επεξεργασία και χρήση
των προσωπικών δεδομένων. Με τη θέσπιση του πλαισίου αυτού προκύπτει ένα
θεσμικό κεκτημένο, με αποτέλεσμα να μην είναι συνταγματικά επιτρεπτή η
κατάργηση των ισχυουσών διατάξεων της κοινής νομοθεσίας, χωρίς την
αντικατάστασή τους με άλλες, ικανές να παράσχουν παρεμφερή προστασία. Με
την έννοια αυτή στο προστατευτικό πεδίο του άρθρου 9Α εισέρχεται ένα θεσμικό
στοιχείο, δηλ. η συνταγματική διάταξη εγγυάται τον θεσμό της προστασίας των
προσωπικών δεδομένων, τόσο κατά το ουσιαστικό όσο και κατά το διαδικαστικό
μέρος του (δηλ. την αρχή προστασίας δεδομένων, που κατοχυρώνεται άλλωστε
ρητά στο εδ. β' του άρθρου 9Α).

Κατά βάση πάντως, το δικαίωμα πληροφορικής αυτοδιάθεσης δεν παύει να
είναι ένα ατομικό-αμυντικό δικαίωμα⁵⁹, που θεμελιώνει πρωτίστως αξίωση
αποχής από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών δεδομένων,

⁵⁸ Βλ. Ξ. ΚΟΝΤΙΑΔΗ, Ο νέος συνταγματισμός και τα θεμελιώδη δικαιώματα, 2002,212

⁵⁹ Πρβλ. Λ. ΜΗΤΡΟΥ, Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η νομολογία του ΣτΕ, σε: Τιμ. Τόμ.
ΣτΕ 75 χρόνια, 2004,346.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
σε δύο διακεκριμένα επίπεδα. Σε ένα πρώτο επίπεδο στο συνδυασμό του άρθρου 9Α προς την κατά περίπτωση σχετική ειδική συνταγματική διάταξη ερείδεται η απαγόρευση και απλής καταγραφής ακόμη συγκεκριμένων δεδομένων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, π.χ. η απαγόρευση αναγραφής του θρησκειώματος στις αστυνομικές ταυτότητες.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, ο καθένας δικαιούται να αρνηθεί την παροχή πληροφοριών για τον εαυτό του, εάν η νομοθετική πρόβλεψη της υποχρέωσης παροχής τους, π.χ. στο πλαίσιο μιας γενικής απογραφής του πληθυσμού⁶⁰, δεν συνοδεύεται από την πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου οργανωτικών και διαδικαστικών εγγυήσεων. Οι τελευταίες οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες αυτές δεν θα συνδυασθούν προς το σκοπό μιας συνολικής καταγραφής της προσωπικότητας, όπως εκτέθηκε ήδη.

Ειδικότερα από το άρθρο 9Α εδ. α' Συντ. μπορεί να θεωρηθεί ότι απαιτείται⁶¹ η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων να **προβλέπεται σε διάταξη (ουσιαστικού) νόμου, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, ή κατ' εξαίρεση μόνο χωρίς αυτή, σε περιπτώσεις επίσης προβλεπόμενες (περιοριστικά) στον νόμο**. Εξάλλου το πρόσωπο-υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να έχει το δικαίωμα πρόσβασης σ' αυτά και διόρθωσης τους, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Φορείς του δικαιώματος είναι, όπως καθίσταται σαφές από την ίδια τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 9Α εδ. α' Συντ., τόσο οι Έλληνες όσο και οι αλλοδαποί. Αποδέκτης της ισχύος του δικαιώματος δεν είναι μόνο η κρατική εξουσία, αλλά και οι ιδιώτες⁶², δεδομένου ότι η συνταγματική διάταξη κάνει λόγο γενικά για προστασία έναντι της συλλογής κ.λπ. προσωπικών δεδομένων, χωρίς να διακρίνει σε σχέση με το ποιος τα συλλέγει ή επεξεργάζεται.

⁶⁰ Βλ. Κ. ΜΑΥΡΙΑ, Προστασία στατιστικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ΔτΑ 2000, 277 επ.

⁶¹ Βλ. Άρθρο 8 § 2 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

⁶² Πρβλ. Λ. ΜΗΤΡΟΥ, Προστασία προσωπικών δεδομένων: Ένα νέο δικαίωμα, σε: Δ. Τσάτσου/Ε. Βενιζέλου/Ι. Κοντιάδη (επιμ.), Το Νέο Σύνταγμα, 2001, 96 επ

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Εξάλλου στην πραγματικότητα η χρησιμοποίηση των προσωπικών δεδομένων μπορεί να είναι ακόμη πιο επικίνδυνη για την αυτονομία του προσώπου-υποκειμένου τους όταν γίνεται ανέλεγκτα από διάφορους ιδιώτες για ποικίλους, νόμιμους ή παράνομους, σκοπούς, από ό,τι όταν γίνεται από την κρατική εξουσία.

Στην κοινή νομοθεσία οι προϋποθέσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεσπίζει ο νομος⁶³, στον οποίο κατοχυρώνεται η καταρχήν απαγόρευση επεξεργασίας «**ευαίσθητων**» δεδομένων (σχετικών με τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, την ερωτική ζωή, τις ποινικές διώξεις ή καταδίκες κ.ά.), η καθιέρωση του απορρήτου της επεξεργασίας γενικά προσωπικών δεδομένων, καθώς και δικαιώματος αντίρρησης του υποκειμένου των δεδομένων⁶⁴.

Το εδ. β' του άρθρου 9Α Συντ. αναθέτει τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε ανεξάρτητη αρχή. Τούτο σημαίνει ότι η αρχή αυτή περιβάλλεται με τις συνταγματικές εγγυήσεις⁶⁵. Περαιτέρω θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο κοινός νομοθέτης έχει υποχρέωση να εξοπλίσει την αρχή αυτή με τόσες και τέτοιες αρμοδιότητες, ώστε να μπορεί η τελευταία να διασφαλίζει με ουσιαστικό και αποτελεσματικό τρόπο την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Θα ήταν άρα αντισυνταγματική η αφαίρεση έστω και ενός μέρους των αναγκαίων για την επιτέλεση της αποστολής της αρχής αρμοδιοτήτων με μεταγενέστερη νομοθετική ρύθμιση. Την επιταγή του εδ. β' του άρθρου 9 Συντ. υλοποιούν τα άρθρα 15 επ. Ν. 2472/1997, που προβλέπουν τη σύσταση της **Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα**. Στην πράξη η Αρχή έχει αναπτύξει αξιόλογη δραστηριότητα για την υλοποίηση των συνταγματικών και

⁶³ Βλ. Άρθρο 7 του Ν.2472/1997, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 22 § 1 του Ν. 3741/2206 (ΦΕΚ 133, τ.Α)

⁶⁴ Βλ. Β. ΤΟΥΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων, Το Σ 1999, 21 επ

⁶⁵ Βλ. Άρθρο 101^Α του Συντάγματος

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
νομοθετικών προβλέψεων σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Η΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

8. ΤΟ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΟ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Το έννομο αγαθό του απαραβίαστου του ιδιωτικού βίου, προστατεύεται έναντι του κράτους και από το Σύνταγμα⁶⁶. Οι συνταγματικές διατάξεις, που αφορούν τα ατομικά δικαιώματα, επενεργούν έμμεσα και στις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών, είναι η **τριτενέργεια**⁶⁷ που καθιερώνει η αναθεώρηση του 2001. Συνεπώς το δικαίωμα πρόσβασης του τύπου στη βασική πηγή πληροφόρησης δεν πρέπει να έρθει σε σύγκρουση με το συνταγματικά κατοχυρωμένο ατομικό δικαίωμα του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής.

Επιπλέον το έννομο αγαθό της ιδιωτικής ζωής προστατεύεται και από τις διεθνείς διακηρύξεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου προστατεύεται επίσης και από το αρθ. 57 Α.Κ. που αναγνωρίζει το δικαίωμα της προσωπικότητας, στο οποίο περιλαμβάνεται και η προστασία του απορρήτου της ιδιωτικής ζωής. Το έννομο αγαθό του απορρήτου του ιδιωτικού βίου προσβάλλεται κάθε φορά που στοιχεία της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής κοινοποιούνται χωρίς τη συναίνεση του προσώπου. Το Σύνταγμα προστατεύει απόλυτα ένα απαραβίαστο πυρήνα της ιδιωτικής ζωής, που καθορίζεται από την ίδια την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και προηγείται του οποιουδήποτε ενδιαφέροντος του κοινού.

Η επεξεργασία επομένως των προσωπικών δεδομένων δεν επιτρέπεται να παραβιάζει ουσιαδώς το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, αν τούτο δεν είναι τελείως απαραίτητο για τη διαφύλαξη άλλου αγαθού που εκπίπτει με στάθμιση των συγκρουόμενων αγαθών. Διότι το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής πρέπει να μένει άθικτο στον πυρήνα του.

⁶⁶ Βλ. Άρθρο 9 του Συντάγματος

⁶⁷ Βλ. Άρθρο 25 § 1 του Συντάγματος

8.1 ΕΝΝΟΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Το άρθρο 9 παρ. 1 έδ. 2 του Συντάγματος αναφέρει ότι: «**ή ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστος**». Αύτη συνταγματική διάταξη καλύπτει όλες τις πλευρές τής ιδιωτικής σφαίρας, το άσυλο τής κατοικίας, την ελευθερία τής επικοινωνίας καθώς και την ελευθερία τής θρησκευτικής συνειδήσεως, που κατοχυρώνονται από ειδικές διατάξεις. Ή προστασία τής ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής είναι ευρύτερη από το άσυλο τής κατοικίας, γιατί δεν περιορίζεται στην είσοδο στην κατοικία, αλλά μπορεί να παραβιαστεί και με άλλες επεμβάσεις στην ιδιωτική σφαίρα, όπως την οπτικοακουστική κατασκόπηση⁶⁸ ή τη δημιουργία τόσου (αεροπορικού π.χ.) θορύβου, (ή δονήσεων ή δυσσομίας κ.ο.κ.), ώστε να επηρεάζεται σημαντικά ή ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή⁶⁹, ή ακόμη και την απαίτηση παροχής πληροφοριών που αφορούν αδικαιολόγητα την ιδιωτική σφαίρα⁷⁰.

Η «**ιδιωτική ζωή**» (ή ιδιωτικός βίος) είναι εκείνη που περιορίζεται στο ίδιο το άτομο, την οικογένεια και τον στενό κύκλο των φίλων και γνωστών του. Σε αντίθεση με τη «**δημόσια ζωή**» (ή δημόσιο βίο), που συμπεριλαμβάνει τις σχέσεις του ατόμου με ανοιχτό κύκλο προσώπων (π.χ. πελάτες σε επαγγελματικό επίπεδο) ή αποσκοπεί να επηρεάσει τα «**κοινά**» ή «**δημόσια πράγματα**» (κυρίως ανάμιξη στην πολιτική, αλλά και δραστηριότητα στον κόσμο των θεαμάτων ή τής δημόσιας εκτελέσεως ή εκθέσεως έργων τέχνης ή επιστήμης).

Η έννοια τής ιδιωτικής ζωής συμπεριλαμβάνει και την οικογενειακή, όμως η «**ιδιωτική ζωή**» σε σύγκριση με την «**οικογενειακή ζωή**» (βλ. την συμπάρθεση στο άρθρο 9 παρ. 1 έδ. 2 του Συντάγματος) είναι ή ατομική ζωή, ή ζωή δηλαδή του ατόμου καθ' εαυτό σε σύγκριση με τη ζωή του ατόμου ως μέλους οικογένειας.

⁶⁸ Α. Μάνεσης, Ατομικές ελευθερίες, 1995, σ. 229/230

⁶⁹ Βλ. υπόθεση Powell και Rayner (3/1989/1963/219) το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεν δέχθηκε ότι ο αεροπορικός θόρυβος είχε υπερβεί στη συγκεκριμένη περίπτωση τα όρια που θέτει το άρθρο 8 ΕΣΔΑ περί προστασίας τής ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

⁷⁰ Βλ. ΣτΕ 395/78 (Ολομ.), Το Σ 1978, 176, 3634/78 (Ολομ.), Το Σ 1979, 113

8.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΟΥ

Η έννοια του απαραβίαστου τής ιδιωτικής ζωής έγκειται στο γεγονός ότι κάθε άτομο ορίζει αυτόβουλα και αυτόνομα τη ζωή του, θέτοντας όρια και περιεχόμενο. **Ο κάθε άνθρωπος κυριαρχεί αυτός μόνος στη ζωή του και δεν μπορεί να διεισδύσει το κράτος.**

Η διακήρυξη του απαραβίαστου τής ιδιωτικής ζωής σημαίνει δηλαδή την απαγόρευση τής δημοσιοποίησης (ή «κοινωνικοποίησης») τής ζωής του ανθρώπου. Απαγορεύεται επομένως κάθε κρατική επέμβαση (έστω και με τυπικό νόμο) που αποσκοπεί ή εν πάσει περιπτώσει επιφέρει τις έξης καταστάσεις ή συνέπειες:

- αναγκαστική συμβίωση ή συστέγαση (έκτος κατ' αρχήν, των περιπτώσεων τής νόμιμης προσωρινής κρατήσεως και του νόμιμου ποινικού κολασμού),
- αναγκαστική διαμόρφωση τής ιδιωτικής ζωής (εκτός των αναγκαίων και προβλεπομένων στον νόμο εξαιρέσεων στο πλαίσιο των λεγόμενων ειδικών κυριαρχικών ή εξουσιαστικών σχέσεων)⁷¹,
- οπτική ή ακουστική παρακολούθηση ή καταγραφή με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο τής ιδιωτικής ζωής (εκτός στο νόμιμο πλαίσιο της διερευνήσεως, αποκαλύψεως και διώξεως σοβαρών εγκλημάτων)⁷²,
- υποχρέωση του ατόμου να αποκαλύπτει στοιχεία τής ιδιωτικής του ζωής (εκτός στο κατά τον νόμο πλαίσιο τής ποινικής διαδικασίας, καθώς και για καθαρά στατιστικούς σκοπούς, υπό όρους που ασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα),
- χρήση μεθόδου ή συσκευών (π.χ. «ανιχνευτών ψευδούς»: lie detectors)⁷³

⁷¹ Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα., αρ.306 επ.

⁷² Για προσβολές εκ μέρους ιδιωτών βλ. άρθρο 370^A Π.Κ.

⁷³ Βλ. άρθρο 137^A Π.Κ.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πού εκβιάζουν την αποκάλυψη, παρά τη θέληση του ατόμου, στοιχείων της
ιδιωτικής του ζωής. Δεν απαγορεύεται όμως ή νόμιμη χρήση των
αναγνωρισμένων ανακριτικών μεθόδων.

Στην αναθεώρηση του 2001 προστέθηκε η διάταξη (άρθρο 9Α) που προστατεύει
τα προσωπικά δεδομένα και κατοχυρώνει την πληροφοριακή αυτοδιάθεση:
**«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και
χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων,
όπως νόμος ορίζει. Ή προστασία των προσωπικών δεδομένων
διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, πού συγκροτείται και λειτουργεί,
όπως νόμος ορίζει».**

Βέβαια ο νόμος 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (Α' 50) καθόριζε το πλαίσιο της
επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τα δικαιώματα των
υποκειμένων τους, συνέστησε την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού
Χαρακτήρα ως ανεξάρτητη δημόσια αρχή με αποστολή να εποπτεύει την
εφαρμογή του νόμου, και πρόβλεψε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις, καθώς και
αστική ευθύνη. Η νομοθετική αυτή ρύθμιση συμπληρώθηκε με διάταξη του Ν.
3471/2006 [Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της ιδιωτικής
ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του
Ν.2472/1997 (ΦΕΚ 133, τ. Α')].

Κατά την αναθεώρηση του 2001 ορίστηκε επίσης στη νέα διάταξη του
άρθρου 19 παρ. 3 ότι: «Απαγορεύεται ή χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν
αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου [...] 9Α»⁷⁴.

Ή οικογενειακή ζωή, δηλαδή η ζωή στο πλαίσιο της οικογένειας, διακρίνεται
αφενός από την ατομική και αφετέρου από τη δημόσια. Το Σύνταγμα

⁷⁴ Γ. Καμίνης, Παράνομα αποδεικτικά μέσα και συνταγματική κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων, 1998

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
χαρακτηρίζει στο άρθρο 21 παρ. 1 την οικογένεια⁷⁵ ως **«θεμέλιο της συντηρήσεως και προαγωγής του έθνους»** και τη θέτει υπό την «προστασία» του κράτους, ενώ στις πολύτεκνες οικογένειες χορηγεί δικαίωμα «ειδικής φροντίδας» του κράτους⁷⁶. Στο άρθρο 9 ορίζει ότι, **«... ή οικογενειακή ζωή του άτομου είναι απαραβίαστος»**. Επομένως στη μία περίπτωση επιτάσσει την παροχή, ενώ στη δεύτερη την αποχή του κράτους. Η σύγκρουση είναι δυνατή, αν η παροχή γίνεται υπό όρους ασυμβίβαστους με την υποχρέωση αποχής, όπως στην περίπτωση του αναγκαστικού «οικογενειακού προγραμματισμού», που επομένως αντίκειται στο Σύνταγμα.

Η οικογένεια αποτελείται κατά πρώτο λόγο από τους συζύγους (ή τους συντρόφους τής άγαμης συμβιώσεως) και τα παιδιά τους, φυσικά και υιοθετημένα⁷⁷, έστω και αν δεν συζούν στην ίδια κατοικία. **Αλλά και οι σύζυγοι μόνοι τους αποτελούν ήδη «οικογένεια» και έχουν «οικογενειακή ζωή» προστατευόμενη από το Σύνταγμα.** Επίσης οι γονείς των συζύγων, έστω και αν δεν συζούν με αυτούς, ανήκουν στην ευρύτερη οικογένεια και συμμετέχουν συνήθως σε ποικίλο βαθμό στην οικογενειακή ζωή.

Στην περίπτωση διάλυσης του γάμου (ή τής άγαμης συμβιώσεως) διαλύεται η οικογένεια μεταξύ των συζύγων, αλλά όχι μεταξύ αυτών και των κοινών παιδιών τους. Σ' αυτόν τον συνεχιζόμενο δεσμό στηρίζεται συνταγματικά ή αξίωση επαφής των γονέων με τα παιδιά τους και μετά την λύση του γάμου.

Ο γάμος κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα, αποτελεί τη βάση τής μεγάλης πλειοψηφίας των οικογενειών και προστατεύεται ρητά από το Σύνταγμα⁷⁸, δεν αποτελεί πάντως προϋπόθεση για την συνταγματική έννοια και προστασία τής οικογένειας και τής οικογενειακής ζωής. Αυτό προκύπτει αφενός από το γεγονός ότι το άρθρο 9 παρ. 1 έδ. 1 δεν διακρίνει, και αφετέρου από το

⁷⁵ Βλ. Άρθρο 21 παρ. 1 Συντ. Πρβλ. άρθρα 23 ΔΣΑΠΔ, 7 Διακ Ε Κοινβ.

⁷⁶ Άρθρο 21 παρ. 2 Συντ, Βλ. ΣτΕ 881/85 (Τμ. Γ'), Το Σ 1986, 101

⁷⁷ Βλ. Υιοθεσίες της αλλοδαπής πρέπει όμως να αναγνωρίζονται κατά το ελληνικό δίκαιο για την ΕΣΔΑ βλ. Frowein/Peukert, Europäische Menschenrechtskonvention, άρθρ.8 παρ. 15

⁷⁸ Άρθρο 21 παρ.1 Συντ., άρθρο 5 παρ. 1 Συντ. βλ. ρητώς άρθρο 12 ΕΣΔΑ

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
γεγονός ότι το άρθρο 21 παρ. 1 δεν ταυτίζει οικογένεια και γάμο (όπως ούτε γάμο και μητρότητα), αλλά θέτει υπό την προστασία του κράτους όχι μόνο τον γάμο, αλλά και την οικογένεια (και τη μητρότητα). Ενώ όμως η ύπαρξη γάμου αποδεικνύει χωρίς άλλο την ύπαρξη οικογένειας⁷⁹, είναι αναγκαία η συνδρομή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, όπως η φυσική συγγένεια ή η συμβίωση και η αμοιβαία διατροφή όπου δεν υπάρχει γάμος⁸⁰ αλλά «**φυσική οικογένεια**» («famille naturelle»).

Είτε πάντως ή συγκεκριμένη οικογένεια βασίζεται σε γάμο είτε όχι, ή οικογενειακή ζωή είναι απαραίτητη.

Επομένως ο όρος του απαραβίαστου τής οικογενειακής ζωής σημαίνει ότι κάθε άνθρωπος έχει το ατομικό δικαίωμα να δημιουργήσει οικογένεια και να διαμορφώσει ανενόχλητα τη ζωή του στο πλαίσιο της. Το δικαίωμα αυτό καθώς και το δικαίωμα γάμου κατοχυρώνονται ρητώς στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και το Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Κοινωνικών Δικαιωμάτων⁸¹, που έχουν νομική δεσμευτικότητα στην Ελλάδα.

Παράλληλα η διακήρυξη του απαραβίαστου τής οικογενειακής ζωής σημαίνει την κατοχύρωση τής υπάρξεως και λειτουργίας του κοινωνικού θεσμού που λέγεται οικογένεια, ως μιας ενδιάμεσης βαθμίδας ανάμεσα στο άτομο και στο σύνολο (θεσμική εγγύηση). Απαγορεύεται επομένως κάθε κρατική επέμβαση (έστω και με τυπικό νόμο) που αποσκοπεί ή επιφέρει τις έξης ιδίως ασυμβίβαστες με το απαραβίαστο τής οικογενειακής ζωής συνέπειες:

- Απαγόρευση ή άμεσο περιορισμό ιδρύσεως έγγαμης ή άγαμης οικογένειας (έκτος, στην περίπτωση συνάψεως γάμου, των προϋποθέσεων της συναινέσεως και συμπληρώσεως του ελάχιστου ορίου ηλικίας που ορίζει ο

⁷⁹ Ο «φαινομενικός γάμος» (Scheinehe) δεν απολαμβάνει όμως συνταγματική προστασία, όπως δεν προστατεύεται ούτε από την ΕΣΔΑ (άρθρο 8 § 1), απόφαση της επιτροπής των δικαιωμάτων του ανθρώπου 7648/76, Βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν.αρ. 16, άρθρο 8 άρ. 16

⁸⁰ Βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 13 επ. με παραπομπή στη νημολογία των οργάνων της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως.

⁸¹ Βλ. Άρθρα 12 ΕΣΔΑ, Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 13 επ

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - νόμος). Τέτοιες απαγορεύσεις αποτελούν διάφορα κωλύματα γάμου, όπως το μεταξύ χριστιανού και αλλόθρησκου (πού καταργήθηκε ήδη)⁸² ή περιορισμού συνάψεως γάμου) στο πλαίσιο ειδικών εξουσιαστικών σχέσεων.
- Απαγόρευση ή παρεμπόδιση της συμβίωσης, εκτός τής περίπτωσης της νόμιμης προσωρινής κράτησης ή του νόμιμου, ποινικού κολασμού⁸³. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να αποτελούν η απαγόρευση εισόδου στη χώρα του συζύγου ή τέκνου του νομίμως διαμένοντος στην Ελλάδα⁸⁴ ή η απέλαση αλλοδαπού συζύγου ή γονέα Έλληνα πολίτη που κατοικεί στην Ελλάδα⁸⁵. Η αρμόδια αρχή οφείλει να σταθμίσει τούς λόγους τής απαγορεύσεως ή απελάσεως με σεβασμό τής οικογενειακής ζωής. Αθέμιτη παρεμπόδιση τής συμβιώσεως μπορεί να αποτελεί και ή τοποθέτηση ή μετάθεση υπαλλήλων συζύγων σε διάφορους τόπους εργασίας πού απέχουν πολύ μεταξύ τους. Το κράτος όμως ούτε υποχρεούται ούτε δικαιούται να επιβάλλει διά βίας τη συμβίωση σε (ανήλικο έστω) μέλος της οικογένειας⁸⁶.
 - Αντικατάσταση τής γονικής μέριμνας με «**κρατική μέριμνα**», έκτος στο μέτρο που αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον των τέκνων κατά τον νόμο μέσα στα όρια του Συντάγματος και υπό δικαστικό έλεγχο. Ως ύστατο μέσο μπορεί σε συγκεκριμένες περιπτώσεις να δικαιολογείται και ό αποχωρισμός των τέκνων από τούς γονείς. Ό γενικός όμως αποχωρισμός προς τον σκοπό τής «**ανατροφής**» των παιδιών από το κράτος θα αντέβαινε στο απαραβίαστο τής οικογενειακής ζωής.
 - Επιβολή υποχρεώσεως σε μέλη τής οικογένειας πού αντίκειται στη στοιχειώδη οικογενειακή αλληλεγγύη. Εδώ πάντως είναι εύλογη ή διάκριση ανάμεσα στη στενή και την ευρύτερη οικογένεια (π.χ. υποχρέωση αναγγελίας

⁸² Άρθρο 1353 ΑΚ, που καταργήθηκε με το άρθρο 3 Ν. 1250/1982

⁸³ Οι οικογενειακές επισκέψεις στη φυλακή αποτελούν εκδήλωση της προστατευόμενης οικογενειακής ζωής και δεν μπορούν να περιοριστούν παρά μόνο στο πλαίσιο που επιτρέπεται ο περιορισμός της οικογενειακής ζωής. Πρβλ. σχετικά με την ΕΣΔΑ βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 26

⁸⁴ Για την ΕΣΔΑ βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 25

⁸⁵ Για την ΕΣΔΑ βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 23,24

⁸⁶ Για την ΕΣΔΑ βλ. Frowein/Peukert ενθ' αν., άρθρο 8 άρ. 18

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - εγκλήματος ή μαρτυρίας εις βάρος μέλους τής ίδιας στενής οικογένειας)⁸⁷.

8.3 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Το αίτημα δημοσιοποίησης προσωπικών δεδομένων που αφορά σε ένα θέμα που ενδιαφέρει το δημόσιο βίο έχοντας αναχθεί σε ζήτημα επικαιρότητας ή ένα ζήτημα για το οποίο υπάρχει δημόσιο ενδιαφέρον ή δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για πληροφόρηση, αυξάνει τη σημασία και τη βαρύτητα της αρχής της διαφάνειας κατά τη διαδικασία στάθμισης. Πρόκειται για ένα γενικώς αποδεκτό κριτήριο, το οποίο αναπτύχθηκε κυρίως στο πλαίσιο της σύγκρουσης μεταξύ αφενός της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων και αφετέρου της ελευθερίας της πληροφόρησης και του τύπου. Το κριτήριο αυτό έχει υιοθετηθεί από τη νομοθεσία (αλλοδαπή⁸⁸ και ελληνική).

Αυτό το κριτήριο μπορεί να συνδέεται στενά με κάποιο κριτήριο στάθμισης (συμμετοχή του υποκειμένου των δεδομένων στον πολιτειακό και πολιτικό βίο της Χώρας και συνάφεια των συγκεκριμένων προσωπικών δεδομένων με την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων), πλην, όμως, να μην ταυτίζεται με αυτά.

Μπορεί, δηλαδή, το προσωπικό δεδομένο να αφορά ένα πρόσωπο που κατέχει δημόσιο αξίωμα και να σχετίζεται με την άσκηση του δημόσιου λειτουργήματος του, παρόλα ταύτα, όμως, να μην έχει αναδειχθεί ως θέμα επικαιρότητας, να μην έχει απασχολήσει την κοινή γνώμη και να μην υπάρχει σχετικό ενδιαφέρον του κοινού για πληροφόρηση (π.χ. υπόθεση μεροληψίας δημοσίου υπαλλήλου λόγω στενών φιλικών ή ερωτικών σχέσεων με τρίτο

⁸⁷ Βλ. άρθρο 222 ΚΠΔ

⁸⁸ Βλ. λ.χ. το άρθρο 39 του Σλοβενικού Συντάγματος, το οποίο θεσπίζει δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες δημόσιας σημασίας, και το άρθρο 61 του ουγγρικού Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα πρόσβασης και διάδοσης δεδομένων δημοσίου ενδιαφέροντος (όπως παρατίθενται στη συλλογή των Συνταγμάτων των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των Α. και C. KIMMEL, 2005 σελ. 765 και 885 αντίστοιχα)

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πρόσωπο σε μια υπόθεση ήσσονος σημασίας που δεν έχει απασχολήσει την
κοινή γνώμη).

Το ενδιαφέρον, δηλαδή, της κοινής γνώμης εκλαμβάνεται, στο πλαίσιο του
εδώ εξεταζόμενου κριτηρίου, υπό οντολογική και όχι δεοντολογική άποψη.
Θεωρητικά, όλα τα ζητήματα που αφορούν δημόσιους λειτουργούς και την
άσκηση των δημόσιων καθηκόντων εκ μέρους τους, ενδιαφέρουν το δημόσιο βίο
και μπορούν (ή θα *έπρεπε*) να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης στην κοινή
γνώμη, ωστόσο ορισμένα μόνον από τα ζητήματα αυτά αναδεικνύονται σε
θέματα επικαιρότητας και δημοσίου ενδιαφέροντος.

Ειδικά όσον αφορά το δικαίωμα γνώσης διοικητικών εγγράφων, το εν λόγω
κριτήριο μπορεί να επηρεάσει και την οριοθέτηση του κύκλου των προσώπων
που δικαιούνται να ζητήσουν πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα.⁸⁹ Συγκεκριμένα
προϋποθέτει για την άσκηση του σχετικού δικαιώματος την ιδιότητα του
«ενδιαφερόμενου» και απαιτεί την ύπαρξη έννομου συμφέροντος μόνο για τα
ιδιωτικά έγγραφα που φυλλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες.

Όταν ένα θέμα απασχολεί το δημόσιο βίο και την κοινή γνώμη, τότε
επεκτείνεται και ο κύκλος των ενδιαφερομένων υπό την έννοια του άρθρου 5
παρ. 1 ΚΔΔιαδ. Εάν λ.χ. η διαδικασία ανάθεσης ενός δημόσιου έργου,
προμήθειας ή υπηρεσίας δεν έχει απασχολήσει την κοινή γνώμη, τότε ως
ενδιαφερόμενοι που δικαιούνται πρόσβαση στα σχετικά διοικητικά έγγραφα θα
μπορούσαν - υπό μια στενή θεώρηση της έννοιας του «ενδιαφερόμενου» - να
χαρακτηρισθούν μόνον οι διαγωνιζόμενοι, ενδεχομένως και οι οικείες
επαγγελματικές οργανώσεις (π.χ. σύνδεσμοι εργοληπτών δημοσίων έργων) ή και
άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στον ίδιο επαγγελμα-
τικό χώρο, προκειμένου να διαπιστώσουν εάν τηρήθηκαν οι αρχές της νομιμό-
τητας, της αμεροληψίας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Εάν,

⁸⁹ Βλ. άρθρο 5 § 1 Ν.2690/1999 «Κύρωση Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες
διατάξεις»

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
αντιθέτως, η ίδια διαδικασία ανάθεσης έχει απασχολήσει την κοινή γνώμη, τότε διευρύνεται ο κύκλος των ενδιαφερομένων, ώστε να συγκαταλέγονται σε αυτόν π.χ. οι κάτοικοι της περιοχής που πρόκειται να ωφεληθούν από την εκτέλεση του δημόσιου έργου ή ακόμη και πολίτες που απλά ενδιαφέρονται για τη νόμιμη και ορθολογική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Περαιτέρω και όπως έγινε δεκτό και για τα υπόλοιπα, προαναφερθέντα κριτήρια στάθμισης, και στο πλαίσιο του εδώ εξεταζόμενου κριτηρίου επιβάλλονται περαιτέρω διαφοροποιήσεις. Άλλο είναι λ.χ. ένα ζήτημα που απασχολεί μια τοπική κοινωνία και άλλο ένα θέμα μείζονος πολιτικού ενδιαφέροντος που ενδιαφέρει το σύνολο της κοινής γνώμης. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση είναι σαφές ότι αυξάνονται οι απαιτήσεις διαφάνειας και επεκτείνεται ο κύκλος των προσώπων που δικαιούνται να κάνουν χρήση των μηχανισμών διασφάλισης της αρχής της διαφάνειας, π.χ. μέσω της πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα.

Βέβαια το ποιο θέμα ενδιαφέρει το δημόσιο βίο και τη κοινή γνώμη, διαμορφώνεται προεχόντως από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία δεν αποκλείεται να δρουν και με ιδιοτελή κίνητρα⁹⁰.

Ωστόσο κατά τη δημοσιοποίηση δεδομένων δημοσίων προσώπων θα πρέπει να διατηρούνται και επιφυλάξεις διότι το ποιο θέμα ενδιαφέρει το δημόσιο βίο και την κοινή γνώμη, διαμορφώνεται συνήθως από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία δεν είναι άμοιρα «**διαπλοκής**» και άσκησης δημόσιας εξουσίας, καθοδηγούμενα ενδεχομένως από αλλότρια συμφέροντα. Επιπλέον η παροχή τέτοιων πληροφοριών θα μπορούσε να οδηγήσει στην άνευ όρων δημοσιοποίηση και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων ή δεδομένων των οποίων η ένταση προσβολής είναι ιδιαίτερα έντονη ή ακόμη και στην υποχώρηση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε περιπτώσεις όπου το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης ανάγεται περισσότερο σε «**περιέργεια**» και λιγότερο στην ανάγκη **διαφάνειας της κρατικής δράσης**.

⁹⁰ Βλ. παραδοχές τη απόφασης όπως αυτές παρατίθενται στην απόφαση του ΕΔΔΑ της 24-06-2004 (von Hannover κατά Γερμανίας) ΔιΜΕΕ 3/2005, σελ. 438

8.4 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΑΜΕΣΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

Υπάρχει ωστόσο, μια κατηγορία δεδομένων τα οποία συνδέονται τόσο άμεσα με την άσκηση δημοσίων καθηκόντων, ώστε δύσκολα να μπορούν να αξιώσουν υπεροχή έναντι της αρχής της διαφάνειας. Διότι όταν ο κοινοτικός και εθνικός (αναθεωρητικός και κοινός) νομοθέτης κατοχύρωναν το δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, ασφαλώς βούλησή τους δεν ήταν να καταστήσουν κρυφή και ανώνυμη την κρατική δράση. Έτσι δεδομένα όπως το όνομα η θέση και ο βαθμός ενός δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού⁹¹, οι ασκούμενες από αυτόν αρμοδιότητες⁹², η υπηρεσιακή (όχι η προσωπική) του διεύθυνση και τα λοιπά στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνο, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονική διεύθυνση), η γνώμη ή η ψήφος που έδωσε και γενικότερα οι ενέργειες στις οποίες προέβη κατά την άσκηση των καθηκόντων του (εκτός εάν η κείμενη νομοθεσία καθιερώνει το απόρρητο για λόγους προστασίας άλλων εννόμων αγαθών, όπως συνέβαινε παλαιότερα με τη μειοψηφία στις δικαστικές αποφάσεις), υποχωρούν έναντι της αρχής της διαφάνειας της κρατικής δράσης⁹³.

⁹¹ Βλ. ΑΠΔΠΧ 48/2001, η οποία έκρινε ότι στο πλαίσιο άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, επιδοτούμενο σε σημαντικό ποσοστό από το Κράτος μπορεί να γνωστοποιήσει τα ονόματα όσων απασχολεί κατά υπηρεσία.

⁹² Βλ. Φ. ΜΙΤΛΕΤΤΟΝ, Δικαίωμα στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό και δημόσια τάξη. Ο ρόλος της Αρχής, in: Π.ΔΟΝΟΥ/Λ.ΜΗΤΡΟΥ/Φ. ΜΙΤΛΕΤΤΟΝ/Ε. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, 2002 σελ. 48 για την άρνηση αστυνομικής διεύθυνσης να χορηγήσει τα στοιχεία αστυνομικών οργάνων σε πολίτη (που είχε έλθει σε αντιπαράθεση με τα αστυνομικά όργανα κατά της διάρκειας διαδήλωσης) με το σκεπτικό ότι τα στοιχεία αυτά ανήκουν στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή των αστυνομικών οργάνων. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αποφάνθηκε ορθώς ότι τα στοιχεία αστυνομικών οργάνων εν υπηρεσία δεν εντάσσονται στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή τους. Βλ. επίσης Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή (Ειδική έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά την εξέταση, ιδία πρωτοβουλία, για το απόρρητο που χαρακτηρίζει τις διαδικασίες προσλήψεων της Επιτροπής, in: www.euro-ombudsman.eu.int/special/pdf/el/971004.pdf) σχετικά με την άρνηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ανακοινώσει τα ονόματα των μελών των εξεταστικών επιτροπών στις διαδικασίες πρόσληψης υπαλλήλων της.

⁹³ Για την κατοχύρωση του δικαιώματος πρόσβασης στα σχετικά στοιχεία στις αλλοδαπές νομοθεσίες, βλ. Μ. ΚΛΟΕΠΦΕΡ (Hrsg), 2003, Anhang, σελ. 143-144, 152, 158 κλπ

8.5 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑΡΧΗΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ. ΟΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Τα προσωπικά εκείνα δεδομένα τα οποία - υπό μια αφηρημένη θεώρηση - δεν συνδέονται με την άσκηση δημόσιων καθηκόντων θα μπορούσαν να ενταχθούν σε μια **τρίτη κατηγορία**.

Τα δεδομένα για παράδειγμα, που αφορούν την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, ακόμα και των προσώπων που συμμετέχουν στην πολιτειακή και πολιτική ζωή της Χώρας, διότι η συμμετοχή αυτή δεν σημαίνει βεβαίως ότι τα εν λόγω πρόσωπα χάνουν κάθε αξίωση για προστασία του δικαιώματος τους για **πληροφοριακή αυτοδιάθεση**⁹⁴. Και τα πρόσωπα αυτά διαθέτουν ένα «**πυρήνα**» προσωπικών δεδομένων, ο οποίος δεν μπορεί να υποχωρήσει για λόγους διαφάνειας. Οι προσωπικές λ.χ. σχέσεις ενός πολιτικού με τη σύζυγο του, η ερωτική του ζωή, οι σχέσεις με τα τέκνα του, οι καθημερινές του συνήθειες δεν συνδέονται καταρχήν με την άσκηση των καθηκόντων του και γι' αυτόν το λόγο δεν δικαιολογείται η αποκάλυψη τους στο όνομα της διαφάνειας της κρατικής δράσης⁹⁵. Σε αυτές ακριβώς τις περιπτώσεις - και αντιστρόφως απ' ό,τι έγινε

⁹⁴ Βλ. ΣτΕ 3922/2005 (ΔΙΜΕΕ 4/2005, σελ. 564) «... όχι μόνο οι ιδιώτες αλλά και τα δημόσια πρόσωπα, όπως είναι οι δημοτικοί άρχοντες οι οποίοι εκλύονται με άμεση ψηφοφορία, από το λαό, έχουν δικαίωμα προστασίας και σεβασμού της ιδιωτικής ζωής σε βαθμό τέτοιο, ώστε να διασφαλίζεται και σε αυτά μια σφαίρα 'ιδιωτικότητας'..., ενώ στον πυρήνα, της προστατευόμενης από το Σύνταγμα και τις πιο πάνω διεθνείς συμβάσεις, που έχουν υπεονομοθετική ισχύ, ιδιωτικής ζωής τον ατόμου ανήκει αναμφίβολα, και η ερωτική του ζωή...». Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι στην κριθείσα υπόθεση (που αφορούσε την επιβολή πειθαρχικής ποινής εις βάρος Δημάρχου με το σκεπτικό ότι ο προσφεύγων Δήμαρχος «εκμεταλλευόμενος την ιδιότητα, του ως Δημάρχου και την ανάγκη προς εξεύρεση μόνιμης απασχόλησης της..., προέβη σε... ενέργειες, που απέβλεπαν στη σύναψη ερωτικών σχέσεων με την υπόσχεση να μεσολαβήσει για την ανεύρεση μόνιμης εργασίας σε αυτήν»), το Δικαστήριο δέχθηκε - κατά πλειοψηφία — ότι «δεν αποδεικνύεται, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από τον προσφεύγοντα, ότι το ενδιαφέρον που αυτός επέδειξε γιό. την ανεύρεση εργασίας, και μάλαστα στον ιδιωτικό τομέα., στη Μ.Β. εξαρτήθηκε από τη σύναψη εκ μέρους της τελευταίας ερωτικών σχέσεων μαζί του» (όπ. παρ., σελ. 566). Επρόκειτο δηλαδή, για μια περίπτωση, όπου, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η ιδιωτική - ερωτική δραστηριότητα του Δημάρχου δεν συνδεόταν με την εκμετάλλευση του δημόσιου αξιώματός του.

⁹⁵ Βλ. ΕφΑθ 9099/2005 (ΔΙΜΕΕ 4/2005, σελ. 561) με την οποία κρίθηκε ότι η παραβίαση του απορρήτου ηλεκτρονικών ιδιωτικών επιστολών μητέρα υπουργού προς τον υιό της (υπουργό) και η δημοσίευσή τους στον τύπο συνιστούν παράνομη προσβολή της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής, εφόσον οι επιστολές αυτές δεν συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων του υιού της: «Δεν αποδεικνύεται ότι εκ μέρους της ενάγουσας επι

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
δεκτό για την περίπτωση των δεδομένων οικονομικού χαρακτήρα - κρίνεται
εύλογο ένα *prima facie* προβάδισμα υπέρ των προσωπικών δεδομένων.

Ωστόσο, το καταρχήν αυτό προβάδισμα αίρεται όταν - υπό μια συγκεκριμένη πλέον θεώρηση - το προσωπικό δεδομένο συνδέεται κατ' εξαίρεση με την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων⁹⁶. Ως χαρακτηριστικότερα παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν οι περιπτώσεις εκείνες όπου τα δεδομένα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής δημιουργούν σύγκρουση καθηκόντων ή υπόνοιες μεροληψίας (π.χ. συμμετοχή δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού σε απόφαση επιχορήγησης υπέρ προσώπου, με το οποίο ο πρώτος διατηρεί ερωτική ή φιλική σχέση) ή όταν η ιδιωτική ζωή συνδέεται με την εκμετάλλευση της δημόσιας θέσης ή την κατάχρηση της εξουσίας που προκύπτει από το δημόσιο αξίωμα (π.χ. σύναψη ερωτικής σχέσης με υπόσχεση προνομιακής μεταχείρισης του εκάστοτε προσώπου) ή όταν η κατάσταση της υγείας ενός δημόσιου λειτουργού επηρεάζει ουσιαδώς την άσκηση των καθηκόντων του⁹⁷.

Εκτός, όμως, από τις περιπτώσεις αυτές, το καταρχήν προβάδισμα των προσωπικών αυτών δεδομένων μπορεί να καμφθεί στην περίπτωση των πολιτικών προσώπων, όταν η αποκάλυψη των δεδομένων είναι απαραίτητη για

διώχθηκε ή επιτεύχθηκε χρηματοδότηση του υπό σύσταση Ιδρύματος... ή της ειρηνιστικής της οργάνωσης για τη διεθνή αμοιβαία ασφάλεια γυναικών με παράνομο και αδιαφανή τρόπο, ούτε οικειοποίηση εκ μέρους αυτής, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, οποιωνδήποτε καθηκόντων του γιου της... ως Υπουργού..., ούτε η παρώθηση του τελευταίου για την άσκηση αθέμιτων πιέσεων στον Πρωθυπουργό, εμπίπτουσών μάλιστα στο πλαίσιο των πρωθυπουργικών καθηκόντων και εξουσιών» Βλ., στην ίδια υπόθεση, την αντίθετη απόφαση του ΠολΠΤρωτΑΘ 65/2004 (ΔΙΜΕΕ 3/2004, σελ. 390 επ.) και τις σχετικές κριτικές παρατηρήσεις του Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, 2005, σελ. 14 [20 επ.].

⁹⁶ Βλ. Ι. Καρακωστα, 1999, σελ. 1222 «Συνεπώς, αν η αναγόμενη στον ιδιωτικό βίο συμπεριφορά αφορά, και το δημόσιο βίο, υπάγεται στις ίδιες απαιτήσεις διαφάνειας που διέπουν τον τελευταίο». Πρβλ. και Ι. ΙΓΓΛΕΖΑΚΗ, Ευαίσθητα..., 2004, σελ. 248-249. Βέβαια, στην κάθε συγκεκριμένη περίπτωση μπορεί νσ. προκύψουν αμφιβολίες ο'ς προς το εάν ένα συγκεκριμένο προσωπικό δεδομένο συνδέεται με την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων. Βλ. λ.χ. Α. ΤΣΕΒΑ, 1998, σελ. 181 [227-228] και Ι. ΙΓΓΛΕΖΑΚΗ, Ευαίσθητα..., 2004, σελ. 249

⁹⁷ ΕΔΔΑ αποφ. της 18-5-2004 (*Plon [Societe] v. France*): "The Court considers that the book was published in the context of a wide-ranging debate in France on a matter of public interest, in particular the public's right to be informed about any serious illnesses suffered by the head of State, and the question whether a person who knew that he was seriously ill was fit to hold the highest national office. Furthermore, the secrecy which President Mitterrand imposed, according to the book, with regard to his condition and its development, from the moment he became ill and at least until the point at which when the public was informed (more than ten years afterwards), raised the public-interest issue of the transparency of political life" (σκέψη 44). Για τήν απόφαση αυτή βλ. και Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, 2005, σελ. 14 [16 επ.].

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τον έλεγχο της αξιοπιστίας και της συνέπειας λόγων και πράξεων τους, αφού με
τη σειρά τους τα στοιχεία αυτά (αξιοπιστία και συνέπεια μεταξύ λόγων και
πράξεων) αποτελούν θεμιτά και πρόσφορα κριτήρια για την πολιτική
αξιολόγηση των πολιτικών προσώπων⁹⁸. Έτσι, το εάν ένας πολιτικός διατηρεί
ή όχι εξωσυζυγικές σχέσεις, είναι καταρχήν αδιάφορο από την άποψη της
διαφάνειας της κρατικής δράσης. Εάν, όμως, ένας πολιτικός δηλώσει δημοσίως
ότι δεν διατηρεί εξωσυζυγικές σχέσεις ή υποστηρίξει θέσεις, όπως η επαναφορά
της ποινικοποίησης της μοιχείας, τότε η προστασία των -ευαίσθητων αυτών -
προσωπικών δεδομένων μπορεί κατ' εξαίρεση να υποχωρήσει, αφού τα εν λόγω
δεδομένα παρέχουν ενδείξεις για την αξιοπιστία του πολιτικού προσώπου και τη
συνέπεια μεταξύ λόγων και πράξεων του⁹⁹.

Επίσης, εάν ένας πολιτικός ή ένας δημοσιογράφος καταγγέλλει πολιτικούς
για παράνομη απαλλαγή από το στράτευμα, τότε το - καταρχήν αδιάφορο
δεδομένο της τυχόν δικής του παράνομης απαλλαγής από το στράτευμα -
αποκτά σημασία από την άποψη της συνέπειας μεταξύ λόγων και πράξεων του
καταγγέλλοντος δημοσιογράφου ή πολιτικού¹⁰⁰. Τέλος, πρέπει να θεωρηθεί ότι

⁹⁸ Βλ. Ν. Αλιβιζάτου, 2007 σελ. 14 ο οποίος, ως βασικό κριτήριο για την επίλυση όλων καταρχήν των περιπτώσεων σύγκρουσης μεταξύ ιδιωτικότητας και δημοσιοποίησης, θεωρεί την «αντινομία - την κραυγαλέα κατά περίπτωση αντινομία - ανάμεσα στον δημόσιο λόγο ενός δημόσιου προσώπου και την ιδιωτική συμπεριφορά του». Πρβλ. και τις κριτικές παρατηρήσεις του Β. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Η συνταγματική..., 2006, σελ. 157 - 158) στο κριτήριο της αντίφασης μεταξύ δημόσιου λόγου και ιδιωτικής συμπεριφοράς των δημόσιων προσώπων ως στοιχείου που δικαιολογεί την αποκάλυψη των προσωπικών τους δεδομένων.

⁹⁹ Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα θα μπορούσε να αναφερθεί η γνωστή υπόθεση *Bill Clinton - Monika Lewinsky* στις Η.Π.Α. Στην υπόθεση αυτή, η βρετανική εφημερίδα 'Daily Mirror' δημοσίευσε το 2001 φωτογραφία του γνωστού φωτομοντέλου Naomi Campbell να εξέρχεται από συνάντηση των «άνωνυμων ναρκομανών», παρόλο που η ίδια είχε δηλώσει εμφαντικά σε συνεντεύξεις της ότι δεν είχε κάνει ποτέ χρήση ναρκωτικών. Η σχετική δημοσίευση συνοδευόταν από τον τίτλο: «Ναόμι: είμαι εξαρτημένη από τα ναρκωτικά» και από άρθρο με εν μέρει ανακριβείς πληροφορίες, π.χ. ως προς το πόσο συχνά πήγαινε στις συναντήσεις των ανώνυμων ναρκομανών. Και τα πέντε μέλη του Δικαστηρίου της Βουλής των Λόρδων συμφώνησαν ότι επιτρέπεται στον τύπο να αποκαλύπτει τις ασυνέπειες όχι μόνον των δημοσίων λειτουργών αλλά και των δημοσίων προσώπων γενικότερα, κατά πλειοψηφία (τρία προς δύο) κρίθηκε, όμως, ότι με τη δημοσίευση της ως άνω φωτογραφίας και λεπτομερειών ως προς τη συμπεριφορά του φωτομοντέλου παραβιάστηκε το αναγκαίο μέτρο για την αποκάλυψη της ανακολουθίας μεταξύ λόγων και πράξεων της Naomi Campbell. Βλ. Ν. Αλιβιζάτου, 2005 σελ. 14 Για την αναλυτική παρουσίαση της απόφασης αυτής.

¹⁰⁰ Βλ. Απόφαση ΑΠΔΠΧ 70/2005 (σύνοψη) για δύο παραδείγματα ιδιωτικής ζωής ιεραρχών, το πρώτο από τα οποία συνδέεται και το δεύτερο δεν συνδέεται με την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων: «Οι καταμαρτυρούμενες δηλ. συμπεριφορές του μητροπολίτη... υπερβαίνουν την προσωπική ζωή του και συνιστούν τμήμα του ελεγχόμενου από τον δημόσιο βίου του, πολλώ δε μάλλον αν η ορισμένη συμπεριφορά συνιστά και σεξουαλική παρενόχληση προσώπου που βρίσκεται σε υπηρεσιακή προς αυτόν εξάρτηση». Και από την άλλη. «... η Αρχή ... απαγόρευσε να επαναπροβληθούν τα εξής σημεία των ακόλουθων εκπομπών: α) η προβληθείσα στην εκπομπή

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
επιτρέπεται η αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων της ιδιωτικής ζωής των δημοσίων λειτουργών σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, όπου τα δεδομένα αυτά συνδέονται κατ' εξαίρεση με άσκηση των δημόσιων καθηκόντων.

Το ίδιο θα πρέπει να γίνει δεκτό και για την τέλεση αξιόποινων και γενικότερα παράνομων πράξεων. Η τέλεση αξιόποινων πράξεων - ή και μη αξιόποινων, αλλά απαγορευόμενων από το δίκαιο πράξεων εκ μέρους ενός πολιτικού, ακόμα και όταν αυτές δεν συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων του, μπορεί να αποτελέσει ένα κριτήριο αξιολόγησης της προσωπικότητας του πολιτικού και του τρόπου με τον οποίο αυτός ασκεί, ή πρόκειται να ασκήσει στο μέλλον.

Από τα ανωτέρω προκύπτει, τέλος, ότι το κριτήριο της συνάφειας των προσωπικών δεδομένων με την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων λειτουργεί διορθωτικά όχι μόνον προς την κατεύθυνση περιορισμού της δημοσιοποίησης δεδομένων που αφορούν δημόσιους λειτουργούς, αλλά και προς την αντίθετη κατεύθυνση, αυτή, δηλαδή, της κατ' εξαίρεση αποκάλυψης δεδομένων ιδιωτών, οι οποίοι δεν συμμετέχουν στην πολιτειακή και πολιτική ζωή της Χώρας, στη συγκεκριμένη, όμως, περίπτωση οι ενέργειες τους επηρεάζουν τη δράση των κρατικών οργάνων. Έτσι, λοιπόν, η διαφάνεια της κρατικής δράσης δεν δικαιολογεί την μη αποκάλυψη πράξεων εκ μέρους ιδιωτών που επηρεάζουν την άσκηση κρατικών λειτουργιών, όπως π.χ. η δωροδοκία δημόσιου λειτουργού ή η προνομιακή μεταχείριση ιδιώτη λόγω των φιλικών ή ερωτικών σχέσεων που διατηρεί με δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό¹⁰¹.

της ... συνέντευξη του δικηγόρου ..., όπου γίνεται αναφορά σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα της παιδικής ηλικίας του Μητροπολίτη ..., που δεν συνδέονται άμεσα, με την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τού ως δημοσίου προσώπου»

¹⁰¹ Βλ. Απόφαση ΑΠΔΠΧ 25/2005 (NoB 2005, σελ. 981 [987] = ΔιΜΕΕ 2/2005 σελ. 290 [293]): «Ειδικότερα όσον αφορά τους δικαστές, η δημοσιοποίηση πληροφοριών που ανάγονται στην άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τους... είναι νόμιμη... Το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλο πρόσωπο που φέρεται να εμπλέκεται σε κύκλωμα δικαστικής διαφθοράς» (ομοίως και οι ΑρχΠροστΔεδΠροσΧαρ 24, 26/2005).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων επηρεάζεται από την εισαγωγή της πληροφορικής, των δικτύων και την αλματώδη διάδοση των μέσων αλληλεπίδρασης και του Internet. Επιπρόσθετα η προστασία των προσωπικών δεδομένων δυσχεραίνει εξαιτίας της εξέλιξης και της διάδοσης των πολυμέσων. Τα πολυμέσα κατορθώνουν να συλλέγουν την πληροφορία με τέτοιο τρόπο που να μπορεί να μετατρέπεται σε άλλες μορφές.

Κρίσιμη επίσης είναι και η επεξεργασία των **διασυνοριακών ροών προσωπικών δεδομένων**. Το πρόβλημα όμως εντείνεται απ ποσοτική και ποιοτική άποψη, καθώς η ανάπτυξη των δικτύων, διάδοση των Διαδικτύων παγκόσμιοποιούν την επικοινωνία, τη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, αναδεικνύοντας τη ανεπάρκεια των εθνικών νόμων. **Η παγκοσμιοποίηση, που αίρει τους γεωγραφικούς περιορισμούς, η σύγκλιση των τεχνολογιών είναι παράγοντες που δημιουργούν νέους κινδύνους προσβολής τη ιδιωτικότητας.**

Η ακεραιότητα των προσωπικών δεδομένων βάλλεται όλο και εντονότερα εφόσον επηρεάζεται από την ανάπτυξη των δικτύων, τη διάδοση των Διαδικτύων, την παγκοσμιοποίηση της επικοινωνίας, που καθιστά ανεπαρκείς τους εθνικούς νόμους και απειλή σοβαρά την ιδιωτική στιγμή.

Η συγκέντρωση της πληροφόρησης στα χέρια λίγων οργανισμών δημοσίων ή ιδιωτικών δημιουργούν επικίνδυνες καταστάσεις. Ο Νόμος 2472/97 σε μία από τις βασικότερες διατάξεις ορίζει ότι δεν επιτρέπεται η επεξεργασία περισσότερων δεδομένων «**από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας**» αρθ. 4 παρ. 1, στην προσπάθεια του να περιορίσει την επικείμενη απειλή.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Η Αρχή με τις εκτεταμένες εξουσίες και αρμοδιότητες, που διαθέτει, αποτελεί το μέσο προστασίας των πολιτών αλλά και διαμεσολαβητή και εξισορροπιστή συμφερόντων, τα οποία είναι υποχρεωμένη να σταθμίσει. Και στις περιπτώσεις αυτές η Αρχή λαμβάνει υπόψη της εκτός από την προστασία των προσωπικών δεδομένων και το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον.

Όπως είπαμε η κατοχή της πληροφορίας **είναι γνώση και άρα δύναμη**. Αν οι κάτοχοι πληροφοριών εξουσιάζουν πολλές ή όλες τις πληροφορίες για ένα ή για πολλά ακόμη αποκτούν τεράστια και προνομιακή ισχύ πάνω στα άτομα αυτά, ανεξάρτητα από τον οποιονδήποτε έλεγχο.

Στη σημερινή οικονομική και κοινωνική συγκυρία βασική φροντίδα της Αρχής θα πρέπει να αποτελέσει η υποστήριξη των πολιτών, ιδιαίτερα εκείνων που διαθέτουν τα λιγότερα μέσα για την προστασία των δικαιωμάτων τους. Δεδομένου ότι ο ασφυκτικός έλεγχος δυναμικών τομέων της αγοράς - ώστε να προστατεύονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα - είναι και ουτοπικός και αποφευκτέος, μόνη λύση μένει για την Αρχή η ενημέρωση των πολλών και ο αυστηρός έλεγχος των λίγων που παρανομούν, με στόχο πάντα την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

«Η επιστήμη και η τεχνολογία πρέπει να αυξάνουν και όχι να μειώνουν την ελευθερία και τις επιλογές του καθενός. Καθώς η επιστήμη και η τεχνολογία αντικαθιστούν τη φύση και την παράδοση διατηρώντας τις ιδέες της δημοκρατίας και του ανθρωπισμού, η νομιμότητα αυτής της αντικατάστασης εξαρτάται από την ικανότητα αυτού του πολιτισμού να δείξει περισσότερη ενεργό γενναιοδωρία από ό,τι δείχνουν η φύση και η παράδοση. Αυτό σημαίνει ότι η επιστήμη και η τεχνολογία πρέπει να προσπαθούν να ανακουφίσουν την ανισότητα, την αδικία και τις διακρίσεις που έχουν παράγει η παράδοση και η φύση. Πολύ περισσότερο, η επιστήμη και η τεχνολογία δεν πρέπει να εισαγάγουν νέα

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ανισότητα, αδικία, υποταγή, καταναγκασμούς και διακρίσεις»

Ο θεσμός των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών είναι νεοσύστατος στην Ελλάδα. Η εφεύρεση του θεσμού των Α.Δ.Α. απετέλεσε διέξοδο στο πρόβλημα της δυσλειτουργίας των παραδοσιακών μηχανισμών κρατικής ρύθμισης στους τομείς της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Τα σκαμπανεβάσματα της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας ως προς τη στήριξη του θεσμού του Α.Δ.Α. βρίσκουν ισορροπία στη στάση της δικαστικής εξουσίας που επέδειξε μία διακριτική και θετική στάση ως επιβεβαίωση του κυριότερου γνώρισματος της ανεξαρτησίας τους.

Ο μέχρι σήμερα πολιτικός απολογισμός των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών είναι θετικός. Πρέπει όμως να ενισχυθεί ο θεσμικός τους ρόλος και να εξοπλιστούν με ικανοποιητικότερη δέσμη εξουσιών, γιατί σήμερα ο ρόλος των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών εξαντλείται τις περισσότερες των περιπτώσεων σε γνωμοδοτικό έργο, ενώ η αποφασιστική αρμοδιότητα παραμένει στο Υπουργείο. Παρόλα αυτά όμως, υπάρχει η δυνατότητα για ανοικτούς ρυθμιστικούς μηχανισμούς με στόχο τον εκσυγχρονισμό της κρατικής εξουσίας.

Όμως για την επιτυχία του θεσμού των Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών πρέπει να λάβει υπ' όψιν η πολιτεία πριν προχωρήσει σε οποιοσδήποτε νομοθετικές ρυθμίσεις, την ευρωπαϊκή εμπειρία ιδίως τα θετικά της σημεία και την πρακτική.

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ- ΑΙΓΙΠΤΙΑΔΟΥ Ε, Ηλεκτρονική επεξεργασία Προσωπικών δεδομένων και το δικαίωμα αντίρρησης του υποκειμένου τους, Αρμενόπουλος 2005.
2. ΑΛΥΒΑΖΑΤΟΣ Ν, « Πέρα από τα 16. Τα πριν και τα μετά, Αθήνα , Μεταίχμιο, 2007.
3. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ Χ, «Προστασία προσωπικών δεδομένων και ελευθερία της πληροφόρησης, ΔτΑ 2004, σελ. 519
4. ΑΡΜΑΜΕΝΤΟΣ Π[/ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Β, «Προσωπικά Δεδομένα ΕρμN2472/1997», Εκδ. ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα – Θεσ/νίκη 2005
5. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ Β,: Η προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα από την αθέμιτη επεξεργασία τους με ηλεκτρονικό υπολογιστή, Συμβολή στη Δικαιοκυβερνητική, Αθήνα- Κομοτηνή, 1997.
6. ΒΟΥΤΣΑΡΑ ΑΝ «Διατραπεζικό Σύστημα Τειρεσίας – Εγγραφή και διαγραφή από την μαύρη λίστα» *Συνήγορος Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2002* σ 360 επ
7. ΓΕΡΟΝΤΑ Α, «Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων» 2005.
8. ΔΟΝΟΣ Π-ΜΗΤΡΟΥ Λ-ΜΙΤΛΕΤΤΟΝ Φ-ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΥ, «Η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων & η Επαύξηση της Προστασίας των Δικαιωμάτων» της σειράς «Δίκαιο & Κοινωνία στον 21^ο Αιώνα», Εκδ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ – ΘΕΣ/ΝΙΚΗ, 2002.
9. ΔΟΝΟΣ Π-, « Η επαυξημένη προστασία της αξίας του ανθρώπου» σε Ι. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (συλλογή). «Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και η επαύξηση της προστασίας των δικαιωμάτων», Εκδ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2002
10. ΔΑΓΤΟΓΛΟΥ Π«Ατομικά Δικαιώματα», 2004
ΙΓΓΛΕΖΑΚΗ Ι, «Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα», Εκδ.

11. ΚΑΛΑΝΤΖΗ Ι, « Η προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων», ΝοΒ 44 σελ 314
12. ΚΑΙΑΦΑ- ΓΚΜΑΝΤΙ Μ: Το Ποινικό Δίκαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2005.
13. ΚΑΙΣΗ Α. –ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ Ν.: Προστασία Προσωπικών Δεδομένων, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2001.
14. ΚΑΜΙΝΗΣ Γ, «Παράνομα αποδεικτικά μέσα και συνταγματική κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων», 1998
15. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ Ι -ΤΣΕΒΑΣ Δ.ΑΘ, «Η νομοθεσία των Μ.Μ.Ε», Αθηνά-Κομοτηνή, Εκδ. Σάκκουλα 1998
16. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ Ι – ΜΠΑΝΤΖΗ –ΜΑΡΚΟΥΤΗ, « Σχέση προσωπικών δεδομένων και πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο», Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
17. ΚΟΝΤΙΑΔΗ Ξ, « Ο νέος συνταγματισμός και τα θεμελιώδη δικαιώματα», 2002
18. ΛΟΥΚΕΡΗΣ Γ, «Εναρμόνιση του δικαίου της προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΝοΒ 45, σελ. 547
19. ΜΑΝΕΣΗΣ Α, «Ατομικές ελευθερίες», 1995
20. ΜΑΝΩΛΕΔΑΚΗ Μ: Το έννομο αγαθό ως βασική έννοια του Ποινικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 1998.
21. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ – ΣΚΑΛΤΣΑ Α, «Οι Ελληνικές Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές», Αθήνα 2000
22. ΜΑΥΡΙΑ Κ, «Προστασία στατιστικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ΔτΑ 2000, σελ. 277
23. ΜΗΤΡΟΥ Λ, «Προστασία Προσωπικών Δεδομένων (σε Σ.ΚΑΤΣΙΚΑ/ Δ. ΓΚΡΙΤΖΑΛΗ/ Σ. ΓΚΡΙΤΖΑΛΗ), Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων», Εκδ. Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα 2004
24. ΜΗΤΡΟΥ Λ, «Το Δίκαιο στην Κοινωνία της Πληροφορίας» της σειράς «Δίκαιο & Κοινωνία στον 21^ο Αιώνα», Εκδ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ –

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ, 2002.

25. ΜΗΤΡΟΥ Λ, «Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η νομολογία του ΣτΕ σε Τιμητικό Τόμο ΣτΕ 75 χρόνια», 2004
26. ΜΗΤΡΟΥ Λ, «Προστασία Προσωπικών Δεδομένων» Ένα νέο δικαίωμα σε Δ. ΤΣΑΤΣΟΥ/ Ε. BENIZEΛΟΥ/ Ι. ΚΟΝΤΙΑΔΗ/ Το Νέο Σύνταγμα, 2001
27. ΜΙΤΛΕΤΤΟΝ Φ, «Δικαίωμα στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό και δημόσια τάξη. Ο ρόλος της Αρχής, 2002
28. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Γ – ΝΟΥΑΡΟΣ, « Το απαραβίαστο του ιδιωτικού βίου και η ελευθερία του Τύπου», το Σ 1993
29. ΜΟΥΛΙΝΟΣ Κ.: E-Business και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων σεβασμού του πολίτη στην Ψηφιακή Εποχή, 2002.
30. ΝΟΥΣΚΑΛΗ Γ: Προστασία προσωπικών δεδομένων και ποινική δίκη: Αξίες αντιφατικές ή παράλληλες; ΠοινΔικ 2003
31. ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΒΛ, «Εισηγησεις Διοικητικού Δικοαου» Εκδ.Σακκουλας Αθηνα Θεσ/νίκη , 2003, σελ.117 κ επομενες.
32. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Ε, Όροι Προστασίας προσωπικών δεδομένων, Το παράδειγμα του συστήματος πληροφοριών Schengen, Αθήνα- Κομοτηνή, 1999.
33. ΠΑΠΑΙΩΑΝΟΥ Γ. Ν. «Νομικά ζητήματα προστασίας του καταναλωτή από την χρήση των τραπεζικών καρτών» Χρ/Δ 2002 σ 103 επ
34. ΠΑΥΛΟΥ ΣΤ.: Οι αρχές της φαινομενικής συρροής, Αθήνα, 2003.
35. ΡΑΪΚΟΥ Α, «Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου (κατά το Σύνταγμα του 1975) – Τα Θεμελιώδη Δικαιώματα», Εκδ. ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ, 1984.
36. ΣΗΜΙΤΗΣ ΣΠ, « Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και νομική παιδεία. Προϋποθέσεις, επιπτώσεις προοπτικής, πληροφορίες και δίκαιο. Εκδ. Ελληνική Εταιρεία Νομικής Πληροφόρησης, Θεσ/νίκη 1987.
37. ΣΤΑΓΚΟΣ / ΣΤΑΓΠΕΚΙΔΟΥ:Δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

38. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ: Η χρήση των προσωπικών δεδομένων και η διαπάλη μεταξύ των ελευθεριών των κατόχων τους και ελευθεριών των υποκειμένων τους, ΝοΒ 2000.
39. ΤΟΥΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Β, « Το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων ΔΕΕ 1999, του ιδίου το δικαίωμα αντίρρησης του υποκειμένου των δεδομένων, το Σ 1999
40. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΥ Κ: Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Αθήνα- Κομοτηνή, 2002.
41. JEAN GUISNEL, «Πόλεμοι στον Κυβερνοχώρο – Μυστικές Υπηρεσίες και Internet» της σειράς «Διεθνή Θέματα 7», Εκδ. ΣΤΑΧΥ, 1997.
42. *European Union* : Annual Report, 2002.
43. *Copyright Hellenic Data Protection Authority* :Α.Π.Δ.Π.Χ. , 2003.
44. *Europa* : Electronic Europa ,com(2002), Κέντρο Τεκμηρίωσης,2002
45. *E.Europe*: Κοινωνία της Πληροφορίας για όλους .Οικονομικό Πανεπιστήμιο, 2002.
-

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Νόμος υπ' αριθ. 2472 / 1997, «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» με ενσωμάτωση τροποποιήσεων του από τους Ν. 3471/2006 και Ν. 3625/2007
- Κείμενο Συντάγματος 1975/1986/2001
- Αστικός Κώδικας
- Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
- Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24-10-1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- Οδηγία 97/66/EK του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
- 5-12-1997 περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στο τηλεπικοινωνιακό τομέα.
- Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. <http://www.astynomia>
2. <http://www.aclorg>
3. <http://www.cli.org/X0025LBFIN.html>
4. <http://conventions.coe.int/Treaty>
5. <http://www.dpa.gr>
6. <http://www.econfidence.jrc.it/default.htm>
7. <http://el.wikipedia.org>
8. http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/dataprot/wpdocs
9. http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sqs/ethics/en/index.htm
10. <http://www.google.gr>
11. <http://www.law.berkeley.edu/journals/btlj/vol15.htm>
12. http://www.lawnet.gr/lawnet/eofn/2/nom_pol.asp
13. <http://www.shc.se>
14. <http://www.webopedia.Internet.com>
15. http://www2.epic.org/cda/cda_decision.html
16. <http://www.infosociety.gr>

.....

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΠ	Αρείου Πάγου
ΑΠΔ	Απόρρητο Προσωπικών Δεδομένων
ΔΕΚ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
εδ.	εδάφιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕισΕκθ	Εισηγητική Έκθεση
εκδ.	έκδοση
ΕΚ	Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
επ	επόμενα
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕυρΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
NoB	Νομικό Βήμα
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
Ποινδικ.	Ποινικό δίκαιο
ΠοινΔικ	Ποινική Δικαιοσύνη
ΠοινΧρ	Ποινικά Χρονικά
ΣΕΕ	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΕΚ	Συνθήκη Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΚΑΕ	Κοινή Αρχή Ελέγχου
ΕΕΠΔ	Ευρωπαίος Επόπτη Προσωπικών Δεδομένων
SIS	Δημιουργία και διαχείριση συστήματος πληροφοριών
VIS	Δημιουργία του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σημαντικές αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις της αρχής

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 58 / 2005

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 2-8-2005 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους Σ. Λύτρα, Α. Παπαχρίστου,

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Σ. Σαρηβαλάση, μέλη, και τα αναπληρωματικά μέλη Γ. Πάντζιου, Α. Παπανεοφύτου και Χ. Πολίτη σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Α. Πομπόρτση, Ν. Παπαγεωργίου και Ν. Φραγκάκη αντίστοιχα, οι οποίοι αν και είχαν προσκληθεί νομίμως δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Εισηγητές της υπόθεσης είχαν ορισθεί οι Χ. Πολίτης και Γ. Πάντζιου. Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήσαν ο Φ. Μίτλεττον, ελεγκτής, ως βοηθός εισηγητής και η Γ. Παλαιολόγου ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης – Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας – Διεύθυνση Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων (ΔΑΟΑ) με το με αρ. πρωτ. ΑΠ 62/24-5-2005 έγγραφό του ζητεί από την Αρχή την παράταση του χρόνου της λειτουργίας του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης που χρησιμοποιείται για τον σκοπό της διαχείρισης της κυκλοφορίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση αρ. 63/2004 της Αρχής, που έληξε την 18-5-2005.

Ως πρωτογενής σκοπός επεξεργασίας δηλώνεται η διαχείριση της κυκλοφορίας, στην οποία περιλαμβάνονται:

- (α) η ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων,
- (β) η βεβαίωση σοβαρών-επικίνδυνων τροχαίων παραβάσεων και
- (γ) η διαχείριση σοβαρών τροχαίων ατυχημάτων

Υποβάλλει επίσης το Υπουργείο αίτημα επέκτασης του σκοπού επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων που λαμβάνονται από το σύστημα. Ως δευτερογενής σκοπός επεξεργασίας δηλώνεται η προστασία προσώπων και αγαθών, στην οποία περιλαμβάνονται:

- α) η ειδική πρόληψη και εξιχνίαση σοβαρών αξιόποινων πράξεων, με αναφορά στη δυνατότητα χρήσης του συστήματος κατά τη διάρκεια συγκεντρώσεων ή συναθροίσεων,
- β) η διαχείριση σοβαρών περιστατικών ασφάλειας και κρίσεων,
- γ) η προστασία επισήμων προσώπων κατά τις μετακινήσεις τους,
- δ) η προστασία ευπαθών στόχων (δημοσίων κτιρίων, πρεσβειών κλπ.), χωρίς αυτά να προσδιορίζονται ειδικότερα και συγκεκριμένα
- ε) ο συντονισμός και έλεγχος του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και
- στ) η καταγραφή και διαβίβαση στις αρμόδιες αστυνομικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές δεδομένων σε περίπτωση θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων και τροχαίων ατυχημάτων με εγκατάλειψη, καθώς και σε περίπτωση σοβαρών εγκληματικών

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - αξιόποινων πράξεων.

Το ΥΔΤ ζητεί επίσης διεύρυνση του αριθμού των χρηστών του συστήματος ώστε να υπάρχει η δυνατότητα (α) απευθείας λήψης και επεξεργασίας της εικόνας εκτός του ΘΕΠΕΚ και από τα Κέντρα Επιχειρήσεων της ΓΑΔΑ και της Γενικής Διεύθυνσης Ασφάλειας Επισήμων/Υπηρεσίας Προστασίας Επισήμων, του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και (β) παράλληλης διασύνδεσης του συστήματος με τα Κέντρα Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, χωρίς δυνατότητα χειρισμού των μηχανημάτων λήψης από τα τελευταία αυτά κέντρα.

Ακόμη ζητείται η δυνατότητα προσωρινής άρσης της απαγόρευσης που αφορά την αλλαγή της οπτικής γωνίας λήψης και την απόκρυψη εικόνας της εισόδου ή του εσωτερικού κατοικιών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και κατόπιν ειδικής αδείας της Αρχής.

Το ΥΔΤ ισχυρίζεται ότι τα παραπάνω είναι απολύτως αναγκαία για λόγους δημοσίου συμφέροντος που συνίστανται, πέραν της διαχείρισης της κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών, στην προστασία της ασφάλειας των πολιτών.

Υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων είναι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης / Ελληνική Αστυνομία και ειδικότερα οι επιμέρους υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται δυνατότητα απευθείας λήψης και επεξεργασίας της εικόνας. Το κύκλωμα αποτελείται από 293 μηχανήματα λήψης εικόνας και ήχου (κάμερες) που είναι ενσωματωμένα στο σύστημα C4I και 49 μηχανήματα που προϋπήρχαν της εγκατάστασης του πιο πάνω συστήματος. Η βάση δεδομένων και ο εξοπλισμός, που υποστηρίζει την επεξεργασία, θα τηρείται στο ΘΕΠΕΚ της Δ/σης Τροχαίας Αττικής. Τα δεδομένα θα τηρούνται για επτά ημέρες, μετά την παρέλευση των οποίων τα στοιχεία θα παύουν να υφίστανται.

Μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων και αφού έλαβε υπ' όψιν τα πρακτικά που είχαν τηρηθεί κατά τις συνεδριάσεις της Αρχής της 16-6-2005, 24-6-2005, 29-6-2005 και 13-7-2005 που αφορούσαν το κρινόμενο ζήτημα και ειδικότερα τις απόψεις τις οποίες ανέπτυξαν ενώπιον της Αρχής οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Η Αρχή έλαβε υπ' όψιν:

- Το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που αναφέρεται στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

οποίο ορίζει τα εξής: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

- Τη Σύμβαση 108/1981 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ατόμων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.
- Τα άρθρα 7 (σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) και 8 (προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα οποία ορίζονται αντίστοιχα ότι «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του» και «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο».
- Την Οδηγία 95/46/EK της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- Τα άρθρα 9 και 9^A του Συντάγματος, τα οποία ορίζουν αντίστοιχα ότι «η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του καθενός είναι απαραβίαστη» και ότι «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».
- Τον Ν. 2472/97 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι η επεξεργασία δεδομένων μέσω κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία υπόκειται στις ρυθμίσεις που αναφέρονται στις πιο πάνω διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, του ελληνικού συντάγματος και του ειδικού νόμου της Αρχής. Η Αρχή με την οδηγία 1122/2000 καθώς και η Ομάδα προστασίας των

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK (Ομάδα του άρθρου 29), με την γνωμοδότηση 4/2004, έχουν ορίσει τις γενικές προϋποθέσεις εγκατάστασης και λειτουργίας κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης σε δημόσιους χώρους. Ειδικότερα, με τις αποφάσεις αρ. 28/2004 και 63/2004 η Αρχή είχε επιτρέψει τη λειτουργία του συστήματος που αναφέρεται στην υπό κρίσιν αίτηση και το οποίο είχε χρησιμοποιηθεί για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

2. Με την υπό κρίσιν αίτηση ζητείται αφενός μεν η παράταση της λειτουργίας του συστήματος για τον σκοπό της ρύθμισης της κυκλοφορίας, αφετέρου δε η διεύρυνση του σκοπού της επεξεργασίας των δεδομένων που λαμβάνονται μέσω του συστήματος για την προστασία προσώπων και αγαθών. Όπως προκύπτει από την αίτηση, επιδίωξη του υπεύθυνου επεξεργασίας είναι η εγκατάσταση ενός γενικού συστήματος ηλεκτρονικής εποπτείας που θα καλύπτει, πέραν της ρύθμισης της κυκλοφορίας, όλες τις δυνατές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στους δημόσιους χώρους όπου έχουν εγκατασταθεί οι μηχανές λήψης (κυκλοφορία οχημάτων και πεζών, μετακινήσεις επισήμων προσώπων, πορείες και συγκεντρώσεις, περιπολία αστυνομικών οργάνων κλπ.). Επίσης θα καλύπτονται όσον το δυνατόν περισσότεροι στόχοι (οδικό δίκτυο, πλατείες, πάρκα, δημόσια κτίρια, πρεσβείες κλπ.). Με τη διεύρυνση αυτή το ΥΔΤ αποσκοπεί, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην υπό κρίσιν αίτηση, να καταστεί το σύστημα ηλεκτρονικής εποπτείας όσο το δυνατόν περισσότερο αποτελεσματικό σε σχέση με τον απώτερο στόχο της πρόληψης και καταπολέμησης ενδεχόμενων εγκληματικών και τρομοκρατικών ενεργειών.

3. Για τον λόγο αυτό η νομιμότητα της λειτουργίας του συστήματος, πρέπει να εξετασθεί το μεν ως προς το πρωτογενές αίτημα της ρύθμισης της κυκλοφορίας το δε ως προς το δευτερογενές αίτημα επεκτάσεως του σκοπού της επεξεργασίας.

Α. Ως προς το πρωτογενές αίτημα, η Αρχή στο άρθρο 1 της οδηγίας 1122/2000 είχε κρίνει ότι η λήψη και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, που λειτουργεί μονίμως, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα, δεν επιτρέπεται, διότι προσβάλλει την προσωπικότητα και την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Κατ' εξαίρεση, τέτοιου είδους λήψη και επεξεργασία είναι νόμιμη, χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, υπό τις προϋποθέσεις του Ν. 2472/1997, εφόσον, εκτός των άλλων, αφορά και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας. Παρέκκλιση από τον κανόνα αυτόν μπορεί να αναγνωρίζεται, υπό αυστηρές θεσμικές εγγυήσεις, μόνο σε ειδικές περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Υπό το φως των ανωτέρω η λειτουργία του συστήματος πληροί τις απαιτούμενες από τον νόμο προϋποθέσεις αναλογικότητας σε σχέση με τον πρωτογενή σκοπό, δηλαδή τη διαχείριση της κυκλοφορίας και μόνον υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι το σύστημα δεν χρησιμοποιείται για άλλο σκοπό και δεν γίνεται χρήση από υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας άλλες από αυτές που έχουν επιφορτισθεί νομίμως με τη διαχείριση της κυκλοφορίας των οχημάτων.

Συνεπώς η Αρχή πρέπει να επιτρέψει τη λειτουργία του συστήματος για τον πρωτογενή σκοπό της διαχείρισης της κυκλοφορίας για το αιτούμενο χρονικό διάστημα, ήτοι μέχρι την 24-5-2006, υπό τις προϋποθέσεις της απόφασης αρ. 63/2004, όπως ειδικότερα αναφέρονται στο διατακτικό της παρούσας απόφασης.

B. Ως προς το δευτερογενές αίτημα της επεκτάσεως του σκοπού της επεξεργασίας για την προστασία προσώπων και αγαθών, που συνδέεται με την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, η Αρχή πρέπει να διερευνήσει αν οι επιπτώσεις από τη λειτουργία του συστήματος στα θεμελιώδη δικαιώματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής είναι ή όχι αναγκαίες για την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος των πολιτών στην ασφάλεια. Δηλαδή η νομιμότητα λειτουργίας του συστήματος πρέπει να εξετασθεί βάσει της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς,

Από την εξέταση του φακέλου δεν μπορούν να συναχθούν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης σε δημόσιους χώρους σε σχέση με την πρόληψη ή την καταστολή πράξεων που βλάπτουν τη δημόσια ασφάλεια. Ενδεικτικά, το Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου (Home Office) έχει εκπονήσει ειδική επιστημονική μελέτη [*Home Office Research study 292, Martin Gill, Angela Spriggs, Assessing the impact of CCTV, Φεβρουάριος 2005*] τα αποτελέσματα της οποίας είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντικά για την αποτελεσματικότητα των κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης σε σχέση με την ασφάλεια των πολιτών. Συγκεκριμένα η μελέτη έδειξε ότι στις περισσότερες περιοχές όπου υπήρχε εγκατεστημένο ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης, η εγκληματικότητα δεν μειώθηκε και ότι, όπου μειώθηκε, αυτό δεν είναι βέβαιο ότι οφειλόταν στην παρουσία καμερών. Η μελέτη έδειξε επίσης ότι οι κάτοικοι των περιοχών αυτών θεωρούσαν ότι η παρουσία των καμερών δεν τους έκανε να νοιώθουν ασφαλέστεροι. Σύμφωνα με τα πορίσματα της μελέτης, η τοποθέτηση κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης είναι αποτελεσματική σε σχέση με τη μείωση της εγκληματικότητας και την προστασία αγαθών σε μικρής κλίμακας φυλασσόμενους χώρους, όπως χώρους στάθμευσης, αποθήκες εμπορευμάτων κλπ. Αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις που να καταδεικνύουν ότι

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
είναι αποτελεσματική σε μεγάλης κλίμακας χώρους, όπως είναι οι δημόσιοι χώροι.

Επίσης σε σχέση με τη λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης σε δημόσιους χώρους γενικώς το Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών έκρινε προσφάτως με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (απόφαση 2765/2005) ότι «η λειτουργία των καμερών προσβάλλει παράνομα το δικαίωμα της προσωπικότητας (...) των πολιτών, διότι τους θέτει υπό έλεγχο και αδικαιολόγητο περιορισμό της ελευθερίας τους, ως εκδήλωση της προσωπικότητάς τους και τους παρεμποδίζει στην ελεύθερη ανάπτυξη της κοινωνικής και πολιτικής δραστηριότητάς τους. Η αίσθηση του πολίτη ότι είναι πολύ πιθανό να βρίσκεται υπό παρακολούθηση σίγουρα επηρεάζει τη συμπεριφορά του κατά τρόπο αντιτιθέμενο σε βασικές αξιολογήσεις μίας δημοκρατικής εννόμου τάξεως. Επομένως η λειτουργία των επίμαχων καμερών συνιστά ανεπίτρεπτη προσβολή των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου (άρθρο 5 § 1 Σ), της ιδιωτικής ζωής (άρθρο 9 Σ) και της προστασίας του ατόμου από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων (άρθρο 9⁴ Σ)».

Ενόψει των διαπιστώσεων αυτών και του άρθρου 4 § 1 του Ν. 2472/97, που ορίζει ότι «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει (α) να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών και (β) να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας» (αρχή της αναλογικότητας) καθώς επίσης και της μη υπάρξεως μέχρι σήμερα, ειδικής, συγκεκριμένης και σημαντικής απειλής για τη δημόσια ασφάλεια και την έννομη τάξη, το αίτημα επεκτάσεως του σκοπού επεξεργασίας δεν είναι νόμιμο, γιατί με τον τρόπο αυτό επέρχεται σοβαρή και καθολική προσβολή των δικαιωμάτων των πολιτών χωρίς να επιτυγχάνεται ανάλογη αναβάθμιση του δικαιώματος των πολιτών στην ασφάλεια. Αυτό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο, σε περίπτωση έκτακτης και ειδικής ανάγκης, να επιτραπεί η χρήση δεδομένων για άλλο σκοπό, αλλά μόνο μετά από ειδική άδεια της Αρχής, η οποία εκδίδεται κατόπιν υποβολής ειδικού και συγκεκριμένου αιτήματος του υπεύθυνου επεξεργασίας και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων.

Συνεπώς η Αρχή πρέπει να απορρίψει το δευτερογενές αίτημα της διεύρυνσης του σκοπού επεξεργασίας που αφορά την προστασία προσώπων και αγαθών και ως εκ τούτου παρέλκει η εξέταση των επιμέρους θεμάτων που τίθενται στην υπό κρίσιν αίτηση τα οποία συνδέονται με το αίτημα διεύρυνσης του σκοπού ενόψει του ότι το αίτημα αυτό απορρίπτεται.

Για τους λόγους αυτούς

1. Δέχεται εν μέρει την αίτηση.

2. Επιτρέπει την παράταση της λειτουργίας του συστήματος Κλειστού Κυκλώματος Τηλεόρασης που αποτελείται από 293 μηχανήματα λήψης εικόνας και ήχου που λειτουργούν στο πλαίσιο του συστήματος C4I και 49 μηχανήματα που προϋπήρχαν της εγκατάστασης του συστήματος αυτού και είναι εγκατεστημένο στο οδικό δίκτυο του Νομού Αττικής, μέχρι την 24-5-2006, για τον σκοπό της διαχείρισης της κυκλοφορίας, υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην απόφαση αρ. 63/2004 της Αρχής, ήτοι:

α) Η λειτουργία του συστήματος επιτρέπεται για τον σκοπό της διαχείρισης της κυκλοφορίας των οχημάτων. Απαγορεύεται η χρήση του συστήματος και η αξιοποίηση των δεδομένων, που συλλαμβάνονται μέσω του συστήματος και καταγράφονται σε αυτό, για οποιονδήποτε άλλο λόγο, εκτός της διαπίστωσης παραβατικών πράξεων κατά τη νόμιμη και σύμφωνα με τους όρους της παρούσης αποφάσεως λειτουργία του συστήματος.

β) Επιτρέπεται η λειτουργία εκείνων των καμερών, οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε οδικούς άξονες μεγάλης κυκλοφορίας για την διαχείριση της οποίας είναι απαραίτητη η χρήση των καμερών. Απαγορεύεται η λειτουργία των καμερών που είναι εγκατεστημένες σε δρόμους περιορισμένης κυκλοφορίας, πλατείες, πάρκα, πεζόδρομους, και χώρους συνάθροισης πολιτών (π.χ. εισόδους θεάτρων) και οι κάμερες αυτές πρέπει να αφαιρεθούν.

Ειδικότερα, πρέπει να αφαιρεθούν οι παρακάτω κάμερες των οποίων η θέση, σύμφωνα με το χωροδιάγραμμα που υποβλήθηκε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, δεν δικαιολογείται: Κάμερες με αρ. 133, 138, 149, 150, 151, 152, 158, 159, 161, 162, 163, 165, 170, 173, 176, 177, 178, 180, 181, 183, 186, 188, 189, 227, 231, 232, 233, 236, 274, 275, 283, 285, καθώς και όποια άλλη κάμερα εμπίπτει στην κατηγορία της προηγούμενης παραγράφου.

γ) Οι κάμερες θα πρέπει να λειτουργούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι δυνατή η λήψη και η καταγραφή εικόνων της εισόδου ή του εσωτερικού των κατοικιών. Ως εκ τούτου θα πρέπει οι κάμερες να ρυθμιστούν έτσι ώστε είτε να είναι σταθερές ή να επιτρέπεται η προβολή ορισμένων περιοχών μέσω καταλλήλων περιορισμών της οπτικής γωνίας, κλίσης και ζουμ.

δ) Απαγορεύεται η λήψη και η καταγραφή ήχου. Ως εκ τούτου, τα μικρόφωνα θα πρέπει να απομακρυνθούν από τους στύλους, στους οποίους έχουν τοποθετηθεί.

ε) Απαγορεύεται η λειτουργία των καμερών που είναι εγκατεστημένες σε διασταυρώσεις ή οδικούς άξονες όταν σε αυτούς έχει διακοπεί η κυκλοφορία των

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
οχημάτων, π.χ. κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων, διαδηλώσεων, κ.λπ.

στ) Το σύστημα θα πρέπει να παρακολουθείται και να ελέγχεται μόνον από το ΘΕΠΕΚ της Διεύθυνσης Τροχαίας, όπου θα τηρείται η βάση δεδομένων και ο εξοπλισμός, που υποστηρίζει την επεξεργασία, και δεν θα έχει πρόσβαση σε αυτό και δεν θα είναι διαθέσιμο σε οποιαδήποτε άλλη Υπηρεσία εκτός της Διεύθυνσης Τροχαίας.

ζ) Απαγορεύεται η διαβίβαση δεδομένων σε τρίτους.

η) Τα δεδομένα θα τηρούνται το πολύ για επτά ημέρες μετά την παρέλευση των οποίων, τα στοιχεία θα πρέπει να διαγράφονται.

θ) Τηρούνται απαρεγκλίτως τα μέτρα ασφάλειας του συστήματος επεξεργασίας και αποθήκευσης δεδομένων.

ι) Για κάθε μία από τις κάμερες, πριν το άτομο εισέλθει στην εμβέλειά της ενημερώνεται με τρόπο πρόσφορο και σαφή (επαρκής αριθμός ευδιάκριτων πινακίδων σε εμφανή σημεία), ότι εισέρχεται σε χώρο, ο οποίος βιντεοσκοπείται, καθώς επίσης και για το σκοπό της βιντεοσκόπησης.

2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να υποβάλει προς έγκριση στην Αρχή τα ακόλουθα:

α) Τις τελικές θέσεις εγκατάστασης εξοπλισμού CCTV, όπως αυτές θα προσδιορισθούν μετά την εφαρμογή των ανωτέρω. Σημειώνεται ότι θα πρέπει να δοθούν οι τελικές θέσεις εγκατάστασης των καμερών του έργου C4I και των καμερών της Ελληνικής Αστυνομίας, που προϋπήρχαν και ενσωματώθηκαν στο εν λόγω σύστημα.

β) Τη τελική διαμόρφωση του συστήματος, η οποία θα περιλαμβάνει για κάθε μία από τις θέσεις εγκατάστασης εξοπλισμού, κατ' ελάχιστον την περιοχή ενδιαφέροντος της κάμερας (πολύγωνο ή γραμμές ροής στην περιοχή αυτή), και τους περιορισμούς της οπτικής γωνίας, κλίσης και ζουμ της κάμερας.

γ) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να υποβάλει στην Αρχή την τελική μορφή Πολιτικής Ασφαλείας του συστήματος και Κώδικα Δεοντολογίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται.

3. Απορρίπτει το αίτημα επεκτάσεως του σκοπού της επεξεργασίας του συστήματος και απαγορεύει τη χρήση του για τον σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών ή άλλους σκοπούς πέραν της διαχείρισης της κυκλοφορίας.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Γεωργία Παλαιολόγου

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 5 / 2006

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 15-12-2005 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους Ν. Φραγκάκη, Λ.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Κοτσαλή και Φ. Δωρή, μέλη, και τα αναπληρωματικά μέλη Α. Πράσσο και Γ. Πάντζιου σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Σ. Σαρηβαλάση και Α. Πομπόρτση, αντίστοιχα, οι οποίοι αν και είχε προσκληθεί νομίμως δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Στη συνεδρίαση δεν παρίσταντο λόγω κωλύματος το τακτικό μέλος Α. Παπανεοφύτου και ο αναπληρωτής αυτού, αν και είχαν κληθεί νομίμως. Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήσαν ο Φ. Μίτλεττον, ελεγκτής, ως εισηγητής και η Γ. Παλαιοιόλου ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Η Α.Σ. έχει υποβάλει στην Αρχή τη με αρ. πρωτ. 1176/15-3-2005 αναφορά καθώς και τις συμπληρωματικές ή σχετιζόμενες με αυτήν με αρ. πρωτ. 2080/4-5-2005, 2196/12-5-2005, 2207/12-5-2005, 2338/20-5-2005, 2339/20-5-2005, 2786/10-6-2005, 3725/1-8-2005, 3791/3-8-2005 και 5379/16-11-2005 αναφορές, διαμαρτυρόμενη για παράνομη επεξεργασία προσωπικών της δεδομένων και συγκεκριμένα για διακίνηση στοιχείων και εγγράφων που αφορούν την αγορά και εκμετάλλευση οικοπέδου από την αιτούσα, ειδικότερα σε σχέση με τον αποχαρακτηρισμό του ως δημοσίας εκτάσεως και την έκδοση σχετικής άδειας οικοδομής.

Μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων και κατόπιν διαλογικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 5 του Ν. 2472/97 ορίζει τα εξής:

«1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:

(...)

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από τον νόμο.

(...)

ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών».

Το άρθρο 4 του Ν. 3094/2003 ορίζει τα εξής:

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

«1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων.

(...)

5. (...) Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντισταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα (...)».

Το άρθρο 5 του Ν. 2690/99 ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

(...)».

2. Στην κρίνόμενη υπόθεση, διάφορα πρόσωπα, μεταξύ των οποίων οι Μ.Α. και Κ.Π. έκαναν αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη (ΣτΠ) για την εξέταση της νομιμότητας εκδόσεως των πράξεων που αφορούν το οικόπεδο ιδιοκτησίας της αιτούσας.

Η αιτούσα καταγγέλλει ότι έλαβε χώρα παράνομη επεξεργασία εγγράφων που αφορούν το πιο πάνω οικόπεδο και κατ' επέκταση την ίδια ως ιδιοκτήτρια του οικοπέδου από τους παρακάτω φορείς και πρόσωπα:

Τον Συνήγορο του Πολίτη γιατί συνέλεξε και επεξεργάστηκε προσωπικά της δεδομένα χωρίς να την ενημερώσει.

Τους Μ.Α. και Κ.Π. γιατί συνέλεξαν από τις πολεοδομικές αρχές στοιχεία που αφορούν το οικόπεδό της για τα χρησιμοποιήσουν στις αναφορές τους και σε μετέπειτα δικαστικές ενέργειες.

Τις πολεοδομικές αρχές γιατί χορήγησαν τα στοιχεία αυτά στα παραπάνω πρόσωπα.

Τον Φ.Π., πολιτικό μηχανικό, γιατί συνέταξε πόρισμα ως εμπειρογνώμων, σχετικά με την οικοδομή της αιτούσας, για λογαριασμό των ενδιαφερομένων, βάσει των στοιχείων που εκείνοι του υπέβαλαν.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Τον Γ.Τ., Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων, επειδή συνέταξε επιστολή μετά από αναφορά των Μ.Α. και Κ.Π., σχετικά με την οικοδομή της αιτούσας.

Τον Ν.Δ., πολιτικό μηχανικό, πρώην σύμβουλο του Δημάρχου (περιοχής ...), επειδή κατέθεσε ως μάρτυρας ενώπιον του Πταισματοδίκη (περιοχής ...) κατά την εξέταση υπόθεσης σχετικής με το οικόπεδο της αιτούσας.

Την Μ.Ε.Ι., δημοτική σύμβουλο (περιοχής...), γιατί ως εισηγήτρια υπέβαλε εισηγητική έκθεση στο Δημοτικό Συμβούλιο σε σχέση με τη νομιμότητα πράξεων του Δήμου που σχετίζονται με την υπόθεση.

Ομάδας προσώπων που κατέθεσαν στο Διοικητικό Εφετείο (περιοχής ...) αίτηση ακύρωσης της οικοδομικής αδείας της αιτούσας καταθέτοντας σχετικά έγγραφα που την αφορούν.

Η αιτούσα καταγγέλλει ότι οι ανωτέρω παραβίασαν τον Ν. 2472/97 γιατί επεξεργάσθηκαν έγγραφα που την αφορούν και τα οποία περιλαμβάνουν προσωπικά της δεδομένα καθιστάμενοι έτσι υπεύθυνοι επεξεργασίας, χωρίς να έχουν γνωστοποιήσει το αρχείο τους και να ενημερώσουν την αιτούσα για την επεξεργασία.

3. Ο ΣτΠ επεξεργάσθηκε τα έγγραφα που κατατέθηκαν ενώπιόν του και διακίνησε τα έγγραφα αυτά στους εμπλεκόμενους φορείς ζητώντας τις απόψεις τους προκειμένου να εκδώσει πόρισμα, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, όπως περιγράφονται στον Ν. 3094/2003 ο οποίος τροποποίησε τον Ν. 2530/97. Επιπλέον έχει εκπληρώσει την υποχρέωση γνωστοποίησης των αρχείων του στην Αρχή και κατέχει άδεια επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων. Ως εκ τούτου οι ενέργειές του είναι νόμιμες.

Για όσα από τα καταγγελλόμενα πρόσωπα κατέθεσαν ως μάρτυρες ή εμπειρογνώμονες ή εξέτασαν δεδομένα ως εισηγητές στο πλαίσιο καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί, οι ενέργειές τους είναι νόμιμες βάσει του άρθρου 5 § 2 β του Ν. 2472/97, γιατί η επεξεργασία των δεδομένων στην οποία προέβησαν ήταν αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης που επιβάλλεται από τον νόμο. Πέραν τούτου δεν κατέστησαν υπεύθυνοι επεξεργασίας καθόσον δεν δημιούργησαν αρχείο υπό την έννοια του διαρθρωμένου συνόλου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία τυγχάνουν αυτοματοποιημένης ή μη επεξεργασίας για σκοπό που δεν είναι αποκλειστικά προσωπικός και συνεπώς δεν υπέχουν σχετικές υποχρεώσεις.

4. Όσον αφορά την καταγγελία κατά των Μ.Α. και Κ.Π. και την πρόσβασή τους σε στοιχεία που αφορούν το επίμαχο οικοδομικό τετράγωνο, τα στοιχεία αυτά είναι δημόσια έγγραφα που τηρούνται στα οικεία πολεοδομικά γραφεία στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση κάθε πρόσωπο και χωρίς επίκληση εννόμου συμφέροντος, βάσει του άρθρου 5 του Ν. 2690/99 (Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας). Περαιτέρω όμως η πιο πάνω διάταξη απαιτεί την τήρηση διαδικασίας, με την υποβολή έγγραφης αίτησης από

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τον ενδιαφερόμενο πολίτη.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν ακολουθήθηκε η διαδικασία αυτή, γεγονός που καθιστά παράνομη τη διαβίβαση των στοιχείων αυτών. Όμως η ενέργεια αυτή, συνιστά παραβίαση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και όχι της νομοθεσίας που διέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και συνεπώς επιφέρει ευθύνες για τις αντίστοιχες δημόσιες υπηρεσίες και τα πρόσωπα στα οποία διαβιβάστηκαν τα έγγραφα, για μη τήρηση της νόμιμης διαδικασίας που προβλέπεται από τον πιο πάνω Κώδικα, αρμόδια για την εξέταση των οποίων είναι η Εισαγγελική Αρχή και όχι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων.

Για τους λόγους αυτούς

1. Η Αρχή κρίνει ότι δεν υπήρξε παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων της Α.Σ. από τον Συνήγορο του Πολίτη και τους Φ.Π., Γ.Τ., Ν.Δ., Μ.Ε.Ι. και τα πρόσωπα που κατέθεσαν στο Διοικητικό Εφετείο (περιοχής ...) αίτηση ακύρωσης της οικοδομικής της αδείας της αιτούσας.
2. Κρίνει ότι η μη τήρηση από τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες του έγγραφου τύπου που προβλέπεται στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας για την πρόσβαση των Μ.Α. και Κ.Π. στα διοικητικά έγγραφα δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Γεωργία Παλαιολόγου

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 16 / 2006

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση α) την 24-10-2005 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους Ν. Φραγκάκη και Σ. Λύτρα, τακτικά μέλη, και τα αναπληρωματικά μέλη Α. Παπανεοφύτου, Α. Πράσσο και

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Γ. Πάντζιου σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Ν. Παπαγεωργίου, Σ. Σαρηβαλάση και Α. Πομπόρτση αντιστοίχως, οι οποίοι αν και είχαν προσκληθεί νομίμως δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Δεν παρίσταντο στη συνεδρίαση καίτοι εκλήθησαν νομίμως το τακτικό μέλος κ. Α. Παπαχρήστου και η αναπληρωτής αυτού κ. Π. Φουντεδάκη λόγω κωλύματος και β) την 02-02-2006 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους Ν. Φραγκάκη, Α. Παπανεοφύτου, Α. Κοτσαλή, Α. Πομπόρτση και Φ. Δωρή, τακτικά μέλη της Αρχής. Επίσης παρίστατο το αναπληρωματικό μέλος της Αρχής, Α. Πράσος σε αντικατάσταση του τακτικού μέλους Σ. Σαρηβαλάση, ο οποίος, αν και εκκλήθηκε νομίμως εγγράφως δεν παρέστη λόγω κωλύματος. Παρούσες και στις δύο συνεδριάσεις, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ήσαν η Α. Μπούρκα, υπάλληλος του τμήματος Ελεγκτών, ως εισηγήτρια, και η Γ. Παλαιολόγου, υπάλληλος του τμήματος Διοικητικού-Οικονομικού, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Κατόπιν εγγράφων που παραδόθηκαν στην Αρχή και περιείχαν προσωπικά δεδομένα πελατών – φυσικών προσώπων της εταιρείας χ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΩΗΣ Α.Ε. (εφεξής καλούμενη ως χ), τα οποία βρέθηκαν εκτεθειμένα χωρίς πρότερη ασφαλή καταστροφή τους σε δημόσιους χώρους - κάδους απορριμμάτων εκτός των γραφείων της, η Αρχή εξέτασε αυτεπάγγελτα το θέμα της ενδεχόμενης παραβίασης των κανόνων επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από την εν λόγω εταιρεία. Ειδικότερα, τα προσωπικά δεδομένα που παραδόθηκαν στην Αρχή και αφορούσαν το υποκατάστημα των ασφαλιστικών συμβούλων της εταιρείας στην περιοχή..., περιλαμβάνουν ενδεικτικά 3 αντίγραφα άδειας κυκλοφορίας αυτοκινήτου, 1 αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας, 2 φωτοτυπίες ταυτότητας, 2 ασφαλιστήρια συμβόλαια, 1 δελτίο οδικού τροχαίου ατυχήματος, 1 βιογραφικό σημείωμα υποψήφιας ασφαλιστικής συμβούλου, λίστα ασφαλιστρων πελατών – φυσικών προσώπων, κ.α.

Η εταιρεία χ, μετά από την έγγραφη υποβολή των απόψεων της, κλήθηκε προς ακρόαση κατά την αρχική συζήτηση του θέματος στις 24-10-2005. Η Αρχή τότε επιφυλάχθηκε να αποφασίσει και ζήτησε από την εταιρεία να υποβάλλει περαιτέρω διευκρινήσεις σχετικά με τη σχέση που την συνδέει με τους ασφαλιστικούς συμβούλους της. Εν συνεχεία, η εταιρεία χ υπέβαλλε το υπ. αρ. πρωτ. 5016/27-10-2005 υπόμνημα προς την Αρχή όπου παρέχονται οι ανωτέρω διευκρινήσεις και το θέμα επανεξετάστηκε κατά τη συνεδρίαση της 2-2-2006. Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με την παρ. 1 του αρ. 16 του Νόμου 1569/1985 “ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ – ΣΕΠΤΑ – ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗ κλπ διατάξεις” (όπως αυτός διαμορφώθηκε από τον Νόμο 2496/1997 για την ιδιωτική ασφάλιση), “*Ασφαλιστικός σύμβουλος είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο μελετά την αγορά, παρουσιάζει και προτείνει λύσεις ασφαλιστικής κάλυψης των αναγκών των πελατών με ασφαλιστικές συμβάσεις για λογαριασμό των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή ασφαλιστικών πρακτόρων ή μεσιτών ή συντονιστών ασφαλιστικών συμβούλων για την πρόσκτηση εργασιών. Η σχέση που συνδέει τον ασφαλιστικό σύμβουλο με τους ως άνω είναι σύμβαση έργου. Ο ασφαλιστικός σύμβουλος δεν έχει δικαίωμα υπογραφής ασφαλιστηρίων ούτε εκπροσώπησης ασφαλιστικής επιχείρησης ή ασφαλιστικού πράκτορα ή μεσίτη. Κάθε αντίθετη συμφωνία είναι άκυρη*”. Στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου επίσης αναφέρεται ότι: “*Η ασφαλιστική επιχείρηση μπορεί να αναθέτει στον ασφαλιστικό σύμβουλο την είσπραξη ασφαλίσεων. Στην περίπτωση αυτή του καταβάλει επιπλέον προμήθεια, το ύψος της οποίας καθορίζεται από τα μέρη με τη σχετική σύμβαση*”. Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του αρ. 17 του ίδιου Νόμου: “*Για να ασκήσει το επάγγελμα του, ο ασφαλιστικός σύμβουλος είναι υποχρεωμένος να εγγραφεί, υπό την ιδιότητα του αυτή, στο αμιγές Επαγγελματικό Επιμελητήριο, ή στο Επαγγελματικό τμήμα του ενιαίου Επιμελητηρίου της έδρας του*”. Τέλος, στο αρ. 20 του ίδιου Νόμου αναφέρεται ότι: “*Συντονιστής ασφαλιστικών συμβούλων είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο για λογαριασμό μιας ασφαλιστικής επιχείρησης ζωής ή και μιας μόνο ασφαλιστικής επιχείρησης ασφαλίσεων κατά ζημιών, έναντι προμήθειας διαμεσολαβεί στη σύναψη των ασφαλιστικών συμβάσεων διαμέσου ομάδας ασφαλιστικών συμβούλων, τους οποίους επιλέγει, εκπαιδεύει και εποπτεύει. Η σχέση που συνδέει τον συντονιστή ασφαλιστικών συμβούλων με την ασφαλιστική επιχείρηση είναι σύμβαση έργου, η οποία καταρτίζεται εγγράφως. Σε περίπτωση ύπαρξης επιπλέον σύμβασης εξαρτημένης εργασίας του συντονιστή ως διευθυντού γραφείου πωλήσεων ασφαλίσεων, η σύμβαση έργου παραμένει ανεξάρτητη και δεν απορροφάται από τη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.*”

Βάσει των παραπάνω διατάξεων, οι ασφαλιστικοί σύμβουλοι και οι συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων είναι ελεύθεροι επαγγελματίες που εγγράφονται στο οικείο επιμελητήριο και συνδέονται με τις ασφαλιστικές εταιρείες μέσω συμβάσεων έργου (σχέση ανεξάρτητων υπηρεσιών). Στο πλαίσιο σύμβασης έργου του ασφαλιστικού συμβούλου (ή του συντονιστή ασφαλιστικών συμβούλων) με μία συγκεκριμένη

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ασφαλιστική εταιρεία, ο ασφαλιστικός σύμβουλος (ή ο συντονιστής ασφαλιστικών συμβούλων), όπως αναφέρεται στον ανωτέρω νόμο, εκτελεί τις υπηρεσίες του για λογαριασμό της ασφαλιστικής εταιρείας. Ως εκ τούτου, κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων πελατών που είναι απαραίτητα για την κατάρτιση ασφαλιστικής σύμβασης δρ.α, κατά την έννοια του αρ. 2 του Νόμου 2472/1997, ως εκτελών την επεξεργασία για την ασφαλιστική εταιρεία που αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας των δεδομένων αυτών.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του αρ. 10 του Ν. 2472/1997, *“ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας”*. Σύμφωνα με την παρ. 4 του ανωτέρω άρθρου, *“Όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας από πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως. Η ανάθεση προβλέπει υποχρεωτικά ότι ο ενεργών την επεξεργασία την διεξάγει μόνο κατ’ εντολή του υπεύθυνου και ότι οι λοιπές υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου βαρύνουν αναλόγως και αυτόν”*.

Επομένως, η ασφαλιστική εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να τηρεί τα αναφερόμενα στο αρ. 10 του Ν. 2472/1997 για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Ειδικότερα, όσον αφορά την καταστροφή των δεδομένων μετά το πέρας της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση του σκοπού της επεξεργασίας, η ασφαλιστική εταιρεία οφείλει να τηρεί τα αναφερόμενα στην Οδηγία 1/2005 της Αρχής. Τέλος, όταν η επεξεργασία των δεδομένων γίνεται από τους ασφαλιστικούς συμβούλους (και τους συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων) που λειτουργούν ως εκτελούντες την επεξεργασία, η ασφαλιστική εταιρεία οφείλει να πραγματοποιεί τις σχετικές συμβάσεις έργου εγγράφως, έτσι ώστε να δεσμεύει ανάλογα τους εκτελούντες την επεξεργασία ως προς το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας.

Στην περίπτωση της εξεταζόμενης καταγγελίας, η εταιρεία χ έχει συνάψει συμβάσεις έργου (προφορικές και γραπτές) με συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα – ασφαλιστικούς συμβούλους (και συντονιστή ασφαλιστικών συμβούλων), για την διευκόλυνση της εργασίας των οποίων, τους έχει παραχωρήσει ειδικό γραφείο στο υποκατάστημα της περιοχής.... Στο πλαίσιο των ανωτέρω συμβάσεων έργου, οι ασφαλιστικοί σύμβουλοι και ο συντονιστής ασφαλιστικών συμβούλων δρουν ως εκτελούντες την επεξεργασία για λογαριασμό της εταιρείας χ. Τα δεδομένα της καταγγελίας προέρχονται από το αρχείο που τηρούν οι ασφαλιστικοί σύμβουλοι και ο συντονιστής ασφαλιστικών συμβούλων, το οποίο, αν και δεν είναι το αρχείο προσωπικών δεδομένων της εταιρείας χ για το οποίο

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
έχει εκδοθεί η υπ. αρ. πρωτ. 359/26-2-2004 άδεια από την Αρχή, τηρείται όμως στο πλαίσιο της εκτέλεσης των προαναφερόμενων συμβάσεων έργου (για παράδειγμα το μηχανογραφικό έντυπο με ονοματεπώνυμα ασφαλισμένων της εταιρείας Χ, που είναι ένα από τα δεδομένα της καταγγελίας, είναι απαραίτητο για την είσπραξη των ασφαλιστρών ζωής από τους ασφαλιστικούς συμβούλους, βάσει των οποίων καθορίζονται οι προμήθειες που λαμβάνουν από την ασφαλιστική εταιρεία). Επομένως, το γεγονός ότι δεδομένα από το παραπάνω αρχείο βρέθηκαν εκτεθειμένα χωρίς πρότερη ασφαλή καταστροφή τους, βαραίνει καταρχήν την εταιρεία χ, καθώς, ως υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων, όφειλε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να δεσμεύσει συμβατικά και να ελέγχει τους ασφαλιστικούς συμβούλους και τον συντονιστή ασφαλιστικών συμβούλων ως προς το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, η εταιρεία Χ παραβίασε το αρ. 10 του Ν. 2472/1997.

Για τον καθορισμό της βαρύτητας της ανωτέρω παράβασης, λαμβάνεται υπόψη ότι το όλο συμβάν αποτελεί στην ουσία παράλειψη τήρησης των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας από την πλευρά της εταιρείας χ, καθώς δεν πραγματοποίησε τις συμβάσεις με τους εκτελούντες την επεξεργασία - ασφαλιστικούς συμβούλους σε όλες τις περιπτώσεις εγγράφως, ενώ επίσης δεν έθεσε ειδικούς όρους ούτε εξέδωσε οδηγίες προς αυτούς σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας.

Τα παραπάνω καταδεικνύουν σημαντικές ελλείψεις της εταιρείας χ στις διαδικασίες τήρησης και καταστροφής των δεδομένων και, ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο συμβάν δεν μπορεί χαρακτηριστεί ως μεμονωμένο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή επιβάλλει πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) Ευρώ στην εταιρεία χ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΩΗΣ Α.Ε για την παραβίαση του αρ. 10 του Ν. 2472/19997. Επιπλέον απευθύνει αυστηρή προειδοποίηση προς την εταιρεία για την εφαρμογή της Οδηγίας 1/2005 της Αρχής σχετικά με την ασφαλή καταστροφή των προσωπικών δεδομένων μετά το πέρας της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση του σκοπού της επεξεργασίας.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Δημήτριος Γουργουράκης

Γεωργία Παλαιολόγου

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 3/2007

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 5^η/10/2006, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.00, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Δ. Γουργουράκης Πρόεδρος, Φ. Δωρής, Λ. Κοτσαλής, Α. Παπανεοφύτου και Α. Πομπόρτσας τακτικά μέλη και τα αναπληρωματικά μέλη Χ. Πολίτης και Α. Πράσσοι, σε αντικατάσταση των τακτικών Ν. Φραγκάκη και Σ. Σαρηβαλάση αντίστοιχα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστη, επίσης, με εντολή του Προέδρου, ο Δημήτριος Ζωγραφόπουλος, νομικός ελεγκτής, ως εισηγητής. Επίσης, παρέστη με εντολή του Προέδρου, και η Αγγελική Κανακάκη, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Υποβλήθηκε στην Αρχή, με το χαρακτήρα του επείγοντος, η με αρ. πρωτ. (από 27/09/2006) αίτηση του Π. Γ., το κείμενο της οποίας έχει ως εξής: *«Επιθυμώ να εγκαταστήσω σπίτι μου κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης ώστε να μου επιτρέπεται να παρακολουθήσω τη γυναίκα η οποία προσέχει τα παιδιά μου, καθώς επίσης και τη προστασία του ιδιωτικού μου χώρου. Γνωρίζω τους νόμους όσον αφορά τον εργοδότη και τον εργαζόμενο. Σκοπός μου δεν είναι να προσβάλλω τον οποιοδήποτε, αλλά να προστατέψω τη περιουσία μου και τα παιδιά μου, συνεπώς δεν θα εγκαταστήσω καμία κάμερα σε χώρο που να προσβάλλει. Θα επιθυμούσα όμως να έχω κάμερες χωρίς να το γνωρίζει, συνεπώς και ότι παρακολουθείται. Πρόκειται για την ασφάλεια των παιδιών μου. Σας παρακαλώ να υποβάλλετε και να εξετάσετε το αίτημα μου. Είναι άμεση ανάγκη».*

Συμπληρωματικά, ο αιτών έδωσε τις ακόλουθες διευκρινήσεις:

- 1) Η οικία του βρίσκεται σε απομακρυσμένη περιοχή και ο ίδιος καθώς και η σύζυγός του δουλεύουν σε άλλη περιοχή, που βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από αυτήν.
- 2) Οι κάμερες του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης έχουν ήδη τοποθετηθεί (από δεκαήμερου) και καταγράφουν τις κινήσεις της οικιακής βοηθού.
- 3) Δεν παρακολουθούνται από το επίμαχο κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης: το λουτρό της οικίας, δύο εσωτερικοί διάδρομοι (χωλ) και η εξωτερική αυλή της.
- 4) Δεν έχει υποβληθεί γνωστοποίηση στην Αρχή για το επίμαχο κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης.
- 5) Δεν έχει ενημερωθεί η οικιακή βοηθός για την εγκατάσταση του επίμαχου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης. Ο αιτών επιμένει στην ανάγκη λειτουργίας του κυκλώματος αυτού ως «κρυφής κάμερας», ώστε, εάν

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ενδεχομένως υπάρξει βιαιοπραγία σε βάρος των παιδιών του, να μπορεί να
προσκομίσει τη σχετική κασέτα ως αποδεικτικό μέσο στο αρμόδιο
δικαστήριο.

Μετά από εξέταση των προαναφερομένων στοιχείων, αφού άκουσε και την
πρόταση του εισηγητή, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως:

1) Τις διατάξεις του Συντάγματος, και ιδίως εκείνες των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1,
9Α, 19 παρ. 3 και 25.

2) Τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου, της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995, *για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι
της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία
των δεδομένων αυτών*, τις οποίες ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη ο Ν.
2472/1997 για την *Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού
χαρακτήρα*, καθώς και τις διατάξεις του νόμου αυτού.

3) Τις διατάξεις της Σύστασης 8/2001 (της 13^{ης}/09/2001) της ομάδας εργασίας
του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK, για την *Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού
χαρακτήρα στο εργασιακό πλαίσιο*, η οποία επιμένει ιδιαίτερος, αφενός, στο ότι κατά την
επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που αναφέρονται στους εργαζομένους,
οι εργοδότες θα πρέπει πάντα να έχουν κατά νου τις θεμελιώδεις αρχές προστασίας των
δεδομένων, και, ιδίως, εκείνης του *Σκοπού επεξεργασίας*, που υπαγορεύει ότι τα
δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η
μεταγενέστερη επεξεργασία τους πρέπει να συμβιβάζεται με στους σκοπούς αυτούς.
Αφετέρου, δε, στην αλληλεπίδραση μεταξύ του εργατικού δικαίου και του δικαίου περί
προστασίας δεδομένων, με την έννοια ότι «*το δίκαιο περί προστασίας δεδομένων δεν
λειτουργεί απομονωμένα από το εργατικό δίκαιο και την εργατική πρακτική, τα οποία, με
τη σειρά τους, δεν λειτουργούν απομονωμένα από το δίκαιο περί προστασίας δεδομένων. Η
αλληλεπίδραση αυτή είναι αναγκαία και πολύτιμη και πρέπει να συμβάλει στην ανάπτυξη
λύσεων οι οποίες θα εξασφαλίζουν την κατάλληλη προστασία των συμφερόντων των
εργαζομένων*».

4) Τις διατάξεις του *Εγγράφου εργασίας* (της 25^{ης}/11/2002) της ομάδας εργασίας
του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46/EC για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω
βιντεοεπιτήρησης, καθώς επίσης και εκείνες της *Γνωμοδότησης 4/2004* της ομάδας
εργασίας του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46/EC (της 11^{ης}/02/2004) για την επεξεργασία

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προσωπικών δεδομένων μέσω βιντεοεπιτήρησης,

5) Τις διατάξεις της Οδηγίας υπ' αρ. 115/2001 (της 20^{ης}/09/2001) της Αρχής για την *Επεξεργασία δεδομένων των εργαζομένων,*

6) Τις διατάξεις της υπ' αρ. 1122/26-09-2000 Οδηγίας της Αρχής για τα *κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης,*

7) Τις Γνωμοδοτήσεις της Αρχής 68/2002 για τη *Νομιμότητα εγκατάστασης κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε χώρο εργασίας από εργοδότη ο οποίος έχει υπόνοιες διάπραξης καθ' υποτροπή υπεξαίρέσεων σε βάρος του από υπάλληλο του και 83/2002 για τα Παρανόμως συλλεχθέντα αποδεικτικά μέσα.*

2. Επειδή, καταρχάς, η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του Ν. 2472/1997, ρητά ορίζει ότι «*οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών*». Επειδή, ωστόσο, η εγκατάσταση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε οικία, η οποία είτε έχει ως σκοπό είτε επιφέρει ως αποτέλεσμα την παρακολούθηση της δραστηριότητας των εργαζομένων, οι οποίοι προσφέρουν – με βάση τις ειδικότερες συμβατικές τους υποχρεώσεις, που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβαση παροχής υπηρεσιών, και ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη νομική φύση της σύμβασης αυτής – την εργασία τους στο χώρο της συγκεκριμένης οικίας, αποκλείει οπωσδήποτε (τόσο *de facto* όσο και – κυρίως – *de jure*) την περίπτωση άσκησης δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών. Συνεπώς, η επεξεργασία αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 2472/1997.

3. Επειδή, ακολούθως, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ρητά ορίζει ότι: «*Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. (...)*». Καθιερώνεται, επομένως, ως θεμελιώδης προϋπόθεση νομιμότητας για κάθε συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και για τη σύσταση και λειτουργία κάθε αρχείου, η αρχή του σκοπού της επεξεργασίας και η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων σε σχέση πάντα με το σκοπό επεξεργασίας. Συνεπώς, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, που γίνεται πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού ή η οποία δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξή του, δεν είναι νόμιμη (Βλ. σχετικά ιδίως τις αποφάσεις της Αρχής: 510/17/15-05-2000 για τις *Αστυνομικές ταυτότητες*, 1446-10.11.2000 για τη *Σύνταξη πιστοποιητικών από τους δήμους*, 134/2001 για την *Αναγραφή του θρησκέυματος επί των ληξιαρχικών*

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
πράξεων, 910/3-5-2001 για τα Πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης που εκδίδουν οι δήμοι και 77Α-1143Α/25-6-2002 για την Αναγραφή θρησκειύματος σε απολυτήριους τίτλους σπουδών ΔΕ και ΜΕ, 33/2006 για την Παράνομη σύσταση και λειτουργία αρχείου, με οποιαδήποτε συλλογή και επεξεργασία δεδομένων εργαζομένων σχετικών με τον προσδιορισμό της ηλικίας καθενός τους, για το σκοπό της απόλυσής τους λόγω ηλικίας. Εφαρμογή της αρχής απαγόρευσης των διακρίσεων και 49/2006 για Όρους και προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας από δημόσιο νοσοκομείο προσωπικών δεδομένων φυλάκων, για το σκοπό επιλογής εταιρείας παροχής υπηρεσιών ασφάλειας για τη φύλαξη των χώρων και εγκαταστάσεων του. Εφαρμογή της αρχής απαγόρευσης των διακρίσεων).

4. Επειδή, το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του», εκτός εάν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις, που ορίζει κατά τρόπο περιοριστικό η παρ. 2 του άρθρου αυτού.

5. Επειδή, εξάλλου το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ρητά ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία: α) την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του, β) το σκοπό της επεξεργασίας, γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, και δ) την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης. Καθιερώνεται, λοιπόν, ρητά σε βάρος του υπευθύνου επεξεργασίας υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου, που περιλαμβάνει οπωσδήποτε τα ανωτέρω στοιχεία.

6. Επειδή, εν προκειμένω, έχει εγκατασταθεί από τον αιτούντα και λειτουργεί κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης σε εσωτερικούς χώρους της οικίας του, με σκοπό την ασφάλεια των χώρων της και τη συνεχή παρακολούθηση της δραστηριότητας της οικιακής βοηθού, η οποία είναι επιφορτισμένη και με την επιμέλεια των ανήλικων τέκνων του αιτούντος. Με βάση, λοιπόν, τα ανωτέρω, πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί εάν πληρούνται οι θεμελιώδεις επιταγές, που θεσπίζουν για τη νομιμότητα κάθε συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997. Καταρχήν, ο σκοπός επεξεργασίας, τον οποίο προβάλλει ο αιτών για την κρίσιμη επεξεργασία, δηλαδή την εγκατάσταση και λειτουργία του επίμαχου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, συνίσταται στην ασφάλεια των ανήλικων τέκνων του, που παραμένουν στην οικία υπό την επιμέλεια της οικιακής βοηθού, καθώς και των χώρων της οικίας, και, υπό την έννοια αυτή, είναι όντως καθορισμένος, σαφής και νόμιμος. Και τούτο, ιδίως διότι οι διατάξεις της προαναφερόμενης Οδηγίας υπ' αρ. 115/2001 της Αρχής για την Επεξεργασία δεδομένων

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

των εργαζομένων εξειδικεύουν τους όρους και τις προϋποθέσεις, υπό τους οποίους επιτρέπονται η εισαγωγή και η χρήση (κλειστών) κυκλωμάτων παρακολούθησης, ηχοσκόπησης, βιντεοσκόπησης, κλπ., της δραστηριότητας των εργαζομένων. Στο πλαίσιο, αυτό η χρήση τέτοιων συστημάτων στους χώρους εργασίας επιτρέπεται εφόσον είναι αναγκαία για την ασφάλεια των χώρων εργασίας, την προστασία των προσώπων, εργαζομένων και μη, που βρίσκονται στους χώρους αυτούς καθώς και την προστασία περιουσιακών αγαθών. Εξάλλου, η Οδηγία ορίζει ότι, επειδή ο διαρκής έλεγχος των χώρων εργασίας με μέσα παρακολούθησης προσβάλλει την αξιοπρέπεια και την ιδιωτικότητα των εργαζομένων, η βαρύτητα της προσβολής αυτής επιβάλλει ο διαρκής έλεγχος να γίνεται μόνο εφόσον αυτό δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες της εργασίας και είναι απαραίτητο για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και της ασφάλειας των χώρων εργασίας. Επιπλέον, δεδομένα, που έχουν συλλεγεί για τους παραπάνω σκοπούς, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν ως αποκλειστικά κριτήρια για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς και της αποδοτικότητας των εργαζομένων.

7. Επειδή, ωστόσο, οι θεμελιώδεις επιταγές, που θεσπίζουν για τη νομιμότητα κάθε συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997, δεν αρκούνται στην διαπίστωση της νομιμότητας του σκοπού επεξεργασίας, αλλά απαιτούν, επιπλέον, ιδίως τα κρίσιμα δεδομένα να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει του προβαλλόμενου σκοπού επεξεργασίας. Και επειδή, οι επιταγές αυτές έχουν παραβιασθεί εν προκειμένω, καθώς η εγκατάσταση και λειτουργία του επίμαχου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης έχει διενεργηθεί χωρίς να έχουν τηρηθεί οι απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις για τη νόμιμη εγκατάσταση και λειτουργία του κυκλώματος αυτού. Ειδικότερα, ο αιτών, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει, καταρχάς, ιδίως παραλείψει να γνωστοποιήσει στην Αρχή την εγκατάσταση του επίμαχου κυκλώματος και την έναρξη της επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 6 Ν. 2472/1997. Και τούτο, κατά παράβαση των διατάξεων της προαναφερόμενης υπ' αρ. 1122/26-09-2002 Οδηγίας της Αρχής για τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, οι οποίες θέτουν τους όρους και τις προϋποθέσεις, υπό τους οποίους συνάδει με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997 η εγκατάσταση και λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης. Το δε άρθρο 2 της Οδηγίας αυτής ρητά ορίζει ότι «ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να γνωστοποιήσει στην Αρχή την εγκατάσταση του κυκλώματος και την έναρξη της επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 6 Ν. 2472/1997. Οφείλει, ειδικότερα, να εκθέτει με σαφήνεια τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων που προτίθεται να συλλέξει και τους τυχόν αποδέκτες των δεδομένων αυτών». Επιπλέον, ο αιτών, ως υπεύθυνος

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

επεξεργασίας, δεν έχει προβεί ούτε σε ενημέρωση της ενδιαφερόμενης οικιακής βοηθού, ως υποκειμένου, για την παρακολούθηση και την καταγραφή της δραστηριότητάς της. Και τούτο, κατά παράβαση των προαναφερομένων διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 2472/1997, που ρητά θεσπίζουν σε βάρος του υπευθύνου επεξεργασίας υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου, που περιλαμβάνει οπωσδήποτε τα εκεί αναφερόμενα στοιχεία. Η δε υποχρέωση αυτή είναι θεμελιώδης και συνιστά, καταρχήν, αναφαίρετο δικαίωμα του υποκειμένου, διότι από την εκπλήρωσή της εξαρτάται και η δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης του υποκειμένου. Συνεπώς, αφενός, η απαλλαγή του υπευθύνου επεξεργασίας από την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου δεν επιτρέπεται πέρα από τις περιπτώσεις εκείνες, όπου οι κρίσιμες νομικές διατάξεις προβλέπουν ρητά την δυνατότητα αυτή, για ορισμένους λόγους και με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Και, αφετέρου, κάθε συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που διενεργείται, χωρίς να έχει προηγηθεί η προαναφερόμενη υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου, είναι καταρχήν παράνομη. Η δε Οδηγία υπ' αρ. 115/2001 της Αρχής για την *Επεξεργασία δεδομένων των εργαζομένων*, περιέχει ειδικές διατάξεις για την ενημέρωση των εργαζομένων σε κάθε περίπτωση συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα. Όπως έχει ήδη κρίνει σχετικά η Αρχή, με την προαναφερόμενη Γνωμοδότησή της 68/2002, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας, που κάνει χρήση του ανωτέρω συστήματος έχει εξάλλου την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου για τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων του με τον τρόπο αυτό. Κάθε εγκατάσταση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, ακόμη και προσωρινού, χωρίς την ενημέρωση του υποκειμένου (κρυφής κάμερας) αποτελεί εξαίρεση στον παραπάνω κανόνα και χρήζει ειδικής αιτιολογίας. Ειδικότερα, σε περίπτωση που εργοδότης έχει βάσιμες υπόνοιες ότι υπάλληλος του διαπράττει εγκληματική ενέργεια εις βάρος του (π.χ. υπεξαίρεση) δεν δικαιούται χωρίς άλλη προϋπόθεση να εγκαταστήσει κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης με βιντεοσκόπηση υποκαθιστώντας τις αρμόδιες δικωτικές αρχές. Μόνον αυτές, μέσα στα όρια διερεύνησης του εγκλήματος, δικαιούνται να προβούν σε οποιαδήποτε νόμιμη ενέργεια για τη συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών μέσων. Τούτο μπορεί να πράξουν αν πληροφορηθούν (π.χ. με μήνυση κατ' αγνώστων) ότι πρόκειται να διαπραχθεί έγκλημα ή αποκάλυψη του οποίου δεν είναι διαφορετικά δυνατή». Συνεπώς, οι παραλείψεις αυτές καθιστούν παράνομες την κρίσιμη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τη σύσταση και λειτουργία του σχετικού αρχείου. Και τούτο, διότι παραβιάζουν ιδίως τις επιταγές των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 9Α, 19 παρ. 3 και 25 παρ. 1 του Συν/τος και των άρθρων 4, 5, 6, 11, 12 και 13 του Ν. 2472/1997. Ο δε προβαλλόμενος από τον αιτούντα σκοπός επεξεργασίας, δηλαδή η ασφάλεια των ανηλίκων τέκνων του και των χώρων της οικίας,

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
σε καμία περίπτωση δεν αρκεί ώστε να άρει τον παράνομο χαρακτήρα της εγκατάστασης και λειτουργίας του επίμαχου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, διότι ο καταρχήν νόμιμος αυτός σκοπός επιβάλλεται να επιτευχθεί αποκλειστικά στο πλαίσιο, που προδιαγράφουν οι προαναφερόμενοι εκ του νόμου απαιτούμενοι όροι και προϋποθέσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

1) Αποφαίνεται ότι οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 εφαρμόζονται στη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη σύσταση και λειτουργία του σχετικού αρχείου, που διενεργούνται μέσω της εγκατάστασης και λειτουργίας κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε οικία, η οποία είτε έχει ως σκοπό είτε επιφέρει ως αποτέλεσμα, την παρακολούθηση της δραστηριότητας των εργαζομένων, οι οποίοι προσφέρουν – με βάση τις ειδικότερες συμβατικές τους υποχρεώσεις, που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβασης παροχής υπηρεσιών, και ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη νομική φύση της σύμβασης αυτής – την εργασία τους στο χώρο της συγκεκριμένης οικίας. Η κατά τα ανωτέρω παρακολούθηση και καταγραφή της δραστηριότητας των ενδιαφερομένων εργαζομένων αποκλείει οπωσδήποτε (τόσο *de facto* όσο και – κυρίως – *de jure*) την περίπτωση άσκησης δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών.

2) Αποφαίνεται ότι η εγκατάσταση και λειτουργία του επίμαχου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, χωρίς την τήρηση των εκ του νόμου απαιτούμενων όρων και προϋποθέσεων – και, ιδίως, χωρίς την απαιτούμενη από τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2472/1997 γνωστοποίηση στην Αρχή της εγκατάστασης του κυκλώματος αυτού και την έναρξη της επεξεργασίας, καθώς επίσης και χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση του ενδιαφερομένου υποκειμένου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του Ν. 2472/1997 – είναι παράνομη.

3) Υποχρεώνει τον αιτούντα όπως προβεί αμέσως στην αποξήλωση του παράνομου κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης καθώς και στην καταστροφή του παρανόμως συσταθέντος αρχείου.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Αγγελική Κανακάκη

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 4 / 2007

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 9.11.2006 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους Ν. Φραγκάκη, Α. Παπανεοφύτου, Φ. Δωρή, τακτικά μέλη, και τα αναπληρωματικά μέλη Α. Πράσσο και κ. Γ. Πάντζιου σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Σ. Σαρηβαλάση και Α. Πομπόρτση

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

αντίστοιχα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Στη συνεδρίαση δεν παρέστησαν αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως ο Λ. Κοτσαλής, τακτικό μέλος της Αρχής και ο αναπληρωτής αυτού Ι. Γιαννίδης λόγω κωλύματος. Παρούσα χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Ε. Χατζηλιάση, ελέγκτρια, ως εισηγήτρια και η Γ. Παλαιολόγου ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Με τη με αριθμ. πρωτοκόλλου ... προσφυγή του προς την Αρχή, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τα με αριθμ. πρωτοκόλλου της Αρχής ... και έγγραφά του, ο Χ. Τ. (αστυνομικός ο οποίος αποτάχθηκε από την Ελληνική Αστυνομία) ζητά να αναγνωρισθεί ότι, κατά παράβαση των διατάξεων του Ν. 2472/1997, δεδομένα της οικονομικής του συμπεριφοράς τοποθετήθηκαν στον υπηρεσιακό του φάκελλο και οδήγησαν στην επιβολή της ποινής της απόταξης από τη δύναμη της Ελληνικής Αστυνομίας, να υποχρεωθεί η Ελληνική Αστυνομία να επανεξετάσει την υπόθεσή του και να εκδώσει ατομική διοικητική πράξη με την οποία θα τον επαναφέρει στην Υπηρεσία.

Από το σύνολο των εγγράφων που προσκομίσθηκαν στην Αρχή καθώς και από τη με αριθμ. πρωτοκόλλου της Αρχής απάντηση της Ελληνικής Αστυνομίας προκύπτει, ότι ο προσφεύγων υπηρέτησε στην Ελληνική Αστυνομία από τιςμέχρι και την, οπότε και διαγράφηκε από τη δύναμη της Ελληνικής Αστυνομίας, ύστερα από τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, το οποίο του επέβαλε την ποινή της απόταξης.

Πιο συγκεκριμένα, μετά από την από ... καταγγελία της Τράπεζας ... για καθυστερημένη οφειλή ποσού ύψους ...δρχ. διενεργήθηκε Ένορκη Διοικητική Εξέταση και με τη με αριθμ. πρωτοκόλλου ... απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση επί δύο (2) μήνες για παράβαση των διατάξεων του άρθρου 11 παρ. 1 εδ. ε' σε συνδυασμό με τα άρθρα 12 παρ. 16 και 24 του ΠΔ 22/1996 (Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού). Ακολούθως, μετά από την από ... καταγγελία του Θ. Θ., που αφορούσε ανεξόφλητο δάνειο συνολικού ποσού ύψους ... δρχ. προς τον προσφεύγοντα, διενεργήθηκε ΕΔΕ και με την με αριθμ. πρωτοκόλλου ... απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας του επιβλήθηκε η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση επί τρεις (3) μήνες για παράβαση των ίδιων ως άνω διατάξεων. Στη συνέχεια, μετά από την από ... καταγγελία του Γ. Σ. (πράκτορα της ασφαλιστικής εταιρείας) για ανεξόφλητα ασφάλιστρα ποσού ύψους ... δρχ. διενεργήθηκε ΕΔΕ και με την με αριθμ. πρωτοκόλλου ... απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας του επιβλήθηκε η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση επί

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

τέσσερις (4) μήνες για παράβαση των ιδίων ως άνω διατάξεων. Ακολούθως με τη με αριθμ. ...απόφαση του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η ποινή της αργίας με απόλυση διάρκειας έξι (6) μηνών, καθώς μετά από καταγγελίες ιδιωτών και τη διενέργεια τριών ΕΔΕ, στοιχειοθετήθηκε παράβαση του άρθρου 9 παρ. 1 εδ. στ' και ι' του ΠΔ 22/1996. Τέλος, μετά από την από 10.11.1999 καταγγελία της εταιρείας με την επωνυμία... (*Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών*) για ανεξόφλητα δίδακτρα ποσού ύψους ... δρχ., διενεργήθηκε ΕΔΕ και με την με αριθμ. ... απόφαση του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η ποινή της απόταξης για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 9 παρ. 1 εδ. ιβ' και 10 παρ. 1 εδ. θ' του ΠΔ 22/1996.

Μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2472/1997 η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για να είναι νόμιμη θα πρέπει να πραγματοποιείται με τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή χωρίς τη συγκατάθεσή του, στην περίπτωση που συντρέχει κάποια από τις εξαιρετικές βάσεις νομιμότητας της επεξεργασίας της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του Ν. 2472/1997. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 β' και δ' του ανωτέρω νόμου «Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: ... β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο... δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.»

Από το άρθρο 21 του ΠΔ 22/1996, το οποίο ρυθμίζει το πειθαρχικό δίκαιο του αστυνομικού προσωπικού, προκύπτει το δικαίωμα των ιδιωτών να αναφέρουν στην Αστυνομία πράξεις αστυνομικών, οι οποίες στοιχειοθετούν πειθαρχικά αδικήματα αυτών. Από δε το άρθρο 22 παρ. 1 του ανωτέρω ΠΔ, το οποίο ορίζει ότι «1. Η δίωξη των πειθαρχικών παραπτωμάτων των αστυνομικών ενεργείται αυτεπάγγελα, με βάση τα στοιχεία που περιέρχονται στον έχοντα το δικαίωμα άσκησης αυτής», προκύπτει η υποχρέωση της Αστυνομίας να κινήσει την πειθαρχική διαδικασία με βάση τα στοιχεία που τίθενται υπόψη της.

Από τις παραπάνω διατάξεις, συνεπώς, προκύπτει ότι η επεξεργασία από την Ελληνική Αστυνομία των προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος που περιήλθαν σε αυτή μέσω των καταγγελιών ιδιωτών είναι νόμιμη, καθώς η άσκηση πειθαρχικής δίωξης από

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
τα αρμόδια όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας για πειθαρχικά παραπτώματα αστυνομικών που περιέρχονται σε γνώση της αποτελεί υποχρέωση της Αστυνομίας η οποία επιβάλλεται από νόμο (άρθρο 22 παρ. 1 του ΠΔ 22/1996) αλλά και για τον πρόσθετο λόγο ότι η άσκηση πειθαρχικής δίωξης και η ολοκλήρωση αυτής αποτελεί κατεξοχήν έργο που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή (βλ. με αριθμό 22/2005 απόφαση της ΑΠΔΠΧ κατά την οποία «η κλήση σε απολογία αστυνομικού για πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κατ' εξοχήν έργο που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από το Διοικητή, δηλαδή από όργανο της αρμόδιας για το σκοπό αυτό δημόσιας Αρχής»).

2. Η Αρχή, όπως προκύπτει από το άρθρο 19 του Ν. 2472/1997, δεν έχει δικαιοδοσία να προβεί σε έλεγχο της ουσιαστικής κρίσης των αρμόδιων πειθαρχικών συμβουλίων, με αποφάσεις των οποίων επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα οι παραπάνω αναλυτικά αναφερόμενες πειθαρχικές ποινές και πολύ περισσότερο να υποχρεώσει την Ελληνική Αστυνομία να επανεξετάσει την υπόθεση του προσφεύγοντος και να εκδώσει ατομική διοικητική πράξη με την οποία θα τον επαναφέρει στην Υπηρεσία. Η νομιμότητα των αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων μπορεί να αποτελέσει μόνο αντικείμενο αίτησης ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προσφυγή του Χ. Τ..

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Γεωργία Παλαιολόγου

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 92 / 2001

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 07/05/2001 στο κατάστημά της στην οδό Ομήρου 8, 6^{ος} όροφος αποτελούμενη από τον κ. Κ. Δαφέρμο, Πρόεδρο, και τους κ.κ. Ν. Αλιβιζάτο, Ε. Κιουντούζη, Α. Παπαχρίστου, Π. Πάγκαλο, Β. Παπαπετρόπουλο και Σ. Λύτρα, μέλη, προκειμένου να εξετάσει

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
και να αποφασίσει επί του θέματος του αρχείου της τηλεοπτικής παραγωγής «Big Brother». Εισηγητές επί του θέματος είχαν ορισθεί με εντολή Προέδρου οι κ.κ. Σ. Λύτρας, Α. Παπαχρίστου και βοηθός εισηγήτρια η κ. Κ. Καρβέλη
Παρούσα ήταν και η κ. Ε. Τσιγγάνου ως γραμματέας.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις διατάξεις των άρθρων 178 και 179 ΑΚ συνάγεται ότι δικαιοπραξία αντίθετη με τα χρηστά ήθη είναι άκυρη. Ως χρηστά ήθη νοούνται οι αντιλήψεις περί ηθικής του μέσου πολίτη. Εφόσον, επομένως, η δικαιοπραξία είτε λόγω περιεχομένου είτε επιδιωκόμενου σκοπού, αντίκειται στις περί ηθικής αντιλήψεις της κοινωνίας κατά τον χρόνο κατάρτισης ή εκτέλεσης της, επέρχεται αυτοδίκαια ακυρότητα έστω κι αν τα συμβαλλόμενα μέρη ή ένα από αυτά γνώριζαν την ανηθικότητα και παρά ταύτα προέβησαν στην κατάρτιση της σύμβασης και ανεξάρτητα από τις συνθήκες που την συνοδεύουν. Εξάλλου άκυρη ως αντίθετη με τα χρηστά ήθη είναι και η δικαιοπραξία που δεσμεύει υπέρμετρα την ελευθερία άλλου. Ως ελευθερία νοείται αυτή που κατοχυρώνει η έννομη τάξη και οι διατάξεις του Συντάγματος για τα ατομικά δικαιώματα. Δικαιοπραξία, επομένως, που έχει σκοπό τον καταναγκασμό σε πράξη ή παράληψη πάνω σε θέμα που κατά τις κρατούσες αντιλήψεις η βούληση πρέπει να είναι ελεύθερη είναι άκυρη. Τούτο γίνεται εντονότερα κοινωνικά απαράδεκτο, όταν ο καταναγκασμός, ανάγεται σε πεδίο συνταγματικά προστατευόμενο και τείνει στην απαξίωσή του, οπότε η ακυρότητα επέρχεται και διότι η δήλωση βουλήσεως αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη νόμου (ΑΚ 174). Είναι αυτονόητο ότι η ακυρότητα είναι αυτοδίκαιη και ανεξάρτητη από το χρηματικό αντάλλαγμα που παρέχεται σ' αυτόν που απαλλοτριώνει το απόλυτα προστατευόμενο από το Σύνταγμα και από το νόμο έννομο αγαθό. Τέτοιες δικαιοπραξίες το περιεχόμενο των οποίων είναι παράνομο και ανήθικο είναι και οι αντικείμενες σε συνταγματικές διατάξεις που αναγορεύουν ορισμένο έννομο αγαθό ως βασική γενική αρχή, όπως είναι ο σεβασμός και η προστασία του ανθρώπου ως αξίας και στον τομέα της ιδιωτικής και δημόσιας παρουσίας του. Η προστασία και ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου και η αντίστοιχη υποχρέωση της πολιτείας αποτελούν τόσο σημαντική πολιτειακή επιταγή, ώστε κατατάσσονται στις διατάξεις για τη μορφή του πολιτεύματος και δεν επιδέχεται αναθεώρηση (άρθρο 2§1 Σ). Αντίστοιχες διατάξεις είναι μεταξύ των άλλων και εκείνες των άρθρων 5, 5^Α, 9, 9^Α Συντάγματος. Επομένως, και κατά τις συνταγματικές αυτές επιταγές, η τριτενέργεια των οποίων στις ιδιωτικές σχέσεις είναι αυτόματη, η αξία του ανθρώπου και η προστασία της υλικής και ηθικής του υπόστασης είναι υπέρτατη δημόσιας τάξης αρχή από την οποία δεν είναι δυνατή η

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
παραίτηση. Συμπεριφορά αντίθετη προς τις αρχές αυτές δεν είναι ανεκτή από το δίκαιο και ως εκ τούτου σχετική δήλωση βουλήσεως δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, η δε πάνω σ' αυτή συμφωνία των μερών είναι άκυρη και θεωρείται ότι δεν έγινε ποτέ. Εξάλλου, σύμφωνα με το ν.2472/1997 τα προσωπικά δεδομένα, όπως αυτά ορίζονται από το άρθρο 2 του ίδιου νόμου, προκειμένου να δημιουργηθεί ηλεκτρονικό ή μη αρχείο, πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και για προκαθορισμένους νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία, ενόψει των σκοπών αυτών. Επομένως, για να υπάρχει νόμιμο αρχείο, πρέπει ο σκοπός του να είναι νόμιμος. Συνακόλουθα, όταν αυτός αντίκειται στο Σύνταγμα, το νόμο ή τα χρηστά ήθη, όπως αυτά αναλύθηκαν παραπάνω, η επεξεργασία δεδομένων και η δημιουργία αρχείου είναι παράνομη, ανεξαρτήτως, αν έχει δοθεί η συναίνεση του υποκειμένου. Διότι είναι σαφές ότι ως « συγκατάθεση » κατά την έννοια του νόμου νοείται η δήλωση βουλήσεως με την οποία το υποκείμενο δίδει τη συναίνεσή του για την παραγωγή του έννομου αποτελέσματος της συλλογής προσωπικών του δεδομένων και θέσεως τους σε αρχείο. Η δήλωση, όμως αυτή, όπως προαναφέρθηκε, όταν είναι άκυρη, θεωρείται ότι δεν έγινε ποτέ και επομένως, λείπει η προ τούτο βασική προϋπόθεση του νόμου.

Στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία του φακέλου σε συνδυασμό με τις εξηγήσεις που έδωσαν τα μέρη που κλήθηκαν για τον σκοπό αυτό, από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων, προκύπτουν τα παρακάτω :

Η εταιρεία « ΕΝΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ » με την από 30/05/2001 δήλωσή της ανακοίνωσε στην Αρχή τη δημιουργία αρχείου με σκοπό την επιλογή προσώπων για την συμμετοχή στην τηλεοπτική εκπομπή με την ονομασία « Μεγάλος Αδερφός » (Big Brother) που πρόκειται να μεταδοθεί από τον τηλεοπτικό σταθμό ANTENNA TV ΑΕ στην αρχή της επόμενης τηλεοπτικής περιόδου. Στην ίδια δήλωσή της ενημερώνει την Αρχή, ότι δεν πρόκειται να συλλέγει από τα προς επιλογή πρόσωπα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Τα ίδια διαβεβαιώνει και ο τηλεοπτικός σταθμός. Στο παραπάνω αρχείο καταχωρίζονται οι υποψήφιοι για υπογραφή σύμβασης συμμετοχής στην εκπομπή με σκοπό την επιλογή από αυτούς των προσώπων που τελικά θα συμμετάσχουν. Με βάση προσύμβαση που υπογράφεται η εταιρεία αναλαμβάνει την υποχρέωση καταβολής στον τελικό νικητή 50,000,000 δρχ. (πενήντα εκατομμυρίων δραχμών) και στα λοιπά μέλη της ομάδας, για τη συμμετοχή τους, χρηματικού ποσού, που θα καθορισθεί αργότερα. Αυτοί που θα επιλεγούν υποχρεούνται να ζήσουν επί 112 ημέρες μαζί σε ειδικό στούντιο. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν θα έχουν την παραμικρή επικοινωνία με τον εξωτερικό κόσμο, δεν θα έχουν τηλέφωνο, τηλεόραση, ραδιόφωνο ή εφημερίδα, αλλά ούτε χαρτί

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - και μολύβι. Θα έχουν εγκαταλείψει κάθε επαγγελματική, οικογενειακή ή κοινωνική τους σχέση ή δραστηριότητα. Στο σπίτι του Μεγάλου Αδερφού, όπως ονομάζεται η κατοικία, καθένas από τους « παίχτες » θα ζει με 11 αγνώστους έχοντας όλο αυτό το διάστημα ανύπαρκτες ιδιωτικές στιγμές. Το σπίτι είναι εξοπλισμένο με βιντεοκάμερες και αυτόματες συσκευές μαγνητοσκόπησης σε μεγάλο αριθμό και θα καταγράφεται κάθε τους κίνηση ή ήχος εικοσιτέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο επί επτά ημέρες την εβδομάδα. Επίσης, θα παρακολουθούνται συνεχώς από τους παραγωγούς και το κοινό. Είναι μάλιστα υποχρεωμένοι εφόσον δεν κοιμούνται να φέρουν ασύρματο μικρόφωνο. Και κατά τον ύπνο τους θα παρακολουθούνται. Ορισμένη ώρα κάθε μέρα θα γίνεται μοντάζ και θα συλλέγονται οι πιο ενδιαφέρουσες στιγμές, κατά την κρίση του παραγωγού και όχι του « παίχτη », οι οποίες και θα προβάλλονται από τον σταθμό, για χρονικό διάστημα 45' περίπου ημερησίως σε ώρα που ακόμα δεν έχει καθορισθεί. Παράλληλα, θα γίνεται συνεχής μετάδοση της εκπομπής μέσω του διαδικτύου και επομένως η δυνατότητα παρακολούθησης των διαδραματιζομένων στο σπίτι του Μεγάλου Αδερφού θα είναι δυνατή από κάθε ενδιαφερόμενο χρήστη ανά τον κόσμο, οπουδήποτε κι αν βρίσκεται. Η αποχώρηση από το σπίτι είναι ελεύθερη, αλλά πρέπει να δηλωθεί στο δωμάτιο « εξομολόγησης » και να εξηγηθούν οι λόγοι της αποχώρησης, η οποία επίσης μεταδίδεται. Εξάλλου σε τακτά χρονικά διαστήματα ένας από τους συμμετέχοντες αποβάλλεται με απόφαση των λοιπών συμμετεχόντων και του κοινού και τελικά απομένει ένας παίκτης που κερδίζει το έπαθλο.

Με βάση τα στοιχεία αυτά είναι φανερό ότι για λόγους εξυπηρέτησης των αναγκών της εκπομπής, και όχι μόνο, αφού η προβολή είναι αδιάλειπτη και μέσω του διαδικτύου, οδηγείται σε εξαφάνιση η ιδιωτική ζωή ως πυρήνας της ανθρώπινης προσωπικότητας. Η αναλαμβανόμενη υποχρέωση τείνει στον εξευτελισμό της αξίας του ανθρώπου κατά παράβαση και της επιταγής του άρθρου 2§1 Σ. Πράγματι, αριθμός πολιτών με αποκλειστικό σκοπό τη μικρή πιθανότητα κέρδους και την επιτυχία « δημοσιότητας », εμφανίζεται να απαλλοτριώνει την προσωπική του ζωή και να γίνεται έρμαιο της τηλεθέασης. Ο συμβαλλόμενος πολίτης γνωρίζει ότι δεν υπάρχει γι' αυτόν περίπτωση ιδιωτικότητας . Κάθε στιγμή του εικοσιτετράωρου είναι ορατός από άοριστο αριθμό προσώπων. Ελέγχεται η παραμικρή του κίνηση, δεν μπορεί να αποκρύψει καμία δραστηριότητά του, ακόμη και εκείνη που κατά παράδοση γίνεται σε μοναχικότητα, ενώ αδυνατεί και ενστικτώδεις ενέργειές του να ορίσει εκτός θεαματικότητας. Απαξιώνεται η ανθρώπινη του ύπαρξη και παρασύρεται από την τηλεθέαση, χωρίς να μπορεί να αντιδράσει. Εξευτελίζεται πολλές φορές,

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
χωρίς ο ίδιος να το αντιλαμβάνεται. Και ο ύπνος του παρακολουθείται και προβάλλεται. Γίνεται κυριολεκτικά άθυρμα του σταθμού, αλλά και του κοινού που παρακολουθεί την εκπομπή ή την ιστοσελίδα του διαδικτύου. Όλα αυτά συνοδεύονται με την πλήρη απομόνωση του από τον εξωτερικό κόσμο, ακόμα κι αν αυτό επιβάλλεται από λόγους ανωτέρας βίας. Δεν έχει τηλέφωνο, δεν έχει τηλεόραση ή ραδιόφωνο, δεν μπορεί να δεχθεί επισκέψεις τρίτων, να στείλει μία επιστολή, αλλά ούτε και να ικανοποιήσει οποιαδήποτε καταναλωτική του ανάγκη, αφού τα αναγκαία τρόφιμα προσκομίζονται με μέριμνα του παραγωγού.

Με τις συνθήκες αυτές η συναίνεση του υποκειμένου, η οποία νομιμοποιεί τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να συλλέξει προσωπικά δεδομένα και να δημιουργήσει αρχείο, είναι αντισυνταγματική, παράνομη και αντίθετη με τα χρηστά ήθη, αφού δημιουργεί συμπεριφορά αντικείμενη προς τις προεκτεθείσες συνταγματικές διατάξεις του σεβασμού και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου, από τις οποίες απαγορεύεται η παραίτηση, αλλά επιπρόσθετα με τη συναίνεση αυτή, συνάπτεται σύμβαση με την οποία δεσμεύεται υπέρμετρα η ελευθερία και ως εκ τούτου είναι άκυρη.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η δυνατότητα κάθε υποκειμένου να αποχωρήσει δεν μπορεί να νομιμοποιήσει από την πλευρά αυτή την συγκατάθεση, αφού ακόμα και αυτή (η αποχώρηση) γίνεται μόνο μετά από ειδική διαδικασία, η οποία δυσχεραίνει τις συνθήκες αποχώρησης (εξήγηση του λόγου σε ειδικό δωμάτιο με την πομπώδη ονομασία « δωμάτιο εξομολόγησης », βιντεοσκόπηση και μετάδοση της διαδικασίας αυτής). Σε κάθε περίπτωση, εφόσον αυτό δεν συμβεί, η υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας και οι λοιποί καταπιεστικοί όροι θα εξακολουθούν να φέρονται ως δεσμευτικοί για τα μέρη καίτοι οδηγούν στα προαναφερθέντα αποτελέσματα.

Τέλος, αποδείχθηκε ότι υπεύθυνος επεξεργασίας και τήρησης του σχηματιζόμενου αρχείου είναι η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία « ΕΝΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ » και όχι ο σταθμός, ο οποίος θα προβάλλει απλώς την εκπομπή για την οποία εδώ δεν πρόκειται. Πρέπει, επομένως, εφόσον ο επιδιωκόμενος με το αρχείο σκοπός περιέχει τις παραπάνω δεσμεύσεις, να επιβληθούν οι δέουσες διοικητικές κυρώσεις, μόνο σε βάρος της πιο πάνω εταιρείας. Ενόψει της ιδιαίτερης σοβαρότητας της παράβασης, πρέπει κατ' εφαρμογή του άρθρου 21§1 εδ. ε του ν.2472/1997 να διαταχθεί η διακοπή της επεξεργασίας των σχετικών προσωπικών δεδομένων.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Διατάσσει τη διακοπή της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων βάσει των οποίων σχηματίζεται αρχείο από την ΑΕ με την επωνυμία « ΕΝΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ » για τους σκοπούς της εκπομπής « Μεγάλος Αδερφός », που πρόκειται να προβληθεί από τον τηλεοπτικό σταθμό ANTENNA TV ΑΕ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Δαφέρμος
Επιτ. Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου

Ευγενία Τσιγγάνου

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 40 / 2003

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 24-07-2003 στο κατάστημά της. παρέστησαν οι Δ. Γουργουράκης, Πρόεδρος, και Α. Παπαχρίστου και Σ. Σαρηβαλάσης, τακτικά μέλη. Στη συνεδρίαση παρέστη το αναπληρωματικό μέλος Γ.Πάτζιου εις αναπλήρωσιν του τακτικού μέλους Ι.Τσουκαλά, ο οποίος εκλήθη αλλά

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

απουσίαζε λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστη επίσης το αναπληρωματικό μέλος Α.Παπανεοφύτου εις αναπλήρωσιν του τακτικού μέλους Ν.Παπαγεωργίου ο οποίος εκλήθη αλλά απουσίαζε λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση δεν παρέστησαν τα τακτικά μέλη Σ.Λύτρας και Ν.Φραγκάκης καθώς και τα αναπληρωματικά τους μέλη, Α.Καΐσης και Χ.Πολίτης οι οποίοι είχαν κληθεί αλλά απουσίαζαν λόγω κωλύματος. Παρούσα χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Κ. Λωσταράκου, ελέγκτρια, ως εισηγήτρια, και η Μ. Γιαννάκη, ως γραμματέας.

Η Αρχή αφού έλαβε υπόψη της τα παρακάτω

Ο *** με το από *** έγγραφό του προς την Αρχή διαμαρτύρεται για την εγκατάσταση και χρήση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης από την εταιρία *** σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας επί της οδού ***. Όπως αναφέρει στην καταγγελία του, οι ιδιοκτήτες της εταιρίας έχουν εγκαταστήσει τρεις κάμερες, η μία εκ των οποίων τοποθετήθηκε στο πάνω μέρος της εισόδου του εργαστηρίου στο ισόγειο και εστιάζει στο χώρο από την είσοδο της πολυκατοικίας μέχρι την πόρτα του εργαστηρίου, απέναντι της οποίας βρίσκεται η πόρτα του ανελκυστήρα, με αποτέλεσμα να καταγράφεται και να παρακολουθείται οποιοσδήποτε εισέρχεται στην πολυκατοικία. Ο καταγγέλλων διατηρεί *** ιατρείο στον *** όροφο και έχει επανειλημμένως δεχθεί διαμαρτυρίες από πελάτισσές του για την εν λόγω παρακολούθηση. Η δεύτερη κάμερα έχει εγκατασταθεί στο υπόγειο και καταγράφει όσους κατέρχονται στο χώρο αυτό.

Σε έγγραφο που απέστειλε η εταιρία προς την Αρχή απαντώντας στις ανωτέρω καταγγελίες, ισχυρίζεται ότι α) η τοποθέτηση του συστήματος ήταν αναγκαία καθότι άλλα μέτρα που είχαν εφαρμοστεί για την αποφυγή διαρρήξεων και αθέμιτης πρόσβασης για χρήση ναρκωτικών (αλλαγή κλειδαριών, τοποθέτηση θυροτηλεόρασης) κρίθηκαν ανεπαρκή, μετά δε την εγκατάσταση του συστήματος τα κρούσματα μειώθηκαν στο ελάχιστο.

β) Η τοποθέτηση έγινε με σύμφωνη γνώμη των συνιδιοκτητών με δαπάνες της εταιρίας και ενός άλλου ιδιοκτήτη.

γ) Η κάμερα στο ισόγειο εστιάζει στην είσοδο των γραφείων και δεν λαμβάνει εικόνες από την είσοδο της πολυκατοικίας και το χώρο γύρω από τον ανελκυστήρα, αλλά μόνο μέρος του κοινόχρηστου διαδρόμου που οδηγεί στην είσοδο του εργαστηρίου.

δ) Η επεξεργασία και αποθήκευση των εικόνων σε κασέτα γίνεται από το διαχειριστή της πολυκατοικίας, η δε διαγραφή τους γίνεται την επόμενη ημέρα, εκτός αν συμβεί παράνομο γεγονός.

ε) Υπάρχουν ευδιάκριτες πινακίδες στους κοινόχρηστους χώρους που ενημερώνουν για την εν λόγω καταγραφή.

στ) Πέραν των άλλων λόγων ασφαλείας, το εργαστήριο είναι διαπιστευμένο και συνεργάζεται με το δήμο *** για την εκτέλεση προγραμμάτων του *** που έχουν άμεση σχέση με τη δημόσια υγεία, υπήρξε ανάγκη διασφάλισης και προστασίας της

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
εγκυρότητας των ερευνών.

Από τον διοικητικό έλεγχο που διενήργησε η Αρχή στις εγκαταστάσεις της εταιρίας, προέκυψαν οι παρακάτω διαπιστώσεις :

1. Οι εγκαταστάσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας εκτείνονται στον τρίτο (3^ο) όροφο, το ισόγειο και το υπόγειο της πολυκατοικίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εγκαταστήσει ένα κλειστό κύκλωμα βιντεοσκόπησης που αποτελείται από τρεις (3) εξωτερικές και επτά (7) εσωτερικές κάμερες λήψης, δύο (2) προβολείς εικόνas (monitors) και ένα (1) σταθμό καταγραφής. Ο παραπάνω εξοπλισμός έχει χωροταξικά κατανεμηθεί στους χώρους της πολυκατοικίας ως εξής:
(α) Οι εσωτερικές κάμερες λήψης βρίσκονται στο υπόγειο της πολυκατοικίας.
(β) Οι εξωτερικές κάμερες λήψης βρίσκονται στον τρίτο (3^ο) όροφο, το ισόγειο (γ) Οι προβολείς εικόνas βρίσκονται στο ισόγειο και τον τρίτο όροφο.
(δ) Ο σταθμός καταγραφής βρίσκεται στο ισόγειο.
2. Το σημείο εστίασης του εξοπλισμού λήψης εικόνas (κάμερες) είναι σταθερό. Δεν υπάρχει η δυνατότητα περιστροφής του εξοπλισμού λήψης εικόνas. Η κάμερα παραπλεύρως του μπαλκονιού του τρίτου ορόφου εστιάζει και καταγραφεί το δημόσιο χώρο που βρίσκεται έμπροσθεν του προθαλάμου της εισόδου της πολυκατοικίας και χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης για το αυτοκίνητο μεταφοράς του εξοπλισμού του υπεύθυνου επεξεργασίας. Η ευκρίνεια της κάμερας είναι χαμηλή με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η αναγνώριση προσώπων. Όπως ανέφερε ο διαχειριστής της πολυκατοικίας, η κάμερα αυτή χρησιμοποιείται για την πρόληψη κλοπής του εξοπλισμού κατά την διάρκεια της (εκ)φόρτωσης από και προς τους χώρους των εργαστηρίων. Η κάμερα που βρίσκεται εγκατεστημένη παραπλεύρως της ισόγειου εισόδου του εργαστηρίου εστιάζει και καταγραφεί όσους προτίθενται να εισέλθουν στο κείμενο χώρο του υπεύθυνου επεξεργασίας από την πόρτα του διαμερίσματος. Δεν είναι δυνατή η λήψη και καταγραφή εικόνas από κοινόχρηστους χώρους (ασανσέρ, είσοδος πολυκατοικίας κ.λ.π). Τέλος η κάμερα που βρίσκεται εγκατεστημένη παραπλεύρως της υπογείου εισόδου του εργαστηρίου εστιάζει και καταγραφεί όσους προτίθενται να εισέλθουν στο κείμενο χώρο του υπεύθυνου επεξεργασίας μέσω του κοινόχρηστου χώρου της πολυκατοικίας.
3. Τα στοιχεία καταγράφονται σε επανεγγράψιμες βιντεοκασέτες και διατηρούνται για εικοσιτέσσερις (24) ώρες. Οι βιντεοκασέτες που φθείρονται (από την συνεχή χρήση) ρίχνονται στα απορρίμματα. Οι βιντεοκασέτες αποθηκεύονται στον ίδιο χώρο (δωμάτιο) όπου βρίσκεται ο σταθμός καταγραφής.
4. Το κοινό ενημερώνεται για την ύπαρξη του κλειστού κυκλώματος μέσω ευκρινών τοιχοκολλημένων ανακοινώσεων στην είσοδο της πολυκατοικίας (πάνω από τον πίνακα κουδουνιών) και την είσοδο του υπογείου διαμερίσματος του υπεύθυνου επεξεργασίας.
5. Τα μέτρα ασφάλειας που λαμβάνει ο υπεύθυνος επεξεργασίας για την φύλαξη των

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

βιντεοσκοπημένων στοιχείων και του εξοπλισμού καταγραφής περιλαμβάνουν:

(α) Ένα σύστημα συναγερμού προφυλάσσει το χώρο όπου βρίσκονται οι βιντεοκασέτες και ο εξοπλισμός καταγραφής από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση. Το σύστημα συναγερμού (απ)ενεργοποιείται με χρήση τετραψήφιου κωδικού που γνωρίζει μόνον ο διαχειριστής. Επίσης, είναι συνδεδεμένο με τις αστυνομικές αρχές.

(β) Πρόσβαση στα δεδομένα που καταγράφονται έχει μόνο ο διαχειριστής. Πρόσβαση στις κάμερες έχει μόνο το εξουσιοδοτημένο προσωπικό.

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Η Αρχή έχει αρμοδιότητα να εξετάσει το θέμα εφόσον τηρείται αρχείο με δεδομένα ήχου και εικόνας που αναφέρονται σε πρόσωπα (άρθρο 2 περ. α΄ του νόμου 2472/97).

Η Αρχή με την Οδηγία υπ' αριθμόν 1122/2000 για τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης έχει κρίνει ότι η λήψη και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης που λειτουργεί μόνιμως, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα δεν επιτρέπεται, διότι προσβάλλει την προσωπικότητα και την ιδιωτική ζωή του ατόμου.

Κατ' εξαίρεση η λήψη και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης είναι νόμιμη χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, υπό τις προϋποθέσεις του ν. 2472/1997, εφ' όσον ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η προστασία προσώπων ή αγαθών. Κριτήρια για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι οι αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας.

Η συλλογή προσωπικών δεδομένων μέσω τέτοιων συστημάτων εγκατεστημένων σε χώρους ανοικτούς ή προσβάσιμους στο κοινό μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν βλάπτονται οι προσωπικές τους ελευθερίες, εφόσον πραγματοποιείται στο πλαίσιο πρόληψης και καταστολής παραβάσεων και εγκλημάτων σε χώρους ιδιαίτερης επικινδυνότητας. Η στάθμιση ωστόσο πρέπει να είναι αυστηρότερη, στις περιπτώσεις συλλογής στοιχείων σε χώρους μη προσβάσιμους στο ευρύ κοινό. Επιπρόσθετα, η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να είναι το πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, καθώς και να μην υπάρχει άλλο, λιγότερο επαχθές για την ιδιωτική ζωή του ατόμου μέσο. Οι συλλεγόμενες εικόνες πρέπει να είναι πρόσφορες, συναφείς και όχι περισσότερες από όσο απαιτείται από τον σκοπό.

Όπως προέκυψε από την εξέταση της υπόθεσης, η εγκατάσταση του συστήματος είχε πρωτίστως σκοπό την προστασία του εξοπλισμού του εργαστηρίου από αθέμιτες ενέργειες. Αυτό διαπιστώνεται και από την τοποθέτηση των καμερών λήψης σε σημεία πρόσβασης στους χώρους ιδιοκτησίας της εταιρίας. Είναι φανερό ότι οι εικόνες που συλλέγονται από κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας, δηλ. υπόγειο και προθάλαμο εισόδου, είναι μη πρόσφορες και περισσότερες από όσο απαιτεί ο

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
επιδιωκόμενος σκοπός, καθόσον, από τη μεν εσωτερική κάμερα του υπογείου λαμβάνονται εικόνες και από ενοίκους που κατευθύνονται στις αποθήκες τους, από τη δε εξωτερική, δεν είναι δυνατή η αναγνώριση προσώπων.

Αν και από τον διενεργηθέντα έλεγχο δεν διαπιστώθηκε ότι η κάμερα του ισογείου εστιάζει σε κοινόχρηστους χώρους, η τοποθέτησή της στην άνω αριστερή πλευρά της εισόδου του *** δημιουργεί στους εισερχομένους στην πολυκατοικία την εντύπωση ότι παρακολουθούνται οι κινήσεις τους. Ειδικότερα, στις *** που χρησιμοποιούν τον ανελκυστήρα για να επισκεφθούν το *** ιατρείο του προσφεύγοντος στον *** όροφο, η θέα της κάμερας δημιουργεί εύλογα ερωτήματα σχετικά με την τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου.

Για τους λόγους αυτούς

Η Αρχή κρίνει ότι η εγκατάσταση του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης από την εταιρία *** είναι νόμιμη, με τους ακόλουθους όμως περιορισμούς:

1. Να αφαιρεθεί η εξωτερική κάμερα του τρίτου ορόφου.
2. Να γίνει επανατοποθέτηση της κάμερας που βρίσκεται στο υπόγειο, ώστε να εστιάζει μόνο στην είσοδο του εργαστηρίου και όχι σε κοινόχρηστους χώρους.
3. Να γίνει επανατοποθέτηση της κάμερας του ισογείου από την άνω αριστερή πλευρά της πόρτας του εργαστηρίου στην άνω δεξιά.
4. Να λαμβάνει χώρα πρώτα καταστροφή των βιντεοκασετών στις οποίες αποθηκεύονται εικόνες που λαμβάνονται από το χώρο των εισόδων των εργαστηρίων και μετά να ρίχνονται στα απορρίμματα.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Μελπομένη Γιαννάκη

Η ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 15.5.2000 στο κατάστημα της Ομήρου 8 6^{ος} όροφος αποτελούμενη από τον κ. Κ. Δαφέρμο Πρόεδρο, κ.κ. Ε. Κιουντούζη, Π. Πάγκαλο, Β. Παπαπετρόπουλο και Α. Παπαχρίστου μέλη και λόγω κωλύματος του κ. Ν. Αλιβιζάτου την κα Ε. Μήτρου αναπληρωματικό μέλος και κα Καλλιόπη Καρβέλλη, Γραμματέα προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο σκεπτικό και στο διατακτικό.

Έλαβε υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Συντάγματος και ειδικότερα των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 9 παρ. 1.
2. Τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 4.11.1950 που κυρώθηκε με το ν.δ. 53 της 19.9.1974
3. Τις διατάξεις της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης με αριθμό 108 της 28.1.1981 που κυρώθηκε με το νόμο 2068/1992 και ειδικότερα τα άρθρα 5 και 6 αυτής
4. Τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ειδικότερα των άρθρων 2,3, 6 και 8
5. Τις διατάξεις:
 - α. του ν. 2472/97 και ειδικότερα των άρθρων 2, 3 παρ. 1, 4, 5, 7, 15, 19 παρ. 1 εδ. α, γ και στ και 21 παρ. 1 εδ. α
 - β. του ν.δ 127/1969 όπως τροποποιήθηκε μεταγενεστέρως με τους νόμους 1599/1986, 1832/1989 και 1988/1991
 - γ. Τις αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών 4827/26/13/1 της 20.6/11.7.1959 όπως τροποποιήθηκε μεταγενεστέρως με αριθμ 8200/06 της 6.6/6.7.1981 (ΦΕΚ Β 392)
- 5 . Τη με αριθμό πρωτοκόλλου 1761/15.5.2000 επιστολή του Υπουργού Δικαιοσύνης προς την Αρχή και την από 11.5.2000 επιστολή του Προέδρου των Φιλελευθέρων, ανεξάρτητου Βουλευτή κυρίου Στέφανου Μάνου προς τον κύριο Υπουργό της Δικαιοσύνης
- 6 . Την από 15.5.2000 εισήγηση που ανέπτυξε προφορικά ενώπιον της Αρχής ο Πρόεδρος της Αρχής κ. Κωνσταντίνος Δαφέρμος

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Τα δελτία ταυτότητας που φέρουν σήμερα οι Έλληνες πολίτες εκδίδονται από την οικεία αστυνομική αρχή βάσει του ν.δ 127/1969 «περί της αποδεικτικής ισχύος των αστυνομικών ταυτοτήτων» (Α 29) και της με αριθμό 8200/0-6 της 6.6/6.7.1981 αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως (Β 392). Πριν από το 1969 εκδίδονταν

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
βάσει της με αριθμό 4897/26/13/1 της 20.6/11.7.1959 αποφάσεως του Υπουργού
Εσωτερικών όπως μεταγενεστέρως τροποποιήθηκε.
2. Το άρθρο 2 του ν.δ 127/1969 προβλέπει ότι στο δελτίο ταυτότητας περιλαμβάνονται
τα ακόλουθα στοιχεία:
1. φωτογραφία
 2. δακτυλικό αποτύπωμα
 3. επώνυμο
 4. όνομα
 5. όνομα πατρός
 6. όνομα μητρός
 7. όνομα συζύγου και προκειμένου περί εγγάμου γυναικός και το
ονοματεπώνυμο του πατρός αυτής
 8. ακριβή χρονολογία γεννήσεως
 9. τόπο γεννήσεως
 10. ανάστημα (δια τους άνω του 25^{ου} έτους)
 11. σχήμα προσώπου
 12. χρώμα οφθαλμών
 13. ομάδα αίματος(συμπληρούμενο προαιρετικώς)
 14. ιδιότητα συνταξιούχου
 15. τόπο μονίμου ή προσκαίρου κατοικίας
 16. διεύθυνση κατοικίας
 17. επάγγελμα
 18. υπηκοότητα
 19. δήμο ή κοινότητα εγγραφής και αριθμό μητρώου
 20. θρήσκευμα

Το άρθρο 3 του ιδίου νομοθετικού διατάγματος προβλέπει ότι οι εκδίδουσες τα
δελτία ταυτότητας αρχές υποχρεούνται να τηρούν Αρχείο Ταυτοτήτων στο οποίο
θα περιέχονται όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την έκδοση των δελτίων
αυτών καθώς και τα υποβληθέντα για την έκδοση αυτών δικαιολογητικά

3. Εξάλλου ο ν. 1599/1986 (Α 75) προέβλεπε νέου τύπου δελτίο ταυτότητας που θα
εκδίδεται όχι πλέον από την αστυνομική αρχή αλλά από τις οικείες Νομαρχίες
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν 1599/1986 τα νέα δελτία ταυτότητας θα
περιλαμβάνουν τα εξής στοιχεία:

α. φωτογραφία

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

β. επώνυμο

γ. όνομα

δ. επώνυμο και όνομα πατρός

ε. επώνυμο και όνομα μητρός

στ. επώνυμο και όνομα συζύγου

ζ. χρονολογία γεννήσεως

η. τόπο γεννήσεως

θ. δήμο στο δημοτολόγιο στο οποίο είναι γραμμένος και αύξοντα αριθμό αυτού

ι. δήμο στο μητρώο αρρένων του ο-οίου είναι γραμμένος

ια. εκπλήρωση στρατολογικών υποχρεώσεων

ιβ. ομάδα αίματος

ιγ. εκλογική υποδιαίρεση δήμου ή κοινότητας

ιδ. θρήσκευμα (το οποίο δεν αναγράφεται υποχρεωτικά αλλά μόνο εφόσον

ζητηθεί)

4. Ο ίδιος νόμος στο άρθρο 2 καθιέρωσε τον ΕΚΑΜ (Ενιαίο Κωδικό Αριθμό Μητρώου)

5. Με το νόμο 1988/1991 άρθρο 6 ο μεν ΕΚΑΜ καταργήθηκε τα δε στοιχεία που θα περιλαμβάνονται στα νέα δελτία ταυτότητας τροποποιήθηκαν με την πρόσθεση του φύλου, ιθαγένειας, Αριθμό δημοτολογίου, διεύθυνση κατοικίας και θρησκεύματος ως υποχρεωτικά αναγραφόμενου, εκλογική εγγραφή και υπογραφή κατόχου

6. Οι διατάξεις των ν. 1599/1986 και 1988/1991 παρέμειναν έως σήμερα ανενεργείς. Οι οικείες αστυνομικές αρχές εξακολουθούν να εκδίδουν τα παλαιού τύπου δελτία ταυτότητας δυνάμει διαδοχικών παρατάσεων της ισχύος του ν.δ 127/1969 σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ 4 του ν. 1599/1986

7. Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι τόσο τα παλαιού (Αστυνομικά Δελτία Ταυτότητας) όσο και τα νέου τύπου δελτία ταυτότητας που πρόκειται να εκδοθούν είναι δημόσια έγγραφα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Τα δεδομένα αυτά καταχωρίζονται σε αρχείο των οικείων δημοσίων αρχών και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας. Σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας είναι η βεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου. Δηλαδή ότι ο εικονιζόμενος στο δελτίο ταυτότητας (ή ο κάτοχος του, εάν το δελτίο δεν περιλαμβάνει φωτογραφία, όπως συμβαίνει σε αρκετές χώρες σήμερα) είναι το άτομο που φέρει τα στοιχεία που το εξατομικεύουν κατά μοναδικό τρόπο. Αυτονόητο είναι ότι ανάλογη ισχύ με το δελτίο ταυτότητας μπορεί ο νομοθέτης να δώσει και σε άλλα δημόσια έγγραφα, όπως για παράδειγμα το διαβατήριο, το

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
δίπλωμα οδηγήσεως το εκλογικό βιβλιário κλπ. Έτσι σε τρεις χώρες μέλη της ΕΕ (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Δανία) δεν προβλέπεται δελτίο ταυτότητας
8. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα δελτία ταυτότητας καταχωρίζονται σε αρχείο και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας και από άλλες αρχές, υπηρεσίες ή τρίτους προς τους οποίους το υποκείμενο απευθύνεται κάνοντας χρήση του δελτίου ταυτότητας, εκτός από τις αρχές που εκδίδουν τα δελτία
9. Τα ως άνω στοιχεία και η αναγραφή τους στα δελτία ταυτότητας εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν 2472/1997, ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο.
10. Ο νόμος 2472/97 ως νεότερος και με διατάξεις οι οποίες εισάγουν στην ελληνική έννομη τάξη ρυθμίσεις του διεθνούς και κοινοτικού δικαίου υπερνομοθετικής ισχύος επιβάλλει την σύμφωνη προς αυτόν και τις αρχές που αυτός ο ίδιος καθιερώνει ερμηνεία και εφαρμογή των παλαιότερων ρυθμίσεων για τα δελτία ταυτότητας. Συγκεκριμένα, καθ' ο μέτρο οι διατάξεις του ν.δ 127/1969 και του ν 1599/1986 προβλέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η εν λόγω επεξεργασία υπόκειται στους κανόνες και τις αρχές που ο ν. 2472/1997 καθιερώνει, τροποποιώντας κατά τούτο ως νεότερος και ειδικότερος, εν σχέση με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, την προηγούμενη νομοθεσία. Εξάλλου σε κάθε περίπτωση το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει την συμμόρφωση προς την Οδηγία 95/46/ΕΚ και τη σύμφωνη με αυτήν ερμηνεία των διατάξεων του εθνικού δικαίου.
11. Σύμφωνα με το άρθρο 4§1εδ.β του ν. 2472/97 τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, για να τυχουν νόμιμης επεξεργασίας, πρέπει μεταξύ άλλων να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται, εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. Καθιερώνεται έτσι ως θεμελιώδης προϋπόθεση για την νόμιμη λειτουργία κάθε αρχείου η αρχή του σκοπού της επεξεργασίας και η αρχή της αναγκαιότητας και προσφορότητας των δεδομένων σε σχέση πάντα με το σκοπό επεξεργασίας. Κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που γίνεται πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού ή η οποία δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του δεν είναι νόμιμη
12. Στην προκειμένη περίπτωση εν όψει του σκοπού επεξεργασίας που είναι η βεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου, τα ακόλουθα στοιχεία, που προβλέπει το ν.δ 127/1969 για τα αστυνομικά δελτία ταυτότητας, υπερβαίνουν τον σκοπό της επεξεργασίας:

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

α. Το δακτυλικό αποτύπωμα του υποκειμένου. Το στοιχείο αυτό δεν είναι αναγκαίο για την βεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου αφού αυτή καταρχήν προκύπτει από την προβλεπόμενη φωτογραφία. Επιπλέον, κατά την κοινή αντίληψη, το αποτύπωμα (η “σήμανση”) συνδέεται με την υποψία ή διαπίστωση εγκληματικής δραστηριότητας (“σεσημασμένοι”), η απόδοση της οποίας έστω και εν δυνάμει στο σύνολο του ελληνικού λαού, υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο και προσβάλλει την προστατευόμενη από το Σύνταγμα αξία του ανθρώπου.

β. Το ονοματεπώνυμο του / της συζύγου δεδομένου ότι ήδη από το 1983 ο γάμος δεν επιφέρει μεταβολή του επωνύμου των συζύγων. Εξάλλου η αναγραφή του δεν εξυπηρετεί τον σκοπό της ταυτότητας

γ. Το επάγγελμα διότι δεν αποτελεί στοιχείο της φυσικής ταυτότητας, υπόκειται σε μεταβολές και δεν απηχεί απαραίτητα την πραγματικότητα σε χρόνο μεταγενέστερο αυτού της έκδοσης του δελτίου. Επιπλέον, ενέχει κοινωνική διάκριση που δεν είναι σκόπιμο να αποτελεί στοιχείο επεξεργασίας του πιο πάνω Αρχείου.

δ. Η υπηκοότητα / ιθαγένεια, διότι εκ του νόμου δελτίο αστυνομικής ταυτότητας φέρουν μόνο οι Έλληνες πολίτες.

ε. Η κατοικία, ως μη αναγκαίο και πρόσφορο (διότι υπόκειται σε αλλαγές) για την εξατομίκευση της ταυτότητας

στ. Το θρήσκευμα διότι ανάγεται στον εσωτερικό κόσμο του ατόμου και ως εκ τούτου είναι απρόσφορο και μη αναγκαίο για την εξατομίκευση της ταυτότητας του.

13. Η επεξεργασία όλων των ως άνω δεδομένων δεν είναι θεμιτή και όταν ακόμη το υποκείμενο παρέχει προς τούτο τη ρητή συγκατάθεση του σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.1 και 7§2 εδ.α του ν. 2472/97, διότι η συγκατάθεση του υποκειμένου δεν επιτρέπει καθ' εαυτήν την διεξαγωγή κάθε είδους επεξεργασίας όταν αυτή είναι αθέμιτη ή όταν αντίκειται στην αρχή του σκοπού και της αναγκαιότητας. Το περιεχόμενο και η άσκηση του δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού που εκδηλώνεται μεταξύ των άλλων με την παροχή συγκατάθεσης του υποκειμένου για την επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν δεν προσδιορίζονται αφηρημένα αλλά στο πλαίσιο και σε άμεση συνάρτηση με τον σκοπό τον οποίο εξυπηρετεί το αρχείο ή η επεξεργασία. Δεν μπορεί δηλ. η άσκηση αυτού του δικαιώματος να οδηγεί στην καταχώριση στοιχείων άσχετων με τον σκοπό του εκάστοτε αρχείου / επεξεργασίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 2, 15 παρ. 1, 19 παρ. 1 εδ. α και γ και 21 παρ. 1 α του Ν. 2472/1997

Η ΑΡΧΗ

α) Έως ότου καθιερωθεί το νέου τύπου δελτίο ταυτότητας του ν 1599/1986, απευθύνει σύσταση, προειδοποιεί και καλεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως και κάθε άλλο συναρμόδιο, εντός ευλόγου χρόνου και πάντως όχι περισσότερου απ' όσο είναι απολύτως αναγκαίος για την προσαρμογή των σχετικών διαδικασιών, να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενο της παρούσας απόφασης, εκδίδοντας τις αναγκαίες οδηγίες προς τις οικείες αρχές και υπηρεσίες και εφεξής κατά την έκδοση των νέων δελτίων αστυνομικής ταυτότητας ή τυχόν αντικατάσταση των παλαιών να μη συλλέγουν (δηλαδή να μην ερωτούν, ούτε να επιτρέπουν την αναγραφή) και να μην επεξεργάζονται τα ακόλουθα στοιχεία:

1. δακτυλικό αποτύπωμα
2. όνομα και επώνυμο συζύγου
3. γένος
4. επάγγελμα
5. διεύθυνση κατοικίας
6. υπηκοότητα
7. θρήσκευμα

Η Αρχή σε περίπτωση μη συμμόρφωσης εντός του κατά τα ανωτέρω αναγκαίου εύλογου χρόνου θα επανέλθει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 και 22 που προβλέπει ο Ν, 2472/97.

β) Με την καθιέρωση των νέου τύπου δελτίων ταυτότητας (ν 1599/86 όπως τροποποιηθείς ισχύει) να μη συλλέγουν (δηλαδή να μην ερωτούν, ούτε να επιτρέπουν την αναγραφή) και να μην επεξεργάζονται τα ακόλουθα στοιχεία

1. Επώνυμο και όνομα συζύγου,
2. Ιθαγένεια
3. Θρήσκευμα.

Ο Πρόεδρος της Αρχής

Η Γραμματέας

Κων/νος Δαφέρμος

Καλλιόπη Καρβέλλη

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 86/2002

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 16/07/2002 στο κατάστημα της Ομήρου 8 6^{ος} όροφος αποτελούμενη από τον κο Κ.Δαφέρμο, Πρόεδρο, Ν. Αλιβιζάτο, ο οποίος είχε οριστεί εισηγητής, Σ. Λύτρα, Α. Παπαχρίστου και Ε. Κιουντούζη, μέλη, για να εξετάσει το αίτημα της εταιρίας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΕ. Παρόντες χωρίς

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

δικαίωμα ψήφου ήταν οι έτεροι δύο εισηγητές κα Κ. Λωσταράκου και Π. Δόνος και η γραμματέας κα Ε. Τσιγγάνου. Είχαν κληθεί και παρέστησαν κατά τη συζήτηση ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.» και ο Γεν. Διευθυντής της Επιθεώρησης Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η Αρχή

αφού έλαβε υπόψη της τα παρακάτω

Η εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ με το υπ' αριθμ. 473/20.2.2002 έγγραφό της, γνωστοποίησε στην Αρχή ότι προτίθεται να επεξεργαστεί δεδομένα που αφορούν στη συγκέντρωση «κινδύνων» που έχουν αναλάβει ιδιώτες και επιχειρήσεις από καταναλωτικά/προσωπικά δάνεια και πιστωτικές/χρεωστικές κάρτες.

Όπως αναφέρει η εταιρία, το εν λόγω σύστημα έχει σχεδιαστεί προκειμένου να συμπληρώσει το υπάρχον αρχείο με στοιχεία οικονομικής συμπεριφοράς που τηρεί η εταιρία και να συμβάλλει κι αυτό στην προστασία της πίστης και την εξυγίανση των συναλλαγών. Ειδικότερα, η γνώση του αριθμού των δανείων και πιστώσεων που έχουν χορηγηθεί σε κάποια οικονομική μονάδα και το συνολικό ύψος αυτών αποτελεί ένα απόλυτα πρόσφορο τρόπο για τη μείωση των επισφαλειών που προκύπτουν από την υπερχρέωση, με αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους του χρήματος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση των τραπεζικών επιτοκίων καταναλωτικής πίστης προς όφελος των καταναλωτών.

Επιπλέον, το εν λόγω σύστημα θα συμβάλλει ουσιαστικά στον περιορισμό της κατανάλωσης που δεν πηγάζει από παραχθέντα πλούτο και συνεπώς στον περιορισμό του πληθωρισμού, που αποτελεί ένα από τους κύριους στόχους της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία καθόρισε, για το σκοπό αυτό, συγκεκριμένα όρια στις τραπεζικές χορηγήσεις καταναλωτικής πίστης. Η τήρηση δε αυτών των ορίων δεν μπορεί να διασφαλιστεί χωρίς ένα κεντρικό σύστημα συγκέντρωσης κινδύνων, όπως το επιδιωκόμενο από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το εν λόγω σύστημα συγκέντρωσης κινδύνων υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 εδαφ.δ και ε του ν.2472/97.

Από τις πληροφορίες που συγκέντρωσε η Αρχή από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές Αρχές σχετικά με το θέμα, διαπιστώθηκε ότι σε καμία χώρα δεν γίνεται συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν νόμιμη οικονομική συμπεριφορά, όπως επί παραδείγματι η λήψη δανείου, χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου. Για να θεωρηθεί δε νόμιμη η επεξεργασία, είναι αναγκαία η ύπαρξη μη καταβληθέντος, βεβαιωμένου και απαιτητού χρέους, καθώς και η αποδεδειγμένη απαίτηση του χρέους από τον πιστωτή με σκοπό την εκπλήρωση των νομίμων υποχρεώσεων του οφειλέτη.

Μετά από εξέταση των παραπάνω στοιχείων και κατόπιν διαλογικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Βασική προϋπόθεση για την εξέταση της νομιμότητας του εν λόγω συστήματος είναι ο έλεγχος της νομιμότητας της συλλογής των στοιχείων.

Από τα προσκομισθέντα έγγραφα προκύπτει ότι η συλλογή και επεξεργασία αφορά δεδομένα φυσικών προσώπων σχετικά με δάνεια καταναλωτικής πίστης και κάρτες και συγκεκριμένα στοιχεία που αφορούν «ενήμερες οφειλές» και «οφειλές σε καθυστέρηση». Πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα στοιχεία αυτά είναι δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς τα οποία, αυτά καθ' αυτά, δεν έχουν αρνητικό χαρακτήρα, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις των υπολοίπων δεδομένων που τηρεί το σύστημα της εταιρίας.

Περαιτέρω, οι «οφειλές σε καθυστέρηση» δεν αποτελούν οφειλές βεβαιωμένες και απαιτητές, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις καταγγελίας συμβάσεων δανείων και καρτών. Το στοιχείο αυτό διαφοροποιεί ουσιαστικά τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η Αρχή στην υπ' αριθμ.109 από 31-3-1999, όπου έκρινε νόμιμη την επεξεργασία χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων ως αναγκαία για την «η ελαχιστοποίηση των κινδύνων από τη σύναψη πιστωτικών συμβάσεων με αφερέγγυους πελάτες και εν γένει από τη δημιουργία επισφαλών απαιτήσεων και τελικά η προστασία της εμπορικής πίστης και η εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών» (άρθρο 5 παρ.2 ε). Ως εκ τούτου, η συλλογή των εν λόγω στοιχείων χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων δεν είναι νόμιμη.

Επιπροσθέτως, η συλλογή στοιχείων που αφορούν οφειλές, πέραν των βεβαιωμένων και απαιτητών, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των κινδύνων και τη μείωση των επισφαλειών που προκύπτουν από την υπερχρέωση, είναι μη πρόσφορη και δυσανάλογη με τον προαναφερόμενο σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 β του ν.2472/97.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή αποφαινεται ότι η δημιουργία του προαναφερόμενου αρχείου από την εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου αντίκειται στο νόμο και υπερβαίνει το σκοπό της επεξεργασίας και ως εκ τούτου η αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Η Γραμματέας

Κων/νος Δαφέρμος

Ν. Αλιβιζάτος

Ε. Τσιγγάνου

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η ΑΡ. 15 / 2001

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 12/02/2001 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον κ. Κ. Δαφέρμο, Πρόεδρο, και τους κ.κ. Ν. Αλιβιζάτο, Ε. Κιουντούζη, Α. Παπαχρίστου, Π. Πάγκαλο και Β. Παπαπετρόπουλο, μέλη, και τον κ. Κ. Μαυριά ως αναπληρωματικό του απόντος τακτικού μέλους κ.

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

Σ. Λύτρα, προκειμένου να εξετάσει την ανάλυση γενετικού υλικού για σκοπούς εξιχνίασης εγκλημάτων και ποινικής δίωξης.

Παρούσα ήταν και η κ. Ε. Τσιγγάνου ως γραμματέας.

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Ε Ι

1. Ενόψει της κατάρτισης σχεδίου νόμου για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος διατυπώθηκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης αίτημα για γνωμοδότηση της Αρχής σχετικά με τη χρήση του DNA για σκοπούς εξιχνίασης εγκλημάτων. Η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων νομιμοποιείται - όπως προκύπτει από το πεδίο εφαρμογής του νόμου και αντίστοιχα την περιγραφή των αρμοδιοτήτων της σε αυτόν - να εκφέρει γνώμη επί του θέματος καθώς στην περίπτωση της χρήσης του DNA για τους προαναφερόμενους σκοπούς πρόκειται χωρίς αμφιβολία για τη συλλογή, παραγωγή και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν ένα άτομο.
2. Τα ζητήματα που εγείρονται σε σχέση με την ανάλυση του γενετικού υλικού δεν εστιάζονται κυρίως στην λήψη του, η οποία βέβαια συνιστά καθεαυτή παρέμβαση στην προσωπικότητα, αλλά στην παραγωγή γενετικών πληροφοριών από την ανάλυση αυτή και στην περαιτέρω χρήση των πληροφοριών αυτών. Η Αρχή αντιλαμβάνεται ως "γενετικά δεδομένα" όλα τα δεδομένα, οποιουδήποτε τύπου, τα οποία αφορούν τα κληρονομικά χαρακτηριστικά ή τα πρότυπα κληρονομικότητας αυτών των χαρακτηριστικών σε μία ομάδα ατόμων. Επίσης όλα τα δεδομένα για τους φορείς γενετικής πληροφορίας σε μία ατομική ή γενετική γραμμή που σχετίζονται με οποιαδήποτε άποψη της υγείας ή της ασθένειας, είτε πρόκειται για προσδιορίσιμα/ αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά είτε όχι. Πρόκειται για τον ορισμό που υιοθετεί το Συμβούλιο της Ευρώπης στη Σύσταση για την επεξεργασία των ιατρικών δεδομένων των φυσικών προσώπων. Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι στη θεωρία δεν υπάρχει ομοφωνία για την ακριβή κατάταξη των δεδομένων αυτών. Σε κάθε περίπτωση τα γενετικά δεδομένα σχετίζονται τόσο με την υγεία αλλά ταυτόχρονα μπορούν να θεωρηθούν και δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή και εθνική καταγωγή. Επισημαίνεται ότι

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -

ο Ν. 2472/97 κατατάσσει τις κατηγορίες αυτές στα λεγόμενα ευαίσθητα δεδομένα, η συλλογή και επεξεργασία των οποίων υπόκειται σε ιδιαίτερες προϋποθέσεις και εγγυήσεις.

3.

4. Οι εξετάσεις του γενετικού υλικού επιτρέπουν την πρόσβαση σε ιδιαίτερα ευαίσθητες πληροφορίες. Η Αρχή επισημαίνει καταρχήν τις ιδιαιτερότητες που εντοπίζονται στην περίπτωση των γενετικών πληροφοριών: α) η γενετική πληροφορία είναι μοναδική, β) από τις γενετικές αναλύσεις προκύπτει μία εικόνα του προσώπου που δεν αφορά μόνο το παρόν αλλά ταυτόχρονα το παρελθόν και το μέλλον του καθώς μπορεί να αποκαλύψει πχ. την προδιάθεση για ανάπτυξη ορισμένων ασθενειών, γ) η πληροφορία που προκύπτει από τις σχετικές αναλύσεις δεν αφορά μόνο το άτομο από το οποίο λαμβάνεται το γενετικό υλικό αλλά και τους συγγενείς του που βρίσκονται στην ίδια γενετική γραμμή.

5. Αφετηρία και βάση των εκτιμήσεων μας υπήρξε η διαπίστωση ότι η συλλογή και επεξεργασία των γενετικών δεδομένων ενέχει - εκτός από αναμφισβήτητα κοινωνικά οφέλη - σοβαρότατους κινδύνους για τους πολίτες και τα δικαιώματά τους. Η γνώση που προκύπτει από τις αναλύσεις αυτές ενδέχεται να έχει ολέθριες συνέπειες για το άτομο αλλά και για την οικογένειά του, καθώς όπως προαναφέρθηκε οι σχετικές πληροφορίες αναπόφευκτα αφορούν και τρίτα πρόσωπα. Η γνωστοποίηση των δεδομένων που προκύπτουν από τις γενετικές εξετάσεις μπορεί να οδηγήσει σε κατηγοριοποίηση των ανθρώπων και σε τελευταία ανάλυση στον στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

6. Η ανάλυση του DNA προβάλλεται τον τελευταίο καιρό ως πανάκεια για την εξιχνίαση σοβαρών εγκλημάτων. Σε σχέση με τη χρήση του DNA για τους σκοπούς της εξιχνίασης εγκλημάτων επισημαίνεται η συσχέτιση του με την παραδοσιακή μέθοδο των δακτυλικών αποτυπωμάτων. Γίνεται μάλιστα λόγος για “γενετικό αποτύπωμα”. Ωστόσο δύσκολα μπορεί να μιλήσει κανείς για αναλογίες καθώς - εκτός από τα ειδικά χαρακτηριστικά της γενετικής πληροφορίας που αναφέρονται παραπάνω - η γενετική πληροφορία είναι περισσότερο αξιόπιστη, διαρκής και πλούσια σε πληροφοριακό φορτίο. Σε αντίθεση με τα δακτυλικά αποτυπώματα, η χρήση των οποίων περιορίζεται στην ταυτοποίηση ενός προσώπου, στην περίπτωση της γενετικής ανάλυσης

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προκύπτουν δεδομένα τα οποία καθιστούν δυνατές τις μελλοντικές και
ευρύτατες παρεμβάσεις στην προσωπικότητα και τη ζωή ενός ανθρώπου.

7. Η γενετική ανάλυση στο πλαίσιο της εξιχνίασης ποινικών αδικημάτων και της ποινικής διαδικασίας πρέπει να περιορίζεται στο μη κωδικοποιημένο τμήμα του DNA και στη διαπίστωση της ταυτότητας, θα πρέπει δηλ. να αποτελεί αποκλειστικά γενετικό αποτύπωμα. Δεν πρέπει να προκύπτουν πρόσθετες πληροφορίες για το πρόσωπο. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται μέθοδοι που επιτρέπουν τη συναγωγή συμπερασμάτων για χαρακτηριστικά της προσωπικότητας όπως κληρονομικότητα, χαρακτήρας ή ασθένειες. Η δημιουργία προφίλ προσωπικότητας μέσω της γενετικής ανάλυσης προσκρούει ευθέως στην συνταγματικά κατοχυρωμένη αξία του ανθρώπου και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, ειδικότερη εκδήλωση της οποίας είναι και το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοπροσδιορισμού.
8. Η γενετική ανάλυση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαπίστωση της ταυτότητας δραστών και θυμάτων, την τεκμηρίωση της ενοχής ή της αθωότητας. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι αυτό προϋποθέτει τον προσδιορισμό των υπόπτων ατόμων με άλλα στοιχεία, ενδείξεις ή/και αποδείξεις. Η δραστηριότητα της επέμβασης, το πλουσιότατο πληροφοριακό φορτίο που ενέχει το γενετικό υλικό πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων προϋποθέσεων λήψης και επεξεργασίας του. Η ρύθμιση και η αντίστοιχη πρακτική πρέπει να υπόκεινται στην προστασία της προσωπικότητας και της αξίας του ανθρώπου αλλά και στην αρχή της αναλογικότητας που είναι κρίσιμη για την εύρεση του σημείου ισορροπίας των δικαιωμάτων που θίγονται και του - αναντίρρητα σοβαρού - δημόσιου συμφέροντος που επιδιώκεται.
9. Η νομοθετική ρύθμιση θα πρέπει να περιέχει με εξαντλητική απαρίθμηση τα ποινικά αδικήματα για τη διακρίβωση των οποίων είναι επιτρεπτή η συλλογή γενετικού υλικού και η επεξεργασία των γενετικών δεδομένων που προκύπτουν. Ο συγκεκριμένος προσδιορισμός των αδικημάτων επαφίεται στην αξιολόγηση του νομοθέτη. Η Αρχή εκφράζει την πεποίθηση ότι για τους λόγους που έχουν προαναφερθεί η μέθοδος αυτή πρέπει να επιφυλάσσεται στα "ιδιαιτέρως σοβαρά εγκλήματα" και συγκεκριμένα σε εκείνα στα οποία οι

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
σχετικές αναλύσεις μπορούν να οδηγήσουν σε διαλεύκανση των υποθέσεων
(εγκλήματα κατά της ζωής, απαγωγή, σεξουαλικά εγκλήματα).

10. Λόγω των ιδιαιτεροτήτων της γενετικής πληροφορίας, της έντασης και δραστικότητας της προσβολής που εμπεριέχει η ανάλυση DNA επιβάλλεται ο περιορισμός της χρήσης της για τη διαπίστωση της ταυτότητας του δράστη μόνο εφόσον υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής ή ανάμιξης σε συγκεκριμένη ενέργεια. Προληπτική λήψη και ανάλυση γενετικού υλικού θα πρέπει να αποκλειστεί. Η παρατήρηση αυτή ισχύει και για την εφαρμογή της μεθόδου αυτής σε απροσδιόριστο ή δυσανάλογα μεγάλο αριθμό προσώπων εφόσον δεν τεκμηριώνεται και από άλλα στοιχεία ο ενδεχόμενος συσχετισμός τους με συγκεκριμένη ενέργεια ή δράση. Η διαπίστωση των προϋποθέσεων αυτών και η έγκριση για τη διεξαγωγή της λήψης και ανάλυσης του γενετικού υλικού πρέπει κατά τη γνώμη μας να τελεί υπό δικαστικές εγγυήσεις και λόγω της ιδιαίτερης σοβαρότητας να ανατεθεί στο Συμβούλιο Εφετών.

11. Η νομοθετική ρύθμιση θα πρέπει περαιτέρω να αναφέρεται και στην υποχρέωση καταστροφής του ληφθέντος γενετικού υλικού μετά την εκπλήρωση του σκοπού που επιδιώκεται, δηλ. την πιστοποίηση της ταυτότητας. Εφόσον η διαπίστωση της ταυτότητας είναι δεδομένη η καταστροφή πρέπει να αφορά και κάθε περαιτέρω πληροφορία η οποία θα έχει ενδεχομένως προκύψει από τη γενετική ανάλυση. Είναι αυτονόητο ότι η υποχρέωση καταστροφής του γενετικού υλικού και διαγραφής των αντίστοιχων δεδομένων, που αφορούν ένα ή περισσότερα άτομα τα οποία έχουν ελεγχθεί, υφίσταται και στην περίπτωση που από την ανάλυση δεν προκύπτει ταυτότητα ενόχου της συγκεκριμένης ενέργειας.

12. Τέλος θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η γενετική ανάλυση για τη διαπίστωση της ταυτότητας καθώς και η καταχώριση και επεξεργασία των αντίστοιχων γενετικών δεδομένων θα διεξάγεται με τις κατάλληλες μεθόδους και διαδικασίες ώστε να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση καθώς και κάθε οποιαδήποτε παρέμβαση. Λόγω της ιδιαιτερότητας των δεδομένων θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται ενισχυμένα μέτρα ασφάλειας των συστημάτων και των δεδομένων που παράγονται ή υφίστανται επεξεργασία.

Ο Πρόεδρος,

Η Γραμματέας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΑΦΕΡΜΟΣ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΣΙΓΓΑΝΟΥ

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 24 / 2005

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 10.3.2005 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο, και τους κκ. Ν. Φραγκάκη, Σ. Σαρηβαλάση, Α. Παπαχρίστου, Σ. Λύτρα, τακτικά μέλη, και τα αναπληρωματικά μέλη Α. Παπανεοφύτου σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Ν. Παπαγεωργίου και Γ. Πάντζιου σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Α. Πομπόρτση, οι οποίοι αν και είχαν

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προσκληθεί νομίμως δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις εκπομπές «Ζούγκλα» και «Κίτρινος Τύπος» του τηλεοπτικού σταθμού «ALTER» για την οποία η Αρχή επελήφθη αυτεπαγγέλτως. Εισηγήτρια για την υπόθεση είχε οριστεί η Γ. Πάντζιου. Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Κ. Μανίκα, ως βοηθός εισηγητή της Γ. Πάντζιου, ο Κ. Μουλίνος ελεγκτής, ως βοηθός εισηγητή του Ν. Φραγκάκη, εισηγητή στην υπόθεση σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από εκπομπές του τηλεοπτικού σταθμού «Extra Channel 3», η Ε. Ι. Τσακίριδου, ελέγκτρια, ως εισηγήτρια επί των καταγγελιών του Αρχιμανδρίτη Ι.-Π. Γ. , που συνεξετάζονται, καθώς και Γ. Παλαιολόγου, υπάλληλος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή αφού έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

- 1) Τις διατάξεις του Συντάγματος και ιδίως τα άρθρ. 2, 5, 5^Α, 9, 9^Α, 14, 15, 19 αυτού.
- 2) Την Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281)
- 3) Τις διατάξεις του ν.2472/1997, και ιδίως τα άρθρα 2, 3, 4, 5, 7, 15, 19, 21 του νόμου αυτού
- 4) Το περιεχόμενο των εκπομπών «ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ» των ημερομηνιών 16.01.05, 23.01.05, 30.01.05, 6.02.05 και 13.02.05, καθώς και το περιεχόμενο των εκπομπών «ΖΟΥΓΚΛΑ» των ημερομηνιών 13.01.05, 10.02.05 και 27.02.05, όπως προκύπτει από τις κασέτες που προσκόμισε στην Αρχή ο τηλεοπτικός σταθμός «ALTER CHANNEL», από τον οποίο οι ανωτέρω εκπομπές μεταδόθηκαν.
- 5) Τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Αρχής της 21.2.2005, 24.2.2005, στις οποίες έλαβαν μέρος και ακούστηκαν: α) Κατά τη συνεδρίαση της 21.02.05, η οποία διεκόπη για της 24.02.05, οι εκπρόσωποι της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Ελεύθερη Τηλεόραση Α.Ε.», ιδιοκτήτριας του τηλεοπτικού σταθμού «Alter Channel», με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημήτρη Σαραφιανό. β). Κατά τη συνεδρίαση αυτή της 24.2.2005 για το τηλεοπτικό σταθμό ο κ. Σφαέλλος, Διευθυντής Ειδήσεων του με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Δ. Σαραφιανό και για το δημοσιογράφο Ε. Τριανταφυλλόπουλο, παρουσιάστη των εκπομπών «ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ» και «ΖΟΥΓΚΛΑ», οι πληρεξούσιοι δικηγόροι του Γιώργος Αγιοστρατίτης και Ιωάννης Βλάχος.
- 6) Το υπόμνημα με το συνημμένο έγγραφο (ιδιωτικό συμφωνητικό), που υποβλήθηκε εμπροθέσμως στην Αρχή με αριθμ. πρωτ. 936/3.03.2005 από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Ελεύθερη Τηλεόραση Α.Ε» και

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
- 7). Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Σύμφωνα με το άρθρο 9Α του Σ. *«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει»*. Σύμφωνα δε με τον ν. 2472/1997, όπως αυτός σήμερα ισχύει, έχει συσταθεί η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή) με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του νόμου για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά (άρθρο 15 § 1 του προαναφερθέντος νόμου).

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Σ. *«Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*. Οι καθοριζόμενες στο άρθρο 15 παρ. 2 του Σ. αρμοδιότητες ασκούνται πλέον αποκλειστικά από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) και καταργούνται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ, συναρμοδίων υπουργών ή άλλων διοικητικών οργάνων, πλην ορισμένων, ρητώς απαριθμούμενων εξαιρέσεων (άρθρο 11 ν. 2863/2000), δεν θίγεται όμως η κατά το άρθρο 9Α του Σ. συντρέχουσα αρμοδιότητα της Αρχής να προστατεύει τα υποκείμενα των προσωπικών δεδομένων.

Από την αντιπαραβολή των διατάξεων που παρατέθηκαν παραπάνω, προκύπτει ότι η Αρχή εξακολουθεί και μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 να είναι αποκλειστικά αρμόδια για να ασκεί αφενός σύμφωνα με τη γενικού χαρακτήρα διάταξη του άρθρου 15 § 1 του ν. 2472/1997 ευρεία εποπτεία στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και αφετέρου -μεταξύ των άλλων- τις αρμοδιότητες που απορρέουν από τα άρθρα 19, 21 και 22 του προπαρατεθέντος νόμου. Και τούτο, γιατί σκοπός του ν. 2472/1997 είναι να αποτρέψει την παράνομη επεξεργασία δεδομένων

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προσωπικού χαρακτήρα και όχι να ορίσει κανόνες λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών
μέσων, όπως συμβαίνει με τους νόμους που ρυθμίζουν τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα
δημόσια ή ιδιωτικά. Το ΕΣΡ δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί για τη νόμιμη ή όχι
ύπαρξη αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, ενώ και οι κυρώσεις που επιβάλλονται στις δύο
περιπτώσεις δεν συμπίπτουν ως προς τον σκοπό τους. Σύμφωνη είναι και η νομολογία,
όταν αποφαινεται με την αριθμ. 3545/2002 του ΣτΕ ότι με την επιβολή δύο διοικητικών
κυρώσεων προστίμου από δύο ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, ήτοι την Αρχή και το
ΕΣΡ, δεν παραβιάζεται η γενική αρχή του διοικητικού δικαίου non bis in idem (βλ. σελ.
29) «... διότι οι δύο εν λόγω κυρώσεις δεν της επιβλήθηκαν για την αυτή αιτία,
αδιαφόρως του αν για την επιβολή τους ελήφθησαν υπόψη πραγματικά περιστατικά που
ήσαν τα ίδια και στις δύο περιπτώσεις.... Πρόκειται τουτέστιν για δύο ανεξάρτητα
νομοθετήματα, τα οποία συνισχύουν, αποσκοπούν δε στον κολασμό διαφορετικού τύπου
παραπτωμάτων και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς». Σε κάθε περίπτωση, πάντως,
συνισχύουν μεν οι κυρώσεις περί χρηματικών προστίμων που προβλέπουν ο ν.
2472/1997 και ο ν. 2328/1995, το συνολικό όμως ποσό προστίμου στο ίδιο πρόσωπο για
την ίδια πράξη δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στην βαρύτερη από τις
συρρέουσες κυρώσεις (πρόστιμο ύψους 500.000.000 δραχμών, άρθρο 4 § 1 ββ' ν.
2328/1995).

Με βάση τα όσα εκτέθηκαν παραπάνω για την αρμοδιότητα της, η Αρχή πρέπει
να προχωρήσει στην εξέταση της υπόθεσης:

II.1. Σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α', β', γ', δ', ε', ζ', θ του Ν. 2472/1997
“Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα” [νοούνται] κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο
υποκείμενο των δεδομένων. “Ευαίσθητα δεδομένα” [νοούνται] τα δεδομένα που αφορούν
τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές
πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία,
την κοινωνική πρόνοια και τη ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή
καταδίκες. “Υποκείμενο των δεδομένων” [νοείται] το φυσικό πρόσωπο στο οποίο
αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να
εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιοριστεί αμέσως ή εμμέσως.... “Επεξεργασία
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” [νοείται] κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που
πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού
δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια
αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα,
όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση,
η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή. “Αρχείο
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” [νοείται] σύνολο δεδομένων προσωπικού
χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν ή μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας, και τα
οποία τηρούνται είτε από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή
ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο. “Υπεύθυνος Επεξεργασίας” [νοείται] οποιοσδήποτε
καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος
οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις
νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή
τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το
εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο. “Τρίτος” [νοείται] κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια
αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των
δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να
επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση
εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 3 § 1 του ν. 2472/1997 «Οι διατάξεις του παρόντος
νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και
στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία
περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο». Μόνο η συλλογή, αποθήκευση
και διάδοση κάθε είδους στοιχείων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα (έγγραφα,
ηχογραφημένες κασέτες, βιντεοταινίες κλπ.) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν.
2472/1997, ανεξαρτήτως του αν στο πεδίο του νόμου εμπίπτει και η εν γένει
δημοσιοποίηση πληροφοριών με τη μορφή συνεντεύξεως, έστω και μαγνητοσκοπημένης.
Οι επεξεργασίες των δεδομένων ήχου και εικόνας καλύπτονται από τον ν. 2472/1997
μόνο εφόσον είναι αυτοματοποιημένες ή εφόσον τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται ή
προορίζονται να περιληφθούν σε αρχείο διαρθρωμένο σύμφωνα με ειδικά, όσον αφορά
πρόσωπα, κριτήρια, ώστε να είναι ευχερής η πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα
προσωπικού χαρακτήρα (βλ. οδηγία 95/46/EK, σκέψη προοιμίου αρ. 27). Η αναφορά σε
προσωπικά δεδομένα με τη μορφή συνέντευξης αποτελεί έκφραση άποψης ή γνώμης του
ομιλούντος προσώπου ή των συμμετεχόντων στη συνέντευξη (δηλαδή και του
δημοσιογράφου), δεν μπορεί να θεωρηθεί όμως λειτουργικό μέρος ενός αρχείου (των
βιντεοκασετών των μεταδιδόμενων εκπομπών που τηρεί ο τηλεοπτικός σταθμός κατ’
άρθρο 3 § 12 του ν. 2328/1995), διότι δεν έχει αυτοτέλεια ως προς την δομή της
βιντεοκασέτας ως αρχείου. Δεν μπορεί να αποτελέσει τμήμα ή αυτοδύναμο ως προς το
περιεχόμενό της τμήμα, δηλαδή μέρος της δομής, του συγκεκριμένου αρχείου. Αντίθετα,

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ως προς την μετάδοση των στοιχείων μπορεί κανείς να εντοπίσει και να αναζητήσει
οπτικά τα σημεία αυτά στη ροή της βιντεοταινίας, διότι ως πληροφορίες αποτελούν
ανεξάρτητα τμήματα αυτοτελή, ξένα προς το περιβάλλον στο οποίο διαδραματίζεται η
εκπομπή, με συνέπεια να αποτελούν οπτικά και ηχητικά προσωπικά δεδομένα (έτσι και
στην απόφαση της Αρχής 100/2000). Η βιντεοκασέτα-κασέτα της μεταδιδόμενης
εκπομπής λειτουργεί για αυτό τον λόγο, έστω και σε υποτυπώδη μορφή, ως αρχείο
διαθροωμένο σύμφωνα με ειδικά, όσον αφορά τα πρόσωπα, κριτήρια, διότι είναι ευχερής
η πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνει, έστω με τη χρήση του
μηχανικού μέσου του βίντεο.

3. Σύμφωνα δε με το άρθρο 4 του ν.2472/1997 «*1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας....*» Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει η δημοσιοποίηση στοιχείων, που περιέχουν προσωπικά δεδομένα στο πλαίσιο άσκησης δημοσιογραφικού επαγγέλματος να καθίσταται απολύτως αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, ήτοι για δημοσιογραφικούς αποκλειστικά σκοπούς. Η επανάληψη της προβολής αυτών κατά την αρχή της αναλογικότητας πρέπει επίσης να εξυπηρετεί αποκλειστικά τους σκοπούς της πληροφόρησης. Ανεξαρτήτως του τρόπου (της πρωτογενούς από τους συνήθως μη κατονομαζόμενους καταγγέλλοντες και όχι πάντοτε από τους δημοσιογράφους ή τους τηλεοπτικούς σταθμούς) συλλογής των πληροφοριών και πέραν του ότι η συλλογή αυτή συνιστά υπό προϋποθέσεις ποινικό αδίκημα (βλ. άρθρο 370^Α Π.Κ. και ιδίως παρ. 1, 2, 3 και 4 και σχετική νομολογία, ΑΠ 1317/2001, ΑΠ 874/2004) η ύπαρξη δημοσίου ενδιαφέροντος, ήτοι το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση και το αντίστοιχο δημοσιογραφικό καθήκον προς ενημέρωση, δικαιολογεί, κατ' αρχήν αν συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου, την τηλεοπτική χρήση αυτών (βλ. ΠολΠρωτ.Πειρ.706/2003, ΠολΠρωτ.Αθ.65/2004), ιδιαίτερα όσον αφορά τη δημόσια ζωή δημόσιων προσώπων. Παράνομη δημοσιογραφική έρευνα δεν σημαίνει πάντα και παράνομη δημοσίευση και αντίστροφα, πληροφορίες που αποκτήθηκαν με νόμιμο τρόπο δεν συνεπάγονται υποχρεωτικά και τη νομιμότητα της δημοσίευσής τους (βλ. Ι. Καρακώστας, Προσωπικότητα και Τύπος, εκδ. Α. Σάκκουλα, 2000, σελ. 178).

4. Σύμφωνα με το άρθρο 5 § 2 περ. ε' του ν. 2472/1997 «*Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν η επεξεργασία είναι*

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών». Ως τέτοιο έννομο συμφέρον νοείται και το δικαίωμα της πληροφόρησης, τόσο του πληροφορέιν (άρθρο 14 παρ. 1 Σ.) όσο και του πληροφορείσθαι (άρθρο 5^Α Σ.). Η ανάγκη δε ενημέρωσης του κοινού γίνεται εντονότερη σε μείζονα θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος όπως είναι η λειτουργία των θεσμών και ειδικότερα η διαφθορά στο χώρο της δικαιοσύνης. Η δημοσιοποίηση των θεμάτων αυτών εξυπηρετεί το υπέρτερο έννομο συμφέρον των πολιτών προς πληροφόρηση. Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον καλύπτει μάλιστα και εκδηλώσεις προσώπων, που ενδιαφέρουν το κοινωνικό σύνολο οι οποίες ανεξάρτητα από τον τρόπο και τον χρόνο που γίνονται (ακόμα δηλαδή και αν δεν γίνονται σε δημόσιο χώρο), πραγματοποιούνται στα πλαίσια των ανατιθεμένων σ' αυτούς υπηρεσιακών καθηκόντων και γι' αυτό η εκτέλεση τους υπόκειται σε δημόσιο έλεγχο και κριτική (βλ. σχετική νομολογία ΑΠ 1317/2001, ΑΠ 874/2004). Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον καλύπτει ακόμα και μη δημόσιες πράξεις όταν αυτές ενδιαφέρουν λόγω της φύσης τους το κοινωνικό σύνολο (ΠολΠρωτ.Αθ 65/2004). Έτσι ο χρηματισμός ενός δικαστή είναι ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος που ενδιαφέρει την κοινή γνώμη και συνδέεται με το ευρύτερο ζήτημα της διαφθοράς στον θεσμό της δικαιοσύνης.

Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει εξάλλου η δημοσιοποίηση των στοιχείων δημοσιογραφικής έρευνας που περιέχουν προσωπικά δεδομένα να καθίσταται απολύτως αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, ήτοι για δημοσιογραφικούς αποκλειστικά σκοπούς. Η επανάληψη της προβολής αυτών πρέπει επίσης, με βάση την ίδια αρχή να εξυπηρετεί αποκλειστικά τους σκοπούς της πληροφόρησης, λαμβανομένης υπόψη και της φύσης του τηλεοπτικού μέσου (σε αντιδιαστολή με το έντυπο), που ανέχεται την αναμετάδοση-επανάληψη των πληροφοριών στο μέτρο που αυτή είναι αναγκαία, καθώς και του βαθμού του δημοσίου ενδιαφέροντος που δημιουργείται για το θέμα. Η συνεχής και επανειλημμένη προβολή των ίδιων προσωπικών δεδομένων, πολλώ δε μάλλον αν αυτά είναι ευαίσθητα, υπερβαίνει τις ανάγκες ενημέρωσης του κοινού και, παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, όταν χωρίς να εξυπηρετείται οποιοσδήποτε άλλος υπέρτερος σκοπός άγει σε εξευτελισμό και διαπόμπευση των υποκειμένων των δεδομένων, δηλαδή στην, μέσω της τηλεοπτικής εκπομπής, επιβολή κύρωσης μη προβλεπόμενης και συνεπώς μη ανεκτής από την έννομη τάξη. Η χωρίς υπέρβαση των κριτηρίων αυτών επανάληψη της μετάδοσης, καθώς και η τμηματική σε σειρά περισσότερων εκπομπών αποκάλυψη των στοιχείων της έρευνας στοχεύει και στην

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
αύξηση του ενδιαφέροντος της δημόσιας γνώμης και την πρόκληση εντονότερων
αντιδράσεων, προκειμένου να προκύψει η εξυγιαντική παρέμβαση των αρμοδίων
οργάνων και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο συγκαλυπτικής υποβάθμισης των
καταγγελιών.

Ειδικότερα όσον αφορά τους δικαστές, η δημοσιοποίηση πληροφοριών που
ανάγονται στην άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τους καθώς και η περιορισμένη και
αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού επανάληψη της μετάδοσης των σχετικών
πληροφοριών, είναι νόμιμη (άρθρο 7 § 2 ζ' του ν. 2472/1997), το οποίο κατά μείζονα
λόγο αποτελεί νομιμοποιητική βάση επεξεργασίας και για τα απλά προσωπικά
δεδομένα). Το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλο πρόσωπο που φέρεται να εμπλέκεται σε
κύκλωμα δικαστικής διαφθοράς. Η αποκάλυψη της κρίσης που ξέσπασε στην λειτουργία
του θεσμού της δικαιοσύνης δικαιολογεί σε κάθε περίπτωση, λόγω του εντόνου
δημοσίου ενδιαφέροντος, τη δημοσιοποίηση στοιχείων (π.χ. ηχητικών, όπως συνομιλιών
ανακρίτριας με μεσολαβητή για διαπραγμάτευση δωροδοκίας), εφόσον δεν είναι νοητό
να αντιταχθεί η ιδιωτικότητα μιας συνομιλίας, που έχει αντικείμενο την οργάνωση
δωροδοκίας δικαστικού λειτουργού. Και τούτο ανεξαρτήτως του τρόπου συλλογής των
δεδομένων (η οποία πρωτογενώς δεν έγινε πάντως ούτε από τους δημοσιογράφους ούτε
από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, αλλά, κατά τους προβληθέντες ισχυρισμούς, από τον
συνομιλητή δικαστικού λειτουργού, δηλαδή από το ένα από τα επικοινωνούντα
πρόσωπα). Επισημαίνεται εν προκειμένω η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 8 του ν.
3090/2002 (μεταγενέστερου της συνταγματικής αναθεώρησης του 2001), με την οποία
αναδιατυπώθηκε η παρ. 4 του άρθρου 370^A ΠΚ, έτσι ώστε να αίρεται ο άδικος
χαρακτήρας της χρήσης παράνομα αποκτημένων μαγνητοταινιών κλπ, εφόσον αυτή
γίνεται «ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής ή άλλης ανακριτικής αρχής για τη
διαφύλαξη δικαιολογημένου συμφέροντος που δεν μπορεί να διαφυλαχθεί διαφορετικά».
Το «δικαιολογημένο» του συμφέροντος οφείλει να προκύπτει από την, εγγενή στην
stricto sensu αναλογικότητα, στάθμιση των αξιών που αντιπαρατίθενται στις υπό
εξέταση περιπτώσεις (βλ. Ν. Ανδρουλάκη, πρόλογος στο Τ. Ηλιοπούλου-Στάγγα, Χρήση
παρανόμως κτηθέντων αποδεικτικών μέσων και δικαίωμα υπεράσπισης του
κατηγορουμένου, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα 2003, σ. 17-18).

5. Κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 2472/1997 «απαγορεύεται η συλλογή και
επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων». Η επεξεργασία αυτή κατ' εξαίρεση επιτρέπεται,
ύστερα από άδεια της Αρχής χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων
των οποίων γίνεται επεξεργασία, εφόσον συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της παρ. 2.
Μία από αυτές τις περιπτώσεις είναι και η άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - (περ. ζ'), εφόσον όμως η επεξεργασία αφορά ευαίσθητα δεδομένα δημοσίων προσώπων. Από την ρύθμιση του άρθρου 7 § 2 περ. ζ' του ν.2472/1997, η οποία σημειώτεον μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογία και στην περίπτωση των απλών δεδομένων, τίθενται για το επιτρεπτό της επεξεργασίας οι εξής προϋποθέσεις: 1) η επεξεργασία να αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων 2) η επεξεργασία να πραγματοποιείται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς 3) άδεια της Αρχής, που χορηγείται μόνο εφόσον α) η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος..... και β) εφόσον δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Κρίσιμος για την εφαρμογή του άρθρου 7 παρ. 2 περ. ζ., είναι ο προσδιορισμός της έννοιας των δημοσίων προσώπων, στα οποία αναφέρεται καθώς και ποια πρόσωπα περιλαμβάνονται σε αυτά. Ως δημόσια πρόσωπα κατά το ΕΔΔΑ νοούνται τα πρόσωπα που κατέχουν κάποια δημόσια θέση ή/και χρησιμοποιούν δημόσιο χρήμα ή ακόμα και όλοι όσοι διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στη δημόσια ζωή είτε την πολιτική, την οικονομική, την καλλιτεχνική, την κοινωνική, την αθλητική ή οποιουδήποτε άλλου τομέα της δημόσιας ζωής (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Καρολίνα του Ανόβερο κατά Γερμανίας, 24.6.2004). Όσον αφορά τον ορισμό των δημοσίων προσώπων, υποστηρίζεται ότι ως δημόσια πρόσωπα θα πρέπει να θεωρηθούν, κατά διασταλτική ερμηνεία, εναρμονισμένη προς το Σύνταγμα, και τα λεγόμενα πρόσωπα της επικαιρότητας (βλ. και άρθρο του Μιχ. Π. Σταθόπουλου «Η χρήση προσωπικών δεδομένων και η διαπάλη μεταξύ ελευθεριών των κατόχων τους και ελευθεριών των υποκειμένων τους», ΝοΒ 2000 σελ. 1επ.)

6. Με βάση τα παραπάνω, κρίσιμη κάθε φορά είναι η εξέταση ενδεχομένης σύγκρουσης συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, αφενός του δικαιώματος της ελεύθερης πληροφόρησης (άρθρα 14 παρ. 1 και 5^Α Σ.), αφετέρου της προστασίας της ιδιωτικής ζωής του ατόμου και από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (9, 9^Α Σ). Από το Σύνταγμα δεν προκύπτει in abstracto επικράτηση του ενός δικαιώματος έναντι του άλλου. Πρέπει όμως να γίνεται μία οριοθέτηση των πεδίων εφαρμογής των δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της ad hoc στάθμισης των αντιτιθέμενων συμφερόντων και της πρακτικής αρμονίας και αναλογικής εξισορρόπησης, εφαρμόζοντας και την αρχή της αναλογικότητας, που κατοχυρώνεται και συνταγματικά στο άρθρ. 25 παρ. 1, με τέτοιον τρόπο ώστε τα προστατευόμενα αγαθά να διατηρούν την κανονιστική τους εμβέλεια. Η κρίση για το εάν στη συγκεκριμένη υπόθεση, η επεξεργασία ασκήθηκε νόμιμα ή αντίθετα παραβιάστηκε κατ' αυτή το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης των θιγόμενων προσώπων και της ιδιωτικής ζωής

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
υπακούει τόσο στο κριτήριο του κατά πόσο η επεξεργασία αυτή εξυπηρετήσει το
συμφέρον της πληροφόρησης της κοινής γνώμης, που υπερτερεί στη συγκεκριμένη
περίπτωση του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής, όσο και στο κατά πόσο η συγκεκριμένη
προσβολή ήταν στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας αναγκαία για την άσκηση του
δικαιώματος πληροφόρησης (βλ. τη με αριθμ. 100/31.1.2000 απόφαση της Αρχής).
Ειδικότερα:

6α). Η δημοσιοποίηση πληροφοριών, που αφορούν σε δημόσια πρόσωπα, όπως είναι
αναμφιβόλως οι δικαστές, και ανάγονται στην άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τους
είναι νόμιμη (βλ. άρθρο 7 § 2 ζ' του ν. 2472/1997) και υφίσταται σε κάθε περίπτωση το
δικαίωμα πληροφόρησης του κοινού επί του σκανδάλου ότι δικαστές χρηματίζονται. Το
ίδιο ισχύει και για κάθε άλλο πρόσωπο που εμπλέκεται στο κύκλωμα που φαίνεται να
δρούσε στο χώρο της Δικαιοσύνης και τον τρόπο με τον οποίο εκπρόσωποι του
προέβαιναν σε παράνομες πράξεις, όπως η δωροδοκία, η δωροληψία, η παράνομη
έκδοση ευνοϊκών δικαστικών αποφάσεων κ.α.. Κατά συνέπεια η αποκάλυψη της κρίσης,
που διέπει την λειτουργία των θεσμών, καθιστά ανεκτή σε κάθε περίπτωση λόγω του
εντόνου δημοσίου ενδιαφέροντος τη δημοσιοποίηση στοιχείων-ντοκουμέντων. Η
επανάληψη της προβολής των προβαλλόμενων στοιχείων, δεν παραβιάζει επίσης την
αρχή της αναλογικότητας στο μέτρο που εξυπηρετεί αποκλειστικά και μόνο τους
σκοπούς της πληροφόρησης για θέματα, που ανάγονται στην άσκηση των δημοσίων
καθηκόντων δημοσίων προσώπων. Ειδικά, εφόσον πρόκειται για πρόσωπα της δημόσιας
ζωής ή θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος, η ανάγκη ενημέρωσης του κοινού είναι
εντονότερη. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ)
αναγνωρίζει το ρόλο των δημοσιογράφων ως “public watch dog” δηλαδή το ρόλο του
δημόσιου παρατηρητή, (βλ. μεταξύ άλλων υπόθεση Ρίζος και Ντάσκας κατά Ελλάδας,
27.5.2004), ήτοι την ελεγκτική λειτουργία του τύπου, η οποία καλύπτει τη δυνατότητά
του να στηλιτεύει τα κακώς κείμενα με τη δημοσιοποίηση και δημόσια κριτική τους. Οι
δικαστικές δε αρχές δεν δύνανται να εκφύγουν του δημοσιογραφικού ελέγχου και της
άσκησης οξείας κριτικής, προκειμένου η κοινή γνώμη να βεβαιωθεί ότι οι δικαστές
ανταποκρίνονται στα δημόσια καθήκοντά τους και τον σκοπό της αποστολής τους (βλ.
αντί άλλων απόφαση ΕΔΔΑ υπόθεση Ρίζος και Ντάσκας κατά Ελλάδας, 27.5.2004).
Εντούτοις το ΕΔΔΑ έχει τονίσει την ανάγκη να επιδεικνύεται η μεγαλύτερη δυνατή
σύνεση όταν πρόκειται για μέτρα που αφορούν τη δικαιοσύνη, η οποία αποτελεί θεσμό
ουσιώδη σε κάθε δημοκρατική κοινωνία (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ, υπόθεση Ρίζος και
Ντάσκας κατά Ελλάδας, 27.5.2004, παραγρ. 42). Και ναι μεν ο τύπος αποτελεί ένα από
τα μέσα που διαθέτει η δημόσια γνώμη για να διαπιστώνει ότι οι δικαστές ασκούν

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ευόρκως τα υψηλά τους καθήκοντα, αλλά το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974, δεν εγγυάται απεριόριστη ελευθερία του τύπου, ακόμη κι όταν πρόκειται για τη δημοσίευση σοβαρών ζητημάτων δημοσίου συμφέροντος. Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι η άσκηση αυτής της ελευθερίας συνεφέλκεται υποχρεώσεις και ευθύνες που ισχύουν και για τον τύπο. Σημειώνει μάλιστα εν προκειμένω το ΕΔΔΑ την ιδιαίτερη αποστολή της δικαστικής εξουσίας στην κοινωνία, η δράση της οποίας, ως εγγυήτριας της δικαιοσύνης που είναι θεμελιώδης αξία του κράτους δικαίου, έχει ανάγκη την εμπιστοσύνη των πολιτών για να αποδώσει καρπούς. Για τον ίδιο λόγο, η δικαστική εξουσία μπορεί ενίοτε να χρειαστεί να προστατευθεί εναντίον αποδομητικών επιθέσεων που γίνονται χωρίς σοβαρή θεμελίωση (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ, υπόθεση Ρίζος και Ντάσκας κατά Ελλάδας, 27.5.2004, παραγρ. 43, Prager & Oberschlink κατά Αυστρίας, 26.4.95, παραγρ. 34).

6β). Σ' ότι αφορά τα τρίτα πρόσωπα κατά την έννοια του ν. 2472/1997, η αρχή της αναλογικότητας επιτρέπει την αναφορά στα προσωπικά τους δεδομένα, όταν αυτή η αναφορά καθίσταται επίσης απολύτως αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, ήτοι για δημοσιογραφικούς αποκλειστικά σκοπούς. Η επανάληψη της προβολής αυτών κατά την αρχή της αναλογικότητας πρέπει επίσης να εξυπηρετεί αποκλειστικά τους σκοπούς της πληροφόρησης, λαμβανομένης πάντα υπόψη και της φύσης του τηλεοπτικού μέσου, που επιτρέπει και ενίοτε επιβάλλει την αναμετάδοση των ειδήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Δεν επιτρέπεται όμως αναφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όταν δεν έχει επαρκώς εξετασθεί η συνάφεια συγκεκριμένων προσώπων με το αντικείμενο της δημοσιογραφικής έρευνας. Γιατί έτσι όχι μόνο δεν εξασφαλίζεται ο σύννομος σκοπός της επεξεργασίας, ήτοι, το δικαίωμα πληροφόρησης του κοινού, αλλά επιπλέον παρόμοια αναφορά αποτελεί παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον τα δεδομένα αυτά σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, θα πρέπει να είναι *συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας, και να είναι ακριβή*. Συνεπώς, η αναφορά μέσω των θεωρουμένων ως ντοκουμέντων στις πιο πάνω τηλεοπτικές εκπομπές ευαίσθητων ή μη, προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων στο μέτρο, που δεν είναι αναγκαία για τη δημοσιογραφική διερεύνηση των συγκεκριμένων υποθέσεων, αντιβαίνει στον ν.2472/1997.

III. Η Αρχή ενεργώντας αυτεπαγγέλτως εξέτασε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της την νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από εκπομπές του τηλεοπτικού σταθμού «Alter Channel» και συγκεκριμένα από τις εκπομπές «ΚΙΤΡΙΝΟΣ

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - ΤΥΠΟΣ» και «ΖΟΥΓΚΛΑ» του δημοσιογράφου Ε. Τριανταφυλλόπουλου, που προβλήθηκαν από το προαναφερόμενο τηλεοπτικό σταθμό κατά τις ημερομηνίες 13.01.05, 16.01.05, 23.01.05, 23.01.05, 30.01.05, 6.02.05, 10.02 και 27.02.05.

III. Α). Από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού που προσκομίστηκε και την εν γένει συζήτηση της υπόθεσης αποδείχτηκαν τα παρακάτω:

α). Ο τηλεοπτικός σταθμός «Alter Channel» μεταδίδει ενημερωτικές εκπομπές με τίτλο «ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ» και «ΖΟΥΓΚΛΑ», των οποίων την παραγωγή επιμελείται η εταιρία «Ε. Τριανταφυλλόπουλος και Σία Ε.Ε.», συμφερόντων του δημοσιογράφου και παρουσιαστή των εν λόγω εκπομπών κ. Ε. Τριανταφυλλόπουλου.

β). Οι εκπομπές αυτές μεταδίδονται στο πλαίσιο του από 22.11.03 ιδιωτικού συμφωνητικού, που έχει συναφθεί μεταξύ του τηλεοπτικού σταθμού, της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Ε. Τριανταφυλλόπουλος και ΣΙΑ Ε.Ε.» ως παραγωγού και του ίδιου του δημοσιογράφου Ε. Τριανταφυλλόπουλου ως αντισυμβαλλομένου.

γ). Από τη σύμβαση αυτή προκύπτει ότι δεν υπάρχει σχέση εξαρτημένης εργασίας μεταξύ του Ε. Τριανταφυλλόπουλου και του τηλεοπτικού σταθμού. Ο σταθμός διατηρεί αρχείο με τις βιντεοταινίες όλων των μεταδοθεισών εκπομπών (βλ. άρθρο 3 § 12 ν. 2328/1995) τουλάχιστον για τρεις μήνες από την παρουσίαση της εκπομπής που τα περιείχε.

Πέραν τούτου όμως τίποτα δεν μεταδίδεται χωρίς την έγκριση του τηλεοπτικού σταθμού. Η ροή του προγράμματος παρακολουθείται από υπαλλήλους του σταθμού και υπάρχει η δυνατότητα διακοπής αυτής από αρμόδιο υπάλληλο, αν παραστεί ανάγκη προς τούτο. Η δυνατότητα του σταθμού αναμετάδοσης των εκπομπών του ή κρίσιμων αποσπασμάτων αυτών περιέχεται στον σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας, τους οποίους αυτός (ο τηλεοπτικός σταθμός) καθορίζει αποκλειστικά ή συνκαθορίζει ανάλογα με την παραγωγή εταιρεία και τον δημοσιογράφο και παρουσιαστή της εκπομπής Ε. Τριανταφυλλόπουλο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1.6 του από 22.11.03 ιδιωτικού συμφωνητικού, «Η θεματολογία, η δομή και η μορφή των εκπομπών θα καθορίζονται από τον Παραγωγό και τον Αντισυμβαλλόμενο σε συνεργασία με τον Διευθυντή Ειδήσεων και Ενημέρωσης του τηλεοπτικού σταθμού. Σε περίπτωση διαφωνίας τους την τελική απόφαση θα λαμβάνει ο Διευθύνων Σύμβουλος του τηλεοπτικού σταθμού». Ακόμη, κατά τη παρ. 2.2. περ. δ του ίδιου συμφωνητικού, ο τηλεοπτικός σταθμός έχει έναντι του παραγωγού κατά αποκλειστικότητα «το δικαίωμα διασκευής, μετατροπής με διαφορετικό μοντάζ ή και μετατροπές (προσθαφαιρέσεις) του παραχθησόμενου

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα - τηλεοπτικού προϊόντος σε άλλες μορφές τηλεοπτικών προγραμμάτων». Επομένως, είναι προφανές ότι ο τηλεοπτικός σταθμός είναι υπεύθυνος επεξεργασίας, αφού αυτός μαζί με τον παραγωγό καθορίζουν τη θεματολογία, τη δομή και τη μορφή των εκπομπών, ενώ έχει έναντι του παραγωγού κατά αποκλειστικότητα το δικαίωμα καθορισμού της οιασδήποτε επεξεργασίας (π.χ., διαμόρφωσης, αναμετάδοσης) του τηλεοπτικού προϊόντος.

δ). Στο πλαίσιο λειτουργίας της πιο πάνω σύμβασης, ο δημοσιογράφος και παρουσιαστής των εκπομπών «ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ» και «ΖΟΥΓΚΛΑ» Ε. Τριανταφυλλόπουλος έχει σχηματίσει αρχείο με έγγραφα, μαγνητοταινίες κ.α. (στο έξι «ντοκουμέντα») με απλά ή/και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τα οποία, ανεξαρτήτως του τρόπου της συλλογής αυτών, τα διατήρησε - ή διατηρεί ακόμα στο μέτρο που δεν παραδόθηκαν όλα (πρωτότυπα και αντίγραφα) στα αρμόδια όργανα (Εισαγγελέα κλπ.) - για δημοσιογραφική έρευνα και έκανε τηλεοπτική χρήση αυτών κατά τις επίμαχες εκπομπές, οπότε και είναι επίσης “υπεύθυνος επεξεργασίας” κατά τον ν. 2472/1997. Σημειώνεται δε ότι για την έννοια του νόμου είναι αδιάφορο αν είχε την πρόθεση να συγκροτήσει διαρκές αρχείο ή όχι (βλ. απόφαση του ΣτΕ με αριθμ. 3545/2002, σελ 25). Άλλωστε τα ανωτέρω παραδέχεται και ο ίδιος ο δημοσιογράφος στην τηλεοπτική εκπομπή «ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ», που μεταδόθηκε στις 23.01.05, αφού ανέφερε ότι έχει στην κατοχή του κασέτες με μαγνητοφωνημένες συνομιλίες της ανακρίτριας Α.Η., παρά το γεγονός ότι ο πληρεξούσιος δικηγόρος του κ. Αγιοστρατίτης δήλωσε κατά την ακρόαση της 24.02.05 ενώπιον της Αρχής ότι τα πάντα έχουν παραδοθεί στον Εισαγγελέα και ότι οι εκπομπές από τις 16.01.05 και μετά, μεταδίδουν τα διάφορα στοιχεία στο ρεπορτάζ χωρίς ο δημοσιογράφος να έχει στην κατοχή του κανένα ντοκουμέντο.

III. Β). Από τις κασέτες των επίμαχων εκπομπών των προαναφερόμενων ημερομηνιών, τις οποίες κασέτες ζήτησε η Αρχή προς αυτεπάγγελτη εξέταση και προσκομίστηκαν από τον τηλεοπτικό σταθμό «Alter Channel» διαπιστώθηκε ότι οι προαναφερόμενες εκπομπές γενικά περιστρέφονταν γύρω από θέματα, που συνδέονται με τη λειτουργία των θεσμών και ειδικότερα με την αποκάλυψη υφιστάμενου, κατά τη δημοσιογραφική έρευνα, κυκλώματος που δρούσε στο χώρο της Δικαιοσύνης και τον τρόπο με τον οποίο εκπρόσωποι του συνεργάζονταν και προέβαιναν σε παράνομες πράξεις, όπως η δωροδοκία, η δωροληψία, που οδηγούσαν στην έκδοση παράνομων δικαστικών αποφάσεων. Από τις ίδιες κασέτες και πέρα από τα προαναφερόμενα θέματα, προκύπτει ότι γίνεται αναφορά σε δεδομένα ευαίσθητα ή μη τρίτων προσώπων, είτε ανακριβή είτε

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
που δεν έχουν σχέση, σύμφωνα και με αυτήν ακόμα τη δημοσιογραφική έρευνα, με το
κύκλο προσώπων, που φέρονται να συγκροτούν την ομάδα του παραδικαστικού
κυκλώματος και αφορούν συμπεριφορές που δεν συνδέονται με αυτές τις
δραστηριότητες. Ειδικότερα από το σύνολο των τηλεοπτικών εκπομπών, που
εξετάστηκε, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 13.01.05 στο πλαίσιο αναφοράς στις
δραστηριότητες του δικαστή Α.Σ., προβάλλεται βίντεο που δείχνει τη σύζυγο του, τρίτο
δηλαδή πρόσωπο, και τον ίδιο στο κατάστημα, που διατηρεί η κ. Σ. να συνομιλούν με
δημοσιογράφο, τον οποίο θεωρούν πελάτη του καταστήματος. Επιδεικνύονται πρακτικά
ΑΠ, όπου περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, δηλαδή ποινικές καταδίκες όχι
μόνο του εν λόγω δικαστή, αλλά και της συζύγου του. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά
στην με αριθ. 1562/2001 καταδικαστική απόφαση του Μον. Πλημ. Γιαννιτσών, σύμφωνα
με την οποία ο Α.Σ. και η σύζυγός του καταδικάζονται για μη έγκαιρη καταβολή
ασφαλιστικών εισφορών. Αναφέρεται ότι η σύζυγός και η κόρη του Α.Σ. τον έχουν
μηνύσει για ανάρμοστη συμπεριφορά και απόπειρα ανθρωποκτονίας, στοιχείο που δεν
αφορά μόνο τον εν λόγω δικαστή, αλλά και τη σύζυγο και την κόρη του, δηλαδή τρίτα
πρόσωπα. Τέλος, επιδεικνύεται έκθεση επιθεωρήσεως, σύμφωνα με την οποία
προτείνεται η οριστική παύση του Α.Σ. για λόγους που αφορούν την έλλειψη ήθους,
εργατικότητας και προσήκουσας συμπεριφοράς. Τα ίδια επαναλαμβάνονται στην
εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 16.01.05, όπου γίνεται πάλι αναφορά στην υπόθεση
«Σ.» και επαναλαμβάνονται τα σχετικά βίντεο, δηλαδή σε όλες αυτές τις περιπτώσεις
γίνεται αναφορά σε προσωπικά δεδομένα ευαίσθητα ή όχι πέραν του δικαστή Σ., άλλων
προσώπων χωρίς εμφανή σύνδεση με τον τρόπο που αυτός ή άλλοι δικαστές ασκούν τα
καθήκοντα τους, άρα χωρίς καμία σχέση με ομάδα δικαστικών λειτουργών, που φέρονται
ότι δρουν αντίθετα προς το Σύνταγμα, τους νόμους και τον όρκο τους.

β). Στην ίδια εκπομπή στις 16.01.05 ακούγονται συνομιλίες γυναίκας, που φέρεται να
είναι η πρωτοδίκης Α.Η., με τρίτο πρόσωπο για θέματα που αφορούν δωροδοκία της
ίδιας και άλλων δικαστών με σκοπό την αθώωση εμπόρων ναρκωτικών. Κατά τη
διάρκεια αυτών των συνομιλιών, ακούγονται όμως και ονόματα τρίτων προσώπων, όπως
δικαστών, δικηγόρων κ.α., τα οποία ανατιολόγητα αναφέρονται, αφού σε επόμενες
εκπομπές αποδεικνύεται ότι τα εν λόγω πρόσωπα δεν έχουν καμία σχέση με το φερόμενο
ως παραδικαστικό κύκλωμα. Γίνεται δηλαδή, επεξεργασία δεδομένων τρίτων προσώπων
μάλιστα όχι μόνο μη συναφών και πρόσφορων για το σκοπό νόμιμης επεξεργασίας, που
είναι η ενημέρωση του κοινού για την ορθή λειτουργία τη δικαιοσύνης, αλλά και εν
γνώσει του παρουσιαστή ανακριβών, αφού σε επόμενες εκπομπές αποδεικνύεται ότι τα

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
εν λόγω πρόσωπα δεν έχουν την παραμικρή σχέση με τα φερόμενα ως συγκροτούντα το
παραδικαστικό κύκλωμα πρόσωπα.

γ). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 23.01.05 επιδεικνύονται προσωπικές
επιστολές του Μητροπολίτη ... προς και από τον Πατριάρχη ... για το ποιόν του
αρχιμανδρίτη Ι.Π.Γ., δηλαδή γίνεται επεξεργασία δεδομένων τρίτων προσώπων χωρίς
να ερευνάται η σχέση του περιεχομένου των επιστολών με την καταγγελλομένη
δραστηριότητα του συγκεκριμένου αρχιμανδρίτη.

δ). Στην ίδια εκπομπή, εμφανίζεται στην οθόνη μηνυτήρια αναφορά πολλών Κυθηρίων
κατά τεσσάρων προσώπων, ενός μητροπολίτη και τριών αρχιμανδριτών, ένας εκ των
οποίων είναι ο Ι. Π. Γ., βάσει της οποίας ασκήθηκε ποινική δίωξη μεταξύ άλλων για
διακεκριμένη κλοπή και παράνομη μεταφορά βυζαντινών έργων τέχνης, γίνεται δηλαδή
και πάλι επεξεργασία δεδομένων τρίτων προσώπων. Πέρα από τον Ι. Π. Γ., η αναφορά
του ονόματος του οποίου δικαιολογείται για την διακρίβωση του αληθούς του
δημοσιογραφικού ρεπορτάζ, δεν τεκμηριώνεται με κάποιο τρόπο το απαραίτητο της
αναφοράς και όλων των άλλων ονομάτων.

ε). Στην ίδια εκπομπή αναφέρονται στο πλαίσιο ρεπορτάζ τα ονόματα άλλων τεσσάρων
δικαστών, που φαίνονται να συμμετέχουν σε δίκες που με άμεσο ή έμμεσο τρόπο
αφορούν και τον Ι. Γ. και να εκδίδουν ευνοϊκές προς αυτόν αποφάσεις, αναφορά που υπό
προϋποθέσεις στοιχειοθετείται, ενώ περαιτέρω αναφέρεται το όνομα γνωστής ηθοποιού,
που είχε καταθέσει ως μάρτυρας, χωρίς να αποδεικνύεται στη συνέχεια η σχέση της με
το παραδικαστικό κύκλωμα. Τέλος, επιδεικνύεται απόκομμα λογαριασμού του κινητού
τηλεφώνου του Η.Α., όπου φαίνεται επικοινωνία του με δικηγόρο, με υπηρετούντα στο
ΣΔΟΕ και με πρωτοδίκη Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα μέσα από την αναφορά αυτή
αποκαλύπτονται προσωπικά δεδομένα τρίτου προσώπου, του υπηρετούντος στο ΣΔΟΕ
και συγκεκριμένα το γεγονός ότι το 1993 είχε εμπλακεί σε ατύχημα, που του προκάλεσε
κρανιοεγκεφαλική κάκωση, δηλαδή δεδομένα τρίτων προσώπων και μάλιστα
ευαίσθητων. Επιπλέον, η αναφορά σε ευαίσθητα δεδομένα υγείας με την επίκληση ότι
αποτελούν τον λόγο του κωλύματος για το οποίο ο υπηρετών στο ΣΔΟΕ δεν
επικοινωνήσε με τους δημοσιογράφους της εκπομπής για να δώσει τις δικές του
εξηγήσεις δεν δικαιολογείται σε καμία περίπτωση, αφού δεν στοιχειοθετείται η εμπλοκή
του στο παραδικαστικό κύκλωμα. Επίσης, γίνεται αναφορά σε πειθαρχικά παραπτώματα
της πρωτοδίκου Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα στην προσωρινή παύση της για
συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια στο καζίνο Θεσσαλονίκης, χωρίς αυτή η αναφορά να

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
είναι πρόσφορη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

ζ). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 30.01.05, εμφανίζεται στην οθόνη σύμβαση δανείου ανώνυμης καταγγέλλουσας, η οποία μετά από παρότρυνση του Ι.Γ. κατά το δημοσιογράφο, θέτει ως εγγυητή κατονομαζόμενο ιεράρχη, χωρίς να διασαφηνίζεται, αν ο συγκεκριμένος έχει κάποια περαιτέρω εμπλοκή. Κατά τη διάρκεια της ίδιας εκπομπής, επιδεικνύονται ακόμη στην οθόνη μια επιστολή της καταγγέλλουσας προς τον Αρχιεπίσκοπο για “το ποιόν του Γ.” του οποίου αναφέρεται και η διεύθυνση κατοικίας του, δηλαδή δεδομένου η επεξεργασία του οποίου υπερβαίνει το νόμιμο σκοπό, που είναι η ενημέρωση σχετικά με το παραδικαστικό κύκλωμα και τα πρόσωπα, που εμπλέκονται σε αυτό.

η). Στην ίδια εκπομπή, εμφανίζονται στην τηλεοπτική οθόνη και άλλες επιστολές, μια εκ των οποίων φαίνεται να προέρχεται από το μητροπολίτη ... προς τον πρόεδρο του ΑΠ, που τον παροτρύνει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του μητροπολίτη ..., δηλαδή αποκαλύπτεται δεδομένο που δεν έχει την παραμικρή σχέση με τη συγκρότηση παραδικαστικού κυκλώματος και μάλιστα δεδομένο όχι ασφαλές, εφόσον όπως προκύπτει στη συνέχεια του ρεπορτάζ, η εν λόγω επιστολή μπορεί να είναι και πλαστή.

θ). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 13.02.05, εμφανίζονται εικόνες από εκδήλωση (αργότερα αναφέρεται ότι πρόκειται για χειροτόνηση νέων μητροπολιτών), όπου ο αρχιεπίσκοπος αποχωρεί από κάποιο ναό και εμφανίζεται να τον ακολουθούν διάφορα πρόσωπα, που έχουν εξέλθει από το ναό, μεταξύ των οποίων ο Ι. Γ. και ο δικηγόρος Ν.Ε. Την ίδια εικόνα την προβάλλουν επανειλημμένως, το λιγότερο έξι φορές, δηλαδή προβάλλεται η εικόνα τρίτου προσώπου, του αρχιεπισκόπου, προσώπου, που δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο του φακέλου ότι είχε σχέση και εμπλοκή με τη συγκρότηση του παραδικαστικού κυκλώματος, το οποίο φαίνεται να αποτελείται από δικαστικούς και εκκλησιαστικούς λειτουργούς, αλλά όχι και από τον ίδιο τον αρχιεπίσκοπο.

ι). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 27.02.05, φαίνεται ένορκη βεβαίωση του πρώην Μητροπολίτη ..., όπου κατηγορεί τον νυν ... και το κ. Κ., ως υπόπτους διακίνησης ναρκωτικών σε ύποπτο μπαρ, δεδομένα τρίτων προσώπων που δεν σχετίζονται άμεσα με τη συγκρότηση του κυκλώματος, που η εν λόγω εκπομπή επιδιώκει να αποκαλύψει.

κ). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 10.02.05 στο πλαίσιο ρεπορτάζ, αναφέρονται τα

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
ονόματα δύο δικαστών (εφετών), που αντικαταστάθηκαν και δεν δίκασαν τελικά
υπόθεση του Α.Β., τρίτων δηλαδή προσώπων, των οποίων η εμπλοκή στο παραδικαστικό
κύκλωμα δεν προκύπτει από πουθενά.

λ). Στην ίδια εκπομπή στις 10.02.05, επιδεικνύεται στην οθόνη φωτογραφία από βάπτισή
Αλβανού, τρίτου δηλαδή προσώπου, άσχετου με το παραδικαστικό, με ιερέα τον
αιδεσιμότατο ... και ανάδοχο τον Α.Β. Η επίδειξη της συγκεκριμένης φωτογραφίας και
κυρίως αναφορικά με τον βαπτιζόμενο κρίνεται ως αντίθετη στο νόμιμο σκοπό
επεξεργασίας, που είναι η ενημέρωση του κοινού για τη λειτουργία παραδικαστικού
κυκλώματος.

IV. Από όλα τα ανωτέρω γίνεται φανερό ότι:

α) Σχετικά με την διαφθορά στο χώρο της δικαιοσύνης:

Η αυτούσια προβολή των στοιχείων σχετικά με κάθε συμμετέχοντα στο
παραδικαστικό κύκλωμα είναι δικαιολογημένη βάσει του άρθρου 5 παρ.2 ε και 7 παρ. 2
ζ του Ν. 2472/1997 και συγκεκριμένα, λόγω του έντονου δημοσίου ενδιαφέροντος
σχετικά με την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων των δημόσιων λειτουργών, στο
μέτρο, που η δημοσιοποίηση των στοιχείων αυτών είναι αναγκαία για την ενημέρωση
της κοινής γνώμης και εξυπηρετεί υπέρτερο έννομο συμφέρον, αυτό της πληροφόρησης
των πολιτών για το ζήτημα της διαφθοράς στο χώρο της δικαιοσύνης. Οι επαναλήψεις
των προβαλλόμενων ντοκουμέντων, που αφορούν την κρίση του θεσμού της δικαιοσύνης
από πράξεις επίορκων δικαστών και εκκλησιαστικών παραγόντων είναι ανεκτές, αν
έλαβαν χώρα σε περιορισμένο βαθμό, λαμβανομένων υπόψη της φύσης του τηλεοπτικού
μέσου και του έντονου δημοσίου ενδιαφέροντος, που αποδεικνύεται και από την
παράλληλη ενασχόληση όλων των μέσων ενημέρωσης και του έντυπου τύπου με το θέμα
των αποκαλύψεων του καταγγελλόμενου τηλεοπτικού σταθμού. Συνεπώς, η επανάληψη
της προβολής αυτών, ενόψει και του γεγονότος ότι οι καταγγελλόμενοι εξακολουθούσαν
να εκτελούν τα καθήκοντα τους, δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας
αποκλειστικά και μόνο στο μέτρο, που εξυπηρετεί τους σκοπούς της πληροφόρησης για
θέματα, που ανάγονται στην άσκηση των δημοσίων καθηκόντων δημοσίων προσώπων.

β). Σχετικά με την αναφορά προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων:

Η αναφορά κατά τις πιο πάνω τηλεοπτικές εκπομπές ευαίσθητων ή όχι προσωπικών
δεδομένων τρίτων προσώπων στο μέτρο, που δεν είναι αναγκαία για τη δημοσιογραφική
διερεύνηση των συγκεκριμένων υποθέσεων αντιβαίνει στον ν.2472/1997, αποτελώντας
επεξεργασία η οποία υπερβαίνει τα από την αρχή της αναλογικότητας επιβαλλόμενα
όρια, αφού η ικανοποίηση του σκοπού της ενημέρωσης του κοινού και κατ' επέκταση η

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος δεν απαιτούσε την τηλεοπτική προβολή τους.
Επιπροσθέτως, αντίκειται στις διατάξεις του Ν. 2472/1997 η αναφορά σε δεδομένα
προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να έχει επαρκώς εξετασθεί η συνάφεια των
συγκεκριμένων προσώπων με το αντικείμενο της δημοσιογραφικής έρευνας, με
αποτέλεσμα όχι μόνο να μην εξασφαλίζεται ο σκοπός της επεξεργασίας ήτοι, το
δικαίωμα πληροφόρησης του κοινού, αλλά επιπλέον να υφίσταται παράνομη
επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον τα δεδομένα αυτά σύμφωνα με
το άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ, προκειμένου να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας θα πρέπει να
είναι ακριβή.

V). Επειδή η Αρχή, με βάση το άρθρο 21 παρ. 1 του ν.2472/1997 «επιβάλλει στους
υπεύθυνους επεξεργασίας ή στους τυχόν εκπροσώπους τους τις ακόλουθες διοικητικές
κυρώσεις, για παράβαση των υποχρεώσεών τους, που απορρέουν από τον παρόντα νόμο
και από κάθε άλλη ρύθμιση που αφορά την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα α)...β) πρόστιμο ποσού από τριακόσιες χιλιάδες
(300.000) έως πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δραχμές, γ)...δ)...ε)...»

Επειδή, τόσο ο τηλεοπτικός σταθμός “Alter Channel”, όσο και ο δημοσιογράφος
Ε. Τριανταφυλλόπουλος είναι υπεύθυνοι επεξεργασίας και έχουν στην κατοχή τους
αρχείο με βάση τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 2472/1997, το οποίο και παρανόμως
επεξεργάστηκαν

Επειδή η Αρχή με βάση την με αριθ. 100/2000 απόφαση της, η οποία ήδη έχει
επικυρωθεί με την με αριθ. 3525/2002 απόφαση του ΣτΕ είχε επιληφθεί και επιβάλλει
μεταξύ άλλων πρόστιμο στο δημοσιογράφο Ε. Τριανταφυλλόπουλο για παράνομη κατά
το Ν. 21472/1997 επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά τη διάρκεια τηλεοπτικών
εκπομπών, γεγονός που πρέπει να συνεκτιμηθεί κατά την επιμέτρηση ως προς αυτόν του
προστίμου

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1) Επιβάλλει στην Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία “Ελεύθερη Τηλεόραση Α.Ε.”
ιδιοκτήτριας του τηλεοπτικού σταθμού “Alter Channel” πρόστιμο ύψους 80.000 ευρώ
για την παράνομη επεξεργασία ευαίσθητων ή όχι προσωπικών δεδομένων τρίτων
προσώπων, που για τους αναφερόμενους στο σκεπτικό λόγους αντιβαίνει στον
ν.2472/1997.

2) Επιβάλλει στον δημοσιογράφο Ε. Τριανταφυλλόπουλο πρόστιμο ύψους 50.000 ευρώ

- Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και προσωπικά δεδομένα -
για την παράνομη επεξεργασία ευαίσθητων ή όχι προσωπικών δεδομένων τρίτων
προσώπων, που για τους αναφερόμενους στο σκεπτικό λόγους αντιβαίνει στον
ν.2472/1997.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Γεωργία Παλαιολόγου